

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

780

GEORG NORDENSVAN:

I HARNESSK!

STOCKHOLM

Z. HÆGGSTRÖMS FÖRLAGSEXPEDITION.

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI

1882.

Pris: 2 kr. 50 öre.

WATERMAN

HARNESS

WATERMAN

WATERMAN

WATERMAN

I HARNESK!

ROMAN

AF

GEORG NORDENSVAN.

STOCKHOLM

Z. HÆGGSTRÖMS FÖRLAGSEXPEDITION.

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI

1882.

»Si vous lisiez ce que je voulais faire...»
GONCOURT.

1.

Det är vår.

Redan vid påsktiden har solen tittat fram med ett öga och narrat ljusgrön brodd att visa sig här och hvar mellan massorna af styfva, vissnade strån, som stucko upp så högt de möjligtvis kunde och alls ej ville medgifva, att deras tid längesedan var ute. Isarna lågo vatten-sjuka med mjuka spår af medar och hästskor och med långa rader af drunknande granruskor, skogarna stodo mörka med sol på talltopparna och saftiga skuggor mellan grenarna, björkstammarna voro rentvättade af vårregnet, och vinden susade frisk, så att vandraren knäppte upp rocken för att få fläktarna närmare hjertat och gapade för att låta dem fylla lungorna. Ännu hördes hvarken lärkan i skyn eller göken i skogen, men våren var ändå kommen.

Med vissheten härom gick litet hvar och lade sig en afton, och morgonen derpå, då man drog upp sin gardin för att gladt nicka god morgon åt solen, låg der ett vått snötäcke öfver marken, och smutsiga galoscher trampade i det fothöga slasket på Stockholms gator. Regnet piskade tätt och ihärdigt mot rutorna, trummade på taken, brusade ned genom rännorna och forsade i vattenrika strömmar ned i kloaken. Sparfvarna, som fröso på vedbodtaget, sågo förgäfvnes efter en liten glugg på den gråa himlen och lofvade att aldrig mera låta lura sig af vårens aprilnarri.

Men han kommer dock till slut, kommer från Tyskland seglande på sin hvita stork, som hamnar på ett stugutak i Skåne, der den kloka fogeln ställer sig förnöjd på ett långt ben, sträcker halsen rätt upp i vädret och knäp-

per belåtet med sin röda näbb. Våren kommer evigt ung med lätta regnskurar och friskt grönt, med sippor och violer och gula hängen på björk och pil. Nu flyger den första fjärilen upp, nu ljuder lärksången från ofvan, himlen återspeglar sig onaturligt blå i diken, grodorna gapa ur kärret, hästen spärrar upp näsborrarna, der han kommer fram ur sitt mörka stall, gnäggar käckt och springer rundt af glädje, och katten, som plägar taga sin morgonpromenad uppe på grannens plank, släpper sig handlöst ned bland granris och torra eklöf, sträcker ut tassarna åt alla fyra väderstreck och slickar sig om nosen, hvarpå han med ens flyger upp, tar ett språng och sedan spatserar bort långsamt och sirligt som en skolhäst.

Utom tullen ligger landsvägen öppen och damfri, gesäller och pigor vandra ut i det gröna, och arbetarne taga sig en lur under mörka tallar, som stått i sommarskrud sedan fjolåret.

Sjön glittrar med tusen klara punkter af renaste silfver. Stockholm simmar i solskenet, fönsterrutorna blänka, och öfver taken höja sig kyrktornen mot en klar luft med långa strimmor af hvitröda moln, som grenat sig åt alla håll. Flera segel profva vårbrisen, och ångbåtarna, som nymålade ligga i rad utefter kajerna, hvissla otåligt och sända moln af svart rök upp mot himlen. Propellern surrar omkring yster och lefnadsfrisk, massor af folk fylla däcket, klockorna ringa, och så vändes stäfven ut åt landet.

Öfver öppna fjärdar, genom trånga pass, förbi mossklädda berg med knotiga tallar, ensamma granar och ibland en vördnadsvärd gulgrön ek, ännu ej fullt utslagen. Förbi bondgårdar, villor med vårfriska flaggor, små lusthus med kanoner utanför, förbi barn som hurra, flickor som vifta med näsdukarna. Förbi båtar, fulla af röda schalar och blå, förbi kaffebord, dukade i något, som fram på sommaren skall blifva en löfsal, förbi stora herregods, förbi Stäket och lilla Sigtuna med gråa gamla ruinstorn och röda tak går färden till resans mål, till Skokloster.

Ångbåten är fullsatt. Hundar i band vira dessa om benen på intet ondt anande lustresande, fruar språka om sommarnöjen, om badorter och om pigor, herrarne om

sina affärer, och alla äro öfverens om, att dessa så kallade lustresor äro det tråkigaste, som fins i verlden.

På stranden låg det gamla Sko slott, hvitmenadt och symmetriskt, allt för stort för sin omgifvande natur, stelt och främmande i den fattiga, magra trakten.

En flaggprydd ångare hade redan anländt dit från Upsala. Gångarna och terrassen framför slottet fylles af brokiga folkmassor, alla backar vimlade af menniskor, i gräset bredde sig hvita dukar, lastade med mat och dryck i öfverflöd, och öfver allt åt man med god smak smörgåsar, hårdkokta ägg och stekt strömming.

Man besåg kyrkan, tittade genom gluggarna utifrån in i Wrangelska grafkoret, der rikt prydda kistor skymtade fram, man föstes i rask fart genom slottet, upp och ned för nötta trappor, genom långa kalla förstugor och stora, höga rum, såg sängar med himlar öfver, gobeliner, täckta af oljetryck, granna gipstak, pråliga spisar, gamla möbler och vapen, man svettades i det solstekta biblioteket och svalkade sig i det allra heligaste, i tornrummet innanför gamle excellensens sängkammare.

Vid middagstiden var det trångt nere på ångbåten. Dukade bord på däck, dukade bord i salongerna, dukadt öfver allt. Man trängdes kring smörgåsbordet, som bjöd på ostkanter och rädisblad, man röfvade i serveringsrummet åt sig, hvad man kunde, knuffades, spilde på sig och på andra, men man tålde allt och glömde alla obehag för nöjet att få trängas med en blå vårhimmel öfver sitt hufvud och knoppande björk och pil tätt bredvid på stranden.

Efter middagen drogo sig de flesta lustresande upp åt landet, promenerade omkring slottet, sågo på folkklifvet och hade roligt åt dem, som hoppade bock i alléerna eller lekte katt och rätta i parken.

På däck suto några ungherrar qvar. En af dem hade velat bryta upp, men en annan hade förklaradt, att »när man ser så här mycket vatten på en gång, så vill man gerna ha litet konjak till det», man hade hållit fast honom, som ej delade denna åsigt, och med våld satt honom ned på stolen igen, man hade sagt: »Håll dig lugn, Helge. Kommer du inte i håg det gamla ordspråket: Om skalkar locka dig, så slink med?»

Och han, som kallades Helge, hade hållit sig lugn. Ungherrarne språkade flera på en gång, de talade om Karlberg och om roliga stunder från kadettiden, berättade historier om lärare, om kamrater, om »rukorna».

»Han körde ut mig, så snart jag kom i dörren för att tentera», upplyste en rödbrusig ung elegant herre med små grisögon, uppnäsa och sinliga läppar.

Och Helge, som hört på en annans ord, frågade denne hvad det tjenade till att läsa? »Man kan ta sina examina ändå. Så har en gjort, som jag är bekant med. Han heter Helge Rosenborg, känner ni honom?»

Bredvid satt en tjock och fet skåning. »Ser du, hon gaf mig bara slantar och hade inga sedlar, ser du, och då frågade jag, om hon var osedlig.»

»A propos flickor!» ropade en annan. »Såg ni de svarta ögonen, som gick ner i salongen nyss?»

Man beskref dessa ögon noggrant, prisade dem och öfverbjöd hvar andra i loford. Helge hade ingenting sett, han hade försigtigtvis vändt ryggen till.

»Jag tror, jag måste gå ner dit ett ögonblick», sade han. »Jag skall hemta min öfverrock.»

Bakom honom skrattade man, kallade honom Adonis och don Juan, klingade och fortsatte. Men den afvikne kom ej så snart igen, han hade fastnat hos de svarta ögonen.

Der sutto i salongen en gammal herre och en flicka, som vände ryggen åt dörren, och midt emot dem en äldre dam och bredvid henne de svarta ögonen, som kommo Helge att stanna i dörren och söka i minnet efter, hvar han hade sett dem förr.

Den andra flickan såg sig om, då Helge kom in, och hviskade sedan ett ord i den gamle herrns öra. Han vände sig äfven, och Helge kände genast igen sin faders kusin, baron Rosenborg från Karsby.

»Förlåt, jag är kanske inte igenkänd», sade den unge mannen närmande sig till bordet.

»Det är Helge, jag sa ju det», utbrast flickan och steg upp från sin korgstol så häftigt, att denne föll om kull.

»Majken, se dig för!» hviskade den äldre damen.

»Det var i hög grad oförmodadt att få se Helge

»Här», sade gamle baronen. »Jag trodde, att du inte ville kännas vid oss, efter jag aldrig fick höra af dig, — och så kommer du som från skyarna.»

Helge fann också mötet allt för oförmodadt. Han visste ej rätt, hvad han skulle börja med.

»Det är många år, sedan vi sågo Helge sist.» Fröuherrinnan räckte honom en hand med ljusblå handske på; hon hade slutat sin måltid, de andra höllo på med deserten.

»Men, Majken, kom då fram och helsa »

Hon kom, rodnande under sin hvita tyllhatt.

»Stygge Helge, som rent af har glömt bort sina gamla vänner.»

»Jag har visst icke glömt dig, lilla Majken. Du är dig så lik.»

Han höll hennes hand i sin och såg det friska, barnsligt runda ansigtet le som förr.

»Det var inte särdeles artigt sagdt», småskrattade baronen. »Ungen var allt annat än en skönhet, när hon var liten. Gud vet, på hvem hon bråddes — inte var det på min hustru.»

»Och här får jag presentera . . .», började Majken, men hejdades af den andra unga damen, som frågade, om löjtnanten inte kände igen henne.

De svarta ögonen sågo på Helge, — han kände dem mycket väl men visste ej, hvad han skulle tro. Och Majken fick presentera fröken Anhild Stål.

»Anhild!»

Helge rodnade. Det var eljest ej hans vana.

»Förlåt, visst kände jag igen er, men — men fröken har förändrat sig ofantligt, sen jag såg er sist.»

Helge satte sig mellan baronen och Majken.

»Och din far, som så tidigt lemnade oss! Så ung till sinnet, som han var, borde han kunnat lefva länge. Den angenämaste karl, jag någonsin känt. När han inte mera kom till Karsby, blef der så tomt, att jag nära nog började vantrivas på mitt gods.»

»Jag tyckte också, att der var tomt», sade Majken sakta. Helge hade alltid fått följa med sin far dit ut.

»Och att sedan aldrig få se er båda», fortfor baronen. »Jag skref ju flera gånger och bad honom komma. Skulle en sådan bagatell skilja oss åt, som den der obe-

tydliga affären? Det är märkvärdigt, hvad du förändrat dig, Helge, — jag tar mig den friheten att fortfarande kalla herr löjtnanten för du — jag skulle knappt ha känt igen dig. Endast på de här tre åren, sen jag såg dig sist, har du blifvit en helt annan menniska, ... flickungen der har goda ögon.»

Fröken Stål sade ingenting, ty hon hade igenkänt Helge redan då familjen passerade däckets, der han satt ibland de andra ungherrarne.

Friherrinnan talade om Helges utseende som barn. Hon satt beqvämt lutad tillbaka i soffan med halfslutna ögon och armen hvilande öfver sidostödet, så att Helge kunde studera alla småbenens form i hennes magra handled, som omslötts af ett något för vidt armband af guld.

»Nu släppa vi dig inte så lätt», afbröt baronen.
»Du måste följa med oss ut till Karsby.»

»Tack, käre farbror, men jag är bunden af min tjänst ända till första augusti.»

»Då vänta vi dig den andra. Skrif upp det i ditt minne.»

»Tänk, Helge», sade Majken, »så rysligt roligt det skall blifva att få helsa på alla ställen, der vi ha lekt till samman. Du skall hitta ditt namn i björkstammen vid 'fogelsången', — mitt står der också. Mins du, hur du bröt af knifsudden, när du skulle rista dit R:et, och hur rädd du var då, för det var gubben Holms knif? Mins du det?»

»Ja visst, och du gick och lemnade igen den, för jag vågade inte.»

»Och han blef inte alls ond utan sade, att knifven var gammal och utsliten.»

»Och R:et blef ofullbordadt.»

»Det är det än. Alltid när jag har sett det, har jag tänkt, att du nog en gång skulle komma och göra det färdigt.»

Helge log.

»Du är bra snäll, som har tänkt på mig.»

Majken lade sin lilla hand på hans arm. »Och nu kommer du ju, icke sant? Det vore rysligt snällt. Bed honom du, Anhild, dig kan han inte neka. Tror du det, Helge? Kan du neka henne något? Det kan ingen göra!»

»Bor fröken Stål också på Karsby?» frågade Helge.

»Anhild bor på Berga, en kvarts mil ifrån, om man går genvägen öfver åkrarna, du vet. Nog kommer du i håg Berga, der patron Ström bor? Han är Anhilds morbror.»

»Ja bevars, jag mins honom mycket väl.»

Sällskapet gick upp på däck, och Helge lemnade de andra herrarne vind för väg för att följa slägtingarna under den stund, då de fingo vara till samman. På terrassen framför slottet var dansen i full gång. Svarta, dammiga bonjourer och ljusa sommarrocker svängde omkring med randiga klädningar, bjerta dalkullsschalar och blomliga mantiljer från flydda tider. Fyra tyska musikanter i gråa uniformsmössor blåste så falskt de kunde en skrällande vals, och dammet lade sig som gråa moln öfver slottsfasadens krithvita massa.

Majken kunde knappt hålla sig stilla, hon smågnolade valsen och trummade den på relingen; det var så förtjusande roligt att vara här och att se på folklivet. Hon måste få gå i land en stund. Anhild var tyst och lät blicken irra mot söder, der Mälaren gömde sig bakom mörka löfuddar.

Det lilla sällskapet gick ett par slag genom parkens alléer af äppleträd, som just börjat veckla ut sina snöiga blommor. Helge fick Anhild på sin del. Så väl han nu kände igen henne, de rena dragen, den ovanligt mörka skuggan öfver ögonen, den kraftigt modellerade hakan, den pregel af slutenhet och köld, som gjort ett så egendomligt intryck på honom, då han först gjorde den svartögda flickans bekantskap.

»Aldrig anade jag», började han, »att fröken bodde så nära till Karsby, som jag hade talat så mycket om.»

»Jag fann det mycket egendomligt», medgaf Anhild, »först när jag kom dit, men stället var ändå ganska olik mina förväntningar.»

»När vi skildes åt, visste ni inte då, hvart ni skulle fara?»

»Jag visste endast, att jag skulle till min morbror, som bodde på Berga.»

»Vet ni, jag kommer så väl i håg den dag, när ni reste från staden», fortfor Helge. »Jag var i skolan, som

ni möjligen mins, och jag fick en anmärkning för ouppmärksamhet i samma ögonblick, då klockan slog och mina tankar naturligtvis följde ångbåten, som lade ut och förde er bort.»

Anhilds ansigte var allt jemt lika kallt och stelt, *hon* tycktes ej ha några minnen från dessa dagar, hon hade intet att berätta om sin resa från staden eller om sin ankomst till Berga, och *hon* sade ej ett ord om sitt nuvarande hem eller om alla de år, som flytt, sedan hon skildes från sin barndomsvän och orsakade honom en anmärkning för ouppmärksamhet.

Han sjelf var nu ej alldeles den samme som förr, kanske hade äfven hon blifvit en annan. Hon hade då kallats Hilda.

Helge kände sig något besväråd, han som eljest hade så lätt att prata tok med flickor, och han frågade sig sjelf, om hennes tystnad liksom hans kanske härledde sig från medvetandet om, att de båda hade allt för mycket att säga till hvar andra. Nog måste Anhild mängen gång ha undrat, när och under hvilka förhållanden hon skulle återse sin barndomsvän. Kanske fann hon nu sina förväntningar svikna.

Han frågade, om det ej var ledsamt att komma till en främmande ort och till personer, som hon ej kände.

»Åh nej, mina minnen från staden voro ej sådana, att jag kunde sakna dem särdeles, — och så blef jag ganska snart bekant med Majken.»

»Ja, vet Helge», började Majken, som nu lemnade sina föräldrar, »jag beundrade Anhild i tysthet från första stund, jag såg henne — ja, beundrar henne gör jag än, — jag kunde gå långa vägar i hopp att få möta henne, och sen, när hon kom, då visste jag aldrig någonsin, hvad jag skulle säga, utan satt och skämdes, så jag önskade, att jag skulle kunnat sjunka ned i jorden. Och så satt jag bara och såg på henne. Det måtte varit mycket angenämt att hvar man går ha en sådan beundrarinna som jag i hälarerna på sig.»

»Så du pratar, lilla Majken!»

»Har jag inte rätt kanske? Fick du någon enda dag vara i fred för mig?»

»Det är visst mycket tyst och ensligt på Berga?» sade Helge.

Anhild förklarade, att hon tyckte om att vara ensam.

»Och att vara tyst också», ifylde Helge.

Hon såg som förr rätt framåt mot Magnus Brahes minnesvård, som bildade alléens bakgrund. De gingo närmare för att läsa inskriften.

Hon yttrade ett ord derom, Helge hade något att förmåla om slottet, och samtalet blef lifligare. De tycktes alla intressera sig varmt för Skokloster.

Snart skrattade de och språkade om allt och intet, om folklif och gamla sägner, blommor och mälarnatur, om sommarnätter och resor, Helge skämtade och blef vid sitt allra bästa lynne, och då Majken slog fram ett ord om, att han ju äfven var skald på lediga stunder, — han kom vid dessa ord att tänka på sina dikter om indianhöfdingen Ormtungas svartögda dotter, — så förband han sig högtidligen att till båda flickornas bröllop skrifva tärnornas skål. Och Majken berättade skrattande, hur hon en gång föreslagit Anhild, att de vid dessa tillfällen skulle blifva hvar andras brudtärnor.

Så kom afskedstimmen, ångbåtarna ringde, röken bolmade ur skorstenspiporna upp mot aftonhimlen, som var klar och sommarvarm, folket skockades på bryggan, ställets sommargäster, som druckit toddy på akterdäck, skulle till land, och de lustfarande skulle om bord, korgar langades öfver massans hufvuden, små barn skreko, och föräldrar ropade efter dem, frodiga matronor trängde sig motståndligt fram, der ingen plats fans, och deras förråd af schalar, regnkappor och paraplyer sopade ned glas och buteljer från borden. Kaptenen stod lugn, höjd öfver villervallan, matroserna halade in förändan, tyskarne blåste »Heimliche Liebe».

Rosenborgs foro med upsalabåten. När Helge fick ledigt, skulle han komma till Karsby, det afgjordes i samma ögonblick, då landgången togs in.

Båtarna backade och vände stäfven åt skilda håll. Majken viftade ifrigt, hennes tyllhatt lyste i aftonsolen. Anhilds näsduk fladdrade ett ögonblick, hvarpå hon vände sig mot friherrinnan och började tala med henne.

»Får man gratulera löjtnant Rosenberg?» sade bakom

Helge en röst, som kom honom att obehagligt berörd vända sig inåt däckets, der människomassan förmörkade luften. Nu kommo kamraterna omkring honom.

»Hvad heter den lyckliga utvalda? Du skickar väl kort till mig? Jag ämnar bli god vän i familjen, om du tillåter.»

Helge skrattade och tog fram ett cigarrfodral.

»Jag afstår mina rättigheter åt von Ihlen», ytttrade han.

»Akta dig du», sade han med grisögonen, »jag kunde ta dig på orden. Men vet du, talträngd tycktes hon just inte vara.»

»Nej, hon har alltid varit stilla och inbunden.»

»Inbunden? Männe i guldsnitt, hvasa?»

»Det vet jag inte, och det samma kan det vara. Skall du ha en cigarr?»

»Är det det samma, om en flicka har pengar eller ej? Har du sjelf några? Inte. Och så säger han, att det är det samma! Har varit löjtnant ett år längre än jag och är ändå inte förlofvad, det är för att han tycker, det gör det samma. Omvänd och bättra dig!»

»Men inte allt för snart», inföll skåningen. »Du hinner nog vara gift alldeles tillräckligt, och du skall inte göra i dag, hvad du kan skjuta upp till i morgon.»

Nu kom kyparen upp med punsch och vatten. Ung-herrarne slogo sig ned på öfre däck.

Och vädret blef allt vackrare, flågtarna ljummare, solstrålarna förgylde allt. Våren var kommen.

2.

Löjtnant Rosenborg hade för vana att tillbringa aftonens sista timme liggande på soffan eller promenerande fram och åter i sitt eleganta rum, der segelleden var trång mellan gungstolar, länstolar och småbord, som öfver allt stält sig i vägen. Han tänkte då på gud vet hvad, på bekanta och obekanta, på smådrag, som han lagt märke till hos vänner eller okända, eller på dikter, som okallade runno upp i hans hjerna, väckte hans intresse för en dag eller två och sedan glömdes.

Då han efter återkomsten från Skokloster skilt sig från kamraterna, kände han behof af att vara ensam. Det oväntade mötet på ångbåten hade gjort honom missnöjd med sig sjelf, han som haft tusen saker att tala om för sina båda vänner från barndomen och att fråga dem om, och som nu mest hållit sig till likgiltiga ämnen. Så var det alltid. Tanken var ett, — verkligheten blef något helt annat.

Der han nu stod vid sitt fönster, läste han om och om igen de stora, stela bokstäfver, som voro uppritade mellan dubbla rader på en gulnad gammal papperslapp, som han sökt rätt på i sin låda. Der stod:

»Goda Helge!

Mår Du bra? Vi må alla bra. Kommer Du till Karsby? Vet Du jag har en hund. Den heter Muff. Jag följer den till skogen och jag dödar der hararna och ligger på backen. Muff ber helsa. Här får Du ett blad från Lindsalongen. Skrif snart till lilla

Majken.»

Han blickade ut öfver gården, der allt var på sin vanliga plats, brandstegen, vattenledningen, krokarna för klädstreck, paradisäppet i gårdsdrängens fönster och de tre magra popplarna, som stucko upp öfver vedbodtaget.

Men Helge såg ej detta. Han betraktade det skrynkliga, vissna bladet från lindsalongen, längesedan glömda minnen vaknade småningom till nytt lif, och då han kastat sig på sin soffa och sände lätta rökhirvlar upp mot taklampan, så lefde han sig flera år tillbaka och blef en liten solbränd pojke i knäbyxor och blå kolt, ett barn, som sprang och lekte till samman med en liten rundkindad flicka i den stora parken vid Karsby.

Han tog en bukett friska blåsippor, som stod i ett glas på bordet, och luktade på den. Tusen små händelser från barndomen stodo så tydliga för hans minne, som hade den tiden ej legat mer aflägsen än den dag, som var i går.

Han såg tydligt framför sig det gamla, ofantligt stora slottet med två himmelshöga torn, med skottgluggar i de tjocka murarna, med trånga, mörka förstugor, stora rum med hvita granna tak och rutiga stengolf. Hur han den första morgonen, han var der, satt orörlig på yttersta kanten af en hög och hård stol, och hur han rodnade, när man bjöd chokolad och han tappade en kringla i golfvet.

Och när lilla Majken kom in vid sin mammas sida, tog honom blygt i handen och frågade, om han ville gå med henne ut i parken.

Hon visade honom blommorna och sin leksal, »lindsalongen», de voro ute på en udde, som hette »fogelsången», trängde sig med sidan förut fram på den smala stigen mellan tornmuren och syrenhäcken, tittade mellan gallren in i källarvåningens fönster, och allt fick Helge veta, hvar mejeriet var och mjölkammaren, hvar det växte blåbär och hallon och hvad Majkens dockor hette. Den vackraste och nyaste af dem döptes om till Helge.

Karsby var intet vanligt ställe, det var ett sagoslott, fullt af hemska vrår och oskattbara gömställen, af mörka, farliga gångar, ingenmurade löntrappor och dolda skatter. Rån funnos der och spöken, det visste barnen, fastän ingen af tjenarne vågade berätta närmare derom.

Hvad de hade roligt! Så roligt ha inga barn haft

ssom Majken och Helge under den tid, de lefde till samman på det gamla Karsby. Mörkt och hemskt var der om vintern, sjön var svart, stormen hven med långa tju omkring tornen, och uteder stenfoten hopade sig snön i stora massor. Så kom en afton. Nu fryser det, sade de gamle, som med barnen framför sig stodo vid fönstret i runda salongen och sågo, hur sjön inom en kort stund blef alldeles hvit, då snö bredde sig öfver isen i samma stund, denna blef till. Nu fans det kälkbackar, rimfrost hängde på alla grenar, och stjernorna gnistrade i qvällen. Då tog Majkens pappa fram sin fiol och spelade en liflig spolska, eller också kröp Majken upp i sin mammas knä för att vid brasans sken höra sagor om förtrollade prinsessor och förklädda prinsar, om grymma drakar, som vaktade skatter, eller om jettar, som stängde in små barn i burar och gödde dem med grädder och pannkakor.

När vädret var fult, sprungo barnen omkring i den stora drabant salen, — det var der, som Helge tappat kringellan första dagen, — eller lekte de i lilla kammaren på en mjuk matta. Ytterligt svårt var att komma i håg att torka af fötterna, innan de gingo dit in. Der funnos ett slags löjliga stolar med hufvuden på och hvita bord med en fot, tjockare än Helge sjelf. Och i pappas rum innanför lågo stora böcker uppe på ett skåp. De voro föremål för barnens beundran, och en gång, då Majken var ensam, hade hon dragit ned hela bokhögen, och de fallande banden hade så när slagit ryggen af kisse, som fick all lärdomen öfver sig.

Fina kom till och fann barnet uppjudande all sin älskvärdhet för att trösta sin fyrbenta vän. Hvad skulle kisse tänkt, om Majken slagit i hjel honom? Han skulle trott, att hon gjort det med flit, stackars gamla missen! Och Majken glömde totalt bort böckerna, pappa kom, — och följden blef arrest i en mörk skrubb, full af gamla kläder. Der hängde farfars gamla fårskinnspeles, der malen ej lemnat stort mer än knapparna och knapphålen kvar, och i hörnet låg ett berg af gamla skor, som i mörkret spatserade rundt omkring; det hade Majken alldeles tydligt märkt, när hon var instängd der, och derfor var hon rädd för denna svarta skrubb och tillstod för Helge, att hon var »svartsjuk».

»Det skall du inte vara», bad Helge, och hans harm vände sig mot hennes pappa, som kunde vara elak nog att...

Majken snyftade och upplyste om, att pappa alls inte var elak, han var bara »litet tråkig».

Helge stod länge utanför dörren och grät och tröstade den innestängda, så godt han kunde. Han ville så gerna dela hennes sorg, liksom de delade sin glädje.

Så rann snön bort, små bäckar hoppade ystert ned till sjön för att smälta isen, och ljumma vindar smekte de gamla murarna, ett och annat grässtrå tittade nyfiket upp, och en vacker dag kommo de efterlängtade tornsvalorna, som förde sommaren med sig. Nu var himlen tak i barnens leksal, och lindarna omkring Karsby kunde berätta många sagor om dem, som lefde der sin härligaste tid utan att veta, hur kort den var, och utan att tänka på det, som skulle komma efter.

Majken var glad och liflig med ljust, silkesmjukt hår, som hängde rundt om det lilla hufvudet. En gång, då hon haft sönder Helges nötknäppare, kallade han henne i sin förbittring »spikraka Maja», ett namn, som åstadkom många tårar, en iskall likgiltighet på ömse sidor och slutligen en rörande försoning. Då denna kommit till stånd, satte sig båda barnen i gräset nedanför »minnets kulle» och kommo öfverens om, att de skulle gifta sig och sätta bo i smedens stuga vid grinden, och deras små flickor — de skulle endast ha flickor, Majken tyckte ej om andra gossar än Helge — skulle hela året om gå klädda i hvita klädningar och röda skärp med långa fransar.

Helge tyckte naturligtvis om Majken, fastän hans tidigt väckta sanningskärlek kom honom att mer än en gång öppet förklara, att hon var dum.

Hur rädd var hon ej för drängen Jansson, då denne brutit sitt ben i qvarnen? Majken hade en oklar föreställning om, att han skulle bära det afbrutna benet i handen eller öfver axeln, och hon darrade, blott man nämde den stackars karlens namn. — »Är det alldeles af?» frågade hon Helge en dag, och fick till svar, att det nu var fullkomligt bra igen. Men det vågade ej Maja tro,

och först, då Helge kallade henne för »skräddare» och öppet förklarade sig ej vilja leka med en sådan kruka, som hon var, först då tog hon mod till sig och gick efter många betänkligheter fram till Jansson — i vedboden, der det var nära nog kolmörkt.

Man sade, att Helge var envis, och han hörde baronen förklara, att med en sådan viljekraft skulle gossen nog slå sig fram genom världen. Drängens Ola hade skrämt honom för patron Ström, som bodde på Berga, och sagt, att denne skulle taga hem till sig ett af barnen från Karsby, det som han tyckte mest om. Helge fattade genast det ädla beslutet att visa sig så otreflig som möjligt, patronen *skulle* tycka mera om Majken. Helge kunde ej på några vilkor förmås att gå in och helsa. Och patron Ström for utan att föra med sig något af barnen.

Efteråt kom Helge att tänka på, hur ledsamt det varit, om Majken blifvit tagen ifrån honom. Och han fick samvetsqual och bad henne om förlåtelse, ty gossen var lika känslig som han var ombytlig till lynnet.

En morgon stod han påklädd vid sin faders sida. De skulle resa. Majken grät öfverljudd, Helge grät också.

Han skulle alltid tänka på henne, det löftet hade han gifvit och glömt.

Och *nu* var »spikraka Maja» en femton års flicka med klingande skratt och skälmsk blick. Hon hade genast känt igen honom, kallat honom du och bedt honom komma ut till dem, till sagoslottet, som väckt hans inbillning och varit amma åt hans första dikter.

Ty diktat hade han ständigt gjort. Hans första försök funnos i samma låda som Majkens bref, lågo der bland pressade blommor, gamla kotillonsdekorationer och minnen af alla slag. Der fans sorgspelet *Adam och Eva* — så naivt och så rakt på saken, som endast ett barn med utpreglade anlag för realism kan dikta, — det var i tre akter, hvardera upptagande sju rader. Der fans också en liten bok, dit den brokiga skara af tomtar, jettar och spöken, som funnit för trångt i barnets hjerna, hade tagit sin tillflykt i form af *Berättelser skrifna af Helge Rosenborg 10 år gammal*.

Se här en af dessa sagor, berättelsen

»Om mördaren.

Det var en gång en man som hette S., han var en elak man och slog alla som han såg, med en käpp, och om de sade något om honom sköt han dem. Då kom en gång en man till honom, som hette Ara och sade till honom att han skulle icke vara en sådan skalk, då blef han så ond att han sade: gå din väg du ovanliga gubbe som vågar säga något sådant åt mig, då gick han sin väg. När S. kom hem var ingen hemma så att han icke kom in, då började han att skrika, och när det icke hjälpte började han att sparka på dörren så att den gick sönder då gick han in, och det blef natt midt i natten buldrade det rysligt, då såg han att mördare hade stält sig rundt omkring hans hus. Då förstod han att det gälde lifvet så att han öppnade ett lock, som var på golvet och gick genom en underjordisk gång, så att han kom undan den gången. Sedan en annan gång sprang karlar efter honom då kastade han sig på marken så att de gingo bort troende han var död en annan gång gick han och såg ingenting då kom en stor karl med stort hufvud och långa armar, han hade med sig en pistol och sköt honom så att han dog.»

Senare fingo jettar och prinsar vika för rödskinnen, alla gossars ideal. Hvarje andraklassist hade blifvit kallad vid namn efter någon ryktbar indianhöfding. Der funnos Jernöga, Ormtunga, Hvita falcken, — och dessa blefvo nu hjeltar i Helges dikter. Hvilket jubel i skolrummet, när gossarna läste om, hur de sjelfva sprängde öfver fälten i ursinnig jagt efter hvita bufflar, huru säkert de slungade lazzon efter vildhästarna, medan prairien brann bakom dem och allt lefvande flydde, huru stammarna höllo rådslag under cypressernas ogenomträngliga löftak och rökte fredspipan omkring en liten eld, tänd mellan de uråldriga trädens rötter.

Illa omtyckta kamrater tilldelades bofroller och utrustades frikostigt med sköldpaddans betänksamhet, ormens list och bäfverns slughet. Trots dessa lysande själs gåfvor blifva de alltid öfverlistade till slut, ställas inför en dom-

stol af femtio svandunsklädda qvinnor och lika många nedblodade män i bäfverhudar, med tomahawken i handen och många skalper i bältet. Skurkarne brännas utan nåd eller kastas till krokodilmät i Mississippis väg, och stolta dricka segrarne ur de dödas hufvudskålar urskogs-källans kristallklara vatten. —

Helge ledsnade tidigt på att leka med sina kamrater. Då han dokumenterat sig som den styfvaste springaren och ingen kunde taga fatt honom, så uppgaf han striden och började att gå ensam omkring och tänka, han visste ej rätt på hvad. Ibland på dikter, som han läst. Då han växte till, drömde han om att blifva skald, en stor skald, som på sina vingar skulle få tusen jordbundna själar att glömma stunden och glömma sig sjelfva, skulle komma tusen fastfrusna hjertan att klappa för tro och hopp. Men alltid hade han en känsla af, att *han* ej var den, som kunde förvandla dessa tankefoster till verklighet, och att han gjorde bäst i att glömma dem och i stället läsa sina lexor. Rektorn sade en gång, att »Rosenborg var en gåta», och kanske hade han rätt deri. Under lektionerna var Helge ständigt och jemt olycklig för sitt barnsligt lifliga lynnes skull, han kunde alls icke beherska sig eller dölja sina känslor, och var läraren på något sätt komisk i sitt yttre, då var Helge förlorad, han med sin olycksaliga talang att genast se det utmärkande och i synnerhet det löjliga hos personer.

Och han glömde intet. Hvarje misskännande, hvarje anmärkning — alltid orättvis, — hvarje tyranniskt drag af äldre kamrater, hvarje missförhållande, allt kom han i håg, fastän han såsom varande yngre än de flesta af sina samtida sällan vågade uttala sin mening.

Hemma fick han sjunga ut, hvad han tänkte, och göra allt, hvad han ville. Faster Herminie var mycket beskedlig. När han snattat sylt eller rört vid hennes nipper, behöfde han på gummans fråga endast svara nej, så trodde hon honom genast eller låtsade åtminstone tro hans ord och förlät så gerna den lilla nödlöggen. Fadern var något strängare. Då han undantagsvis var hemma, plägade han fråga, hur det gick med lexorna, talade om, att man måste nyttja tiden, som var ett lån, — och då han sagt detta, drog han på sig sina handskar, knäppte dem

omsorgsfullt och gick sedan upp på sällskapet för att få sitt vanliga parti.

Nu var han död för två år sedan, stackars pappa, och hade lemnat föga efter sig annat än ett elegant hem, tre ordensstjerner, ett par halftömda cigarrlådor, en mängd biljetter af olika färg och många par hvita handskar. Han hade varit liflig och gladlynt. Ledig hållning, fyra ringar på venstra handen, spetsade mustacher, många små rynkor vid ögonen, tunt grått hår, ett gnistrande nåls-hufvud i halsrosetten, — häftiga, nervösa rörelser, talet kort, framstött i små afklippta satser, mest handlande om roliga anekdoter, om teater, aktriser, viner och råhackad biff, om små skandaler ur stora världen, om min vän greve A., eller min bror baron B.

Det var på faderns och fasterns inrådan, som Helge blifvit militär. Fadern ansåg krigarkasten stå främst på samhällets rangrulla och faster talade om, hur nått gossen skulle komma att se ut, klädd i uniform. Och gossen gaf vika, ty han visste sjelf ej, hvad han ville blifva, och han förstod, att hans barnliga drömmar endast voro drömmar.

Utan strid gick det dock ej. Helge var just vid den tiden i ett tillstånd af oro, af väntan på något, som borde komma. Han gick ensam och promenerade långt från staden, njöt af naturen och lät tankarna flyga. Skulle han kläda sig i uniform eller ej, det var dagens fråga. Det var visserligen ett ädelt värf att i farans stund skydda fosterlandet, men tjena ej de andra det ännu bättre, de som kläda sig i harnesk mot lögn och mörker och falskhet?

Nej, han ville ej blifva militär.

Han sof på saken. Och då han vaknade, tänkte han: Nåja, hvarför inte?

Han hade aldrig någon, som han kunde sluta sig till och förtro sina barnsliga tankar åt.

Följde sedan ett par år i kadettjacka och spens, ett par år, då af Helge Rosenborg blifvit nr 50. Mulna, nedstämmande stunder, upprörande små händelser, smådelser mot det, för hvilket den barnslige unge mannens hjerta lärt sig att klappa varmast, trångbröstade fördomar, som kom honom att knyta näfven — i spensfickan, stunder,

då han ville fly långt bort från detta glitter af oäkta guld, som han tagit för äkta, — försäkningar af fadern, att det måste så vara, att litet hvar finge lära sig att hålla god min i elakt spel, och att man ej finge resonnera eller kritiscera, ty då skulle intet på jorden kunna ega bestånd.

Så fick Helge en afton bud om sin faders död. Kapten Rosenborg hade fått slag, då han efter en glad middag kommit ut i friska luften.

Helge blef tyst och modstulen, och då han en timme senare råkade att säga en qvickhet, kände han bittra samvetsqual efteråt.

Från de dagar, som nu följde och som han ledig tillbragte i sitt hem, hade han ett virrvarr af minnen, förorsakade af hans olycksaliga uppfattningsförmåga, som hakade sig fast vid alla dessa obetydligheter, som gingo spårlöst förbi andra människor. Han såg från ett fönster, hur faderns kista kom åkande på en handkärria, fäst på släp efter en skramlande bryggarvagn, lastad med ölbuteljer, hur den kom hoppande öfver gatstenarna i munter fart, medan kusken, en rödbrusig, godmodig man, hvisslade en liflig bondpolska. Han mindes på sjelfva begrafningsdagen folket utanför porten, småflickornas nyfikna blickar, pojkar, som mumsade franska brön, och gummor, som grälade. Han hörde klockornas bingbång uppe i kupolen, han mindes, hur solen sken mellan grafvarna, då processionen kom ut ur kyrkan, och huru vaktparadens trummor hördes från Storgatan, och han lade märke till den stora, svarta katt, som satt uppkrupen på kyrkogårdsmuren.

Och likväl hade allt gått förbi som en dröm.

Och sedan —

Sedan hade n:r 50 fått nog af att gå ensam och ha tråkigt. Han hade närmat sig de kamrater, som sågo lifvet från dess ljusaste sida och gjorde dagen så glad, den kunde blifva. Och från den stunden blef karlbergslifvet småningom en följd af roliga upptåg, af glada stunder, friska lifsytringar. Lägret om sommaren, hettan på »Pampas», nattliga fälttjänstövningar, förstulna lag på Skräddarberget, kälkfester med bloss och musik och svarta lockar, — och de ruggiga vintermorgnarna, då rimfrosten

låg öfver popplarna och slottets murar — och balerna uppe i rikssalen....

Barndomen, pojkdömmarna voro längre borta än någonsin, och framtidstanken var nu ej den att på diktens vingar kunna lyfta tusen hjertan, utan den gick ut på att göra lifvet i garnison så drägligt som möjligt, lifvets bana slät och jemn med vackra utsigter till höger och venster och försedd med en och annan omskuggad liten biväg, lämplig för små afstickare, fulla af behag.

Han hade varit en barnunge, men det var en ståndpunkt, öfvervunnen nu, då han var man i staten. Han gick ej mera ensam och svärmåde, grubblade ej öfver det, som han var kallad att uträtta på jorden. Han var löjtnant, det var nu en gång så.

Ibland skref han några små skizzer och lyckades få dem intagna i någon tidskrift, men han satte ringa värde på dem och uppfattade ändras berömmande ord som tomma artigheter. Om han var ämnad till författare, så skulle han väl blifva det trots uniformen.

På Karlberg hade han fått vänner. I skolan hade han haft endast en, och den var nu död, hvilket var bäst för honom.

Men en väninna hade han en gång haft; lilla Majken hade haft en rival om första platsen i hans pojk hjerta. Det var länge sedan dess, det var, medan fadern ännu var i tjänst och de bodde i en liten stad i Vestmanland. Och äfven denna gamla väninna hade Helge helt oförmodadt återsett på Skokloster, fullvuxen, vacker, tyst och »inbunden».

Historien om sin bekantskap med henne hade han en gång för ro skull skrivit upp, och nu sökte han rätt på den.

3.

Sent en afton hade Helge, tänkande på ett ofullbordadt indianäventyr, gått öfver stadens begravningsplats, kommit in på en sidogång och helt oväntadt der befunnit sig framför en liten flicka, som låg framstupa på gräset bredvid en grafkulle utan kors. Han visste ej rätt, om han skulle gå förbi eller stanna.

Flickan grät. Säkert hade hennes fader fallit för Ormtungas blodtörstiga stridsyx, och nu var det Hvita falkens pligt att räcka den värnlösa en stark arm till skydd.

»Hvad gråter du för?» frågade Hvita falken.

Två stora, svarta ögon sågo upp till honom.

Han frågade, om hennes mamma eller pappa var död. Flickan bara såg på honom.

»Låt mig vara i fred!» sade hon slutligen.

Det var deras första möte. Indianhöfdingen gick, men han fann nu, att uppränningen till hans påbörjade dikt alls icke dugde. En dotter måste höfdingen ha, en stolt svartlockig dotter, i stånd att elda den unge till oerhörda bragder, och som slutligen skulle belöna segren med sin hand och sitt hjerta. Flickan hade gifvit diktaren en idé.

Dagen derpå, då gossfloeken kom från skolan, mötte de henne igen. Hon kom slängande med en käpp, skuren af en pilqvist, i handen, gick rak och ogenerad förbi dem, men försvann sedan i första tvärgränd.

Helge fick veta, att flickan hette Hilda och bodde hos sin farmor, en gammal mara, som lefde i fejd med hela samhället, att flickan var ett elakt barn, som för de andra barnens skull nyligen måst sluta i »mamsellns» skola,

att alla stadsborna voro onda på henne, och att hon beskylldes för många odygder. Hon hade ritat gubbar på rådhusdörren och knackat hål i båtar, ja en gång hade hon till och med vridit om nyckeln i stadshäktets port och stängt in både fiskalen och borgmästaren der.

Man visste berättat, att ungen var stark som en pojke.

Janne Qvist hade sagt, att hon inte finge leka med honom, därför att hon inte var ett guds barn, — det hade hans mamma talat om, — och Janne hade ännu i friskt minne den handgripliga belöning, flickan gifvit honom för dessa ord.

Det var således ingen lämplig bekantskap för Helge, och då han några dagar efteråt mötte flickan i skogen, — han hade varit hos trädgårdsmästar Björk och köpt äpplen, — så nickade han bara och ämnade gå förbi henne.

»God dag!» sade hon. Hon hade först gjort en rörelse, som ville hon springa bort, men sedan stannade hon och stod nu och svängde med sin käpp.

»God dag!» sade Helge.

»Hvad heter du?» frågade flickan och kom närmare.

»Jag heter Helge Rosenborg. Hvart skall du gå?»

»Just ingenstans», sade hon, och så blef det tyst.

»Adjö!» sade Helge. Då föll det honom in, att han gerna kunde skänka flickan ett äpple, efter han hade flickan full. Hon tog emot det, sade ingenting, bara såg på honom, och han kunde ej underlåta att lägga i hennes händer några frukter till, de största och vackraste han hade. Så sprang han.

»Du!» ropade flickan efter honom. Helge stannade och såg henne stå kvar på samma plats med äpplen i båda händerna.

»Tack skall du ha!» skrek hon.

Sådant var deras andra möte. Helge visste ej, hvarför hans tankar så ofta flögo från lexor och lekar till den ensamma flickan med de svarta ögonen, han visste ej, hvarför han lönat hennes snäsande ord första gången, han såg henne, med att skänka henne sina bästa äpplen, och ännu mindre visste han, hvarför han nu mera rätt ofta tog sin väg öfver kyrkogården eller ströfvade borta i skogen på den stig, som ledde till gubben Björks lilla röda hus och stora trädgård. —

På kyrkogården satt hon och band en krans af vilda blommor. Han låtsade ej se henne utan läste mycket uppmärksamt namnen på grafstenarna, till dess han hörde, att hon kom efter honom på gången.

»God dag du!» sade hon och räckte honom handen.

»Tack för äpplena sist!»

»Åh — — det var ingenting.»

»Vill du inte komma och se på min krans?»

Snart satt han på gräset vid hennes sida och hjälpte till att binda blommorna. Det var flickan, som fick börja samtalet.

»Har du varit här många gånger?» frågade hon.

Han vågade ej se på henne, han rodnade och tordes ej tillstå, att han varit här hvar enda dag.

»Åh ja, det har jag nog varit», sade han.

»Farmor är sjuk, så jag inte har kunnat vara ute», upplyste flickan.

Så talade hon om sin farmor, om hur snäll farmor var. Hilda fick allt, hvad hon ville, vackra kläder och böcker. Hon talade om, hur hon plägade sitta på pallens bredvid farmors stora länstol och läsa högt — eller sjunga för henne i skymningen, hur hon brukade stiga upp om nätterna och smyga sig saktat fram till gummans bädd för att se efter, om hon sof. Farmor var snäll, nästan lika snäll, som Hildas mamma varit.

Någon kom gående i allén, som gick till kyrkogården.

»De komma visst hit», hviskade Helge och steg upp.

»Låt dem komma. Är du rädd för dem?»

Helge satte sig igen.

»Jag är aldrig rädd.»

De kommande gingo förbi.

»Det var han, som sa, att du har skrapat färg af rådstugafveln», hviskade Helge.

»Tror du, att jag har gjort det?»

»Nej. För resten vet jag, hvem det är. Det är borgmästarns pojke, som har gjort det.

»Hvad du har för ett vackert namn», sade hon efter en stund.

Han tyckte inte, att Hilda var så vackert.

»Jag heter Anhild», sade flickan, »fast man kallar mig för Hilda. Det är mera vanligt, säger farmor.»

Anhild! Det namnet hade Helge aldrig hört.

»Skall jag sjunga en visa?»

Hon började helt sakta att sjunga:

»Som stjernan uppå himmelen så klar,
Hon längtar till sitt rum, —
Så längtar jag till dig, min lilla vän
Hvar timme och hvar stund —»,

och Helge kände sig så besynnerlig till mods, kände, att ett barn ej borde sjunga så, som Anhild gjorde. Sjelf band hon lugn på sin vilda grafkrans, medan hon sjöng om förlorad lycka och om kärlek, som aldrig slocknar.

»Så längtar jag till dig, min lilla vän,
Fast jag dig aldrig får —».

Då kransen var färdig, och de skulle gå, frågade Helge:

»När du mötte mig sist, hvarför ville du springa din väg?»

»Jag vet inte.»

»Tänker du springa nästa gång, vi träffas?»

»Nej.»

Sedan föreslog hon, att han skulle gå förut. De borde inte gå till samman på gatorna. Och han lydde. Han gick utan någon invändning, hörde henne gnola: »Tänker du, att jag förlorader är», hörde henne höja rösten och skicka ut en flod af toner, silfverklara och friska som vårens bäck. Foglarna i träden stämde i. »Och nu är jag lika lustig och glad och sjunger fallerallerallalla —» men han hörde ej, hur både flickan och foglarna tystades af en omild stämma, som sade: »Skäms, flickunge, att föra så't oljud på kyrgärn!»

Under det halfår, som Anhild stannade kvar i staden, sedan hon gjort bekantskap med Helge, blefvo de ganska goda vänner och träffades rätt ofta. Då Helge ej hade annat för sig och ej upptogs af lekar med kamraterna eller af sina indianäfventyr, gick han utåt kyrkogården, och sällan behöfde han gå förgäfvets. I synnerhet efter farmoderns död, som inträffade snart nog, var han säker att på aftonen se den långa, gängliga flickan

i svart klädning och med svarta band på sin nätta halmhatt gå och plocka vilda blommor för att dermed smycka sina tre grafvar. Och Helge vågade trotsa allt sqvaller och prat om det förtappade flickebarnet; han förklarade frimodigt, att historierna, som hennes farmoders gamla elaka Sara spred ut, voro uppdiiktade, och han bad Anhild mer en än gång att icke alls bry sig om, hvad folket pratade.

Det hade Anhild aldrig gjort heller, tvärt om hade hon på trots sjelf gifvit ökad fart åt ryktena, men på sista tiden hade hon gråtit många tårar öfver de ondskefulla tungornas uppdiiktade historier.

Det var i synnerhet en dag, då flickan var rent otröstlig, men orsaken fick Helge ej veta af henne utan af pigan der hemma. Hon talade om, hvad för öfrigt alla menniskor visste, att en prest, som bodde någonstädes på landet »bort om all ära och redlighet», som lofvat farmodern att efter hennes död taga flickan till sig och uppfostra henne till samman med sina egna barn, nu, då man upplyst honom om ungens vilda sinne och onda anlag, återtagit sitt löfte och uttryckligen förklarar, att det vanartade barnet aldrig skulle med sitt exempel få smitta de små guds englar, som kallade honom sin fader. Det var visserligen hårdt, menade stadsborna, men hvad skulle han göra? Man måste ju i främsta rummet tänka på sin egen familj.

Man talade också om Hildas sista bedrift. Hon hade varit nära att tända eld på byggnaden, kanske på hela staden, — det var just på samma afton, då Sara talat om för henne, hvad presten skrifvit till hennes förmyndare. Det hade brutit ut ett förskräckligt åskväder, och tänk, när gumman Sara kom hem, så hade flickungen stält fönster och dörrar på vid gavel, så att regnet öste in och gardinerna fladdrade som segel, och sjelf satt hon tyst och stilla midt i draget, den galna ungen. Nog var det en stor nåd af vår herre, att ingen olycka inträffat den gången, och nog skulle hela samhället dra en hjertlig suck af lättnad, då det blef befriadt från det lilla odjuret.

Detta skulle ske snart nog. Flickans förmyndare kom dit för att reglera farmoderns affärer och låta hen-

nes egodelar gå under klubban, och han skulle taga henne med sig och inackordera henne någonstades, ingen visste hvar. Ty fast stadens herrar bjödo på långtoddar och lade bort titlarna med förmyndaren, och fast de med den mest diplomatiska försigtighet framstälde sina frågor om flickans blifvande vistelseort, så fingo de ingenting veta. Tvärt om höll den stela och kantiga förmyndaren långa tal till dem om deras egna fel och frågade rent ut, hvad flickan gjort för ondt, alldeles som inte hvar och en visste det förut.

Helge hörde historierna och undvek flickan. Han hade alltid känt sig underligt stämd i hennes närhet och visste inte rätt, hvad han skulle tro. Inte hade Anhild varit elak mot honom, tvärt om var hon alltid snäll, sjöng sina sorgmodiga visor för honom och gaf honom blommor, — men hon hade så underliga ögon och kunde göra så oväntade frågor, att han ibland blef riktigt rädd.

»I morgon sälja de våra saker», sade hon, då de en gång möttes i ett gathörn, »och klockan fem reser jag.»

Hon stod och böjde sin pilkäpp öfver knäna.

»Kommer du inte ut i morgon?» frågade hon, och han lofvade att komma.

»Vet du», sade han, just när han skulle lemna henne, »du borde inte gå med den der käppen.»

Hon bröt genast af den och kastade bitarna i rännstenen.

De råkades dagen derpå. Anhilds hem var liksom gården utanför uppfyllt af folk, man hörde auktionistens basröst inifrån salen och såg nacke vid nacke innanför de immiga fönsterrutorna.

Anhild kom ut. Hon hade ingen plats der inne, och det första hon sade, var, att hon gerna skulle satt sig bland farmors gamla möbler och låtit sälja sig med dem.

»Hvart skall du fara?» frågade Helge, då de båda kommit utom staden.

»Jag vet inte, . . . jo, jag vet, men jag får inte säga det.»

»Hvarför inte det?»

»Tror du mig inte, utan att jag talar om det för dig?»

»Jo, visst tror jag.»

»Hvad skall du då fråga för?»

»Nog kan jag låta bli att fråga alltid.»

De hade slagit sig ned i gräset. Hon bröt af ett vissnad strå och vek flera gånger i hop det.

»Är du ond?» sade hon slutligen, då han blef tyst.

»Ne-nej...»

»Jo, det är du, och det rätt åt mig. Hvad skall du bry dig om mig för? Inte bryr sig någon annan om mig. Jag är elak jag, det vet du nog.»

Helge visste som vanligt icke, hvad han skulle säga. Hon tog strået i munnen och sade:

»Har du många bekanta?»

»Åh ja.»

»Jag har ingen alls. Tycker du om dem? Majken tycker du ju om?»

Anhild hade fått höra mycket om Karby och kände enligt Helges beskrifning till punkt och pricka trollslo-tets alla invånare.

»Ja, det gör jag nog, men det var så länge, sen jag såg henne.»

»Är hon snäll?»

»Ja, visst är hon det.»

»Har hon blåa ögon?»

»Ja.»

»Är jag inte alls lik henne?»

»Nej, det är du inte.»

»Skall du gifta dig med henne?»

Helge rodnade. »Åh!» utstötte han kort och för-aktfullt.

»Jag tänker inte alls gifta mig», förklarade hon.

Gossen hade intet att invända mot detta beslut, och flickan fortfor:

»När jag var liten och farmor sa, att jag skulle bli gift, så sa jag, att jag skulle gömma mig i vindskontoret och dra fram stora kistan för dörrn, när de kom för att ta mig.»

»Kommer du aldrig hit mera?» frågade Helge, som föredrog ett annat samtalsämne.

»Nej, hvad skulle jag här att göra?»

Han såg ut öfver åkrar och gården. I skogsbrynet betade några kor, skällorna hördes ända hit. Han tänkte

på, att han aldrig mera skulle sitta här med henne bredvid sig, att han, när han kom till kyrkogården, ej skulle finna henne der, — han beslöt att hädanefter aldrig sätta sin fot på kyrkogården, — att han kanske aldrig skulle få se henne mera. Och nu först kände han, hur ensam han skulle blifva, då hon hade rest.

Hon tog fram en förgätmigej, som hon pressat.

»Vill du ha den här?»

»Tack!»

»När du ser på den, vill du tänka på mig då?»

»Men jag har ingen att ge dig i stället», sade han.

»Jag skall nog tänka på dig ändå», sade hon.

Helge steg upp. Det var alltid han, som hade brådtom.

»Jag måste gå hem. Vi äter klockan tre.»

Anhild steg också upp. Han tog henne i hand.

»Du har varit snäll mot mig du», sade flickan och lade sin andra hand på hans. Hon kunde knappt få fram de få orden, och det var allt, hvad hon sade.

Helge gick några steg och sprang sedan, allt hvad han orkade. När han kom till skraddarens hörn, vände han sig om och viftade med mössan. Flickan stod qvar uppe på backen och såg efter honom, lång, smärt, i sin svarta sorgklädning.

Han var missnöjd med sig sjelf. Han hade så gerna velat säga henne något mera men visste sjelf ej hvad. Det kändes så tomt, och under middagen hörde han alls icke på fadern, som talade om sin plan att taga afsked från tjensten och bosätta sig i Stockholm, der syster Herminie skulle hushålla för honom.

För Helge var nu mera allt likgiltigt. Hans tankar voro hos Anhild, hos »fästmon», som skolkamraterna gäckande kallat henne, och under lektionen på eftermiddagen fick han en anmärkning för ouppmärksamhet i samma stund, då ångbåtspipan ljöd. Då reste fästmon.

Han hade sörjt, liksom han en gång sörjt skilsmessan från Majken, men djupare, manligare, med mera sjelfbeherskning. Hans dikter blefvo milda, vemodiga. Rid-daren drog bort på korståg, lemnande sin mö att gråta i tornet, tills budet kom om hans död på hednastadens eröfrade mur.

Och mången vintermorgon, då han blifvit tidigt väckt, druckit sin ljumma mjölk och tyst — för att ej störa pappa, som sof, — blifvit utsläppt på den frusna gatan, der nattens mörker ännu hvilade, sprang han förbi Anhilds hem, dit främmande människor flyttat in, och då sände han mången helsning till henne, fast han ej visste, hvar hon bodde eller om hon mera kom i håg honom. —

* * *

Löjtnant Rosenborg vaknade ur sina tankar, steg upp från soffan, skakade bort cigarettaskan, som fallit på hans rockskört, och ämnade gå till sängs.

Klockan slog tolf, då han lade sig. Innan dess såg han sig i spegeln, fattade en hårborste, strök sina små mustascher och sade till sig sjelf, att den utlofvade resan till landet måste blifva en verklighet. Han kunde ju ej lemna Majkens namn i trädstammen ofullbordadt.

4.

En vacker, lugn sommarmorgon.

Från den gamla fallfärdiga bron öfver sundet, trångt och igenväxt, omgifvet af hagtorn och al, sträckte sig vatten åt båda sidor, klart som en källa, omkransadt af manshög vass, nederst gul och violett i toppen. Bland säfven lyste gula svärdslior fram, och näckrosorna sofvo på sin mjuka vagga.

På stranden lummiga löfdungar, brung gröna talltoppar och friska björkar. Myggen surrade, en ensam ormråk seglade högt uppe på den gråa himlen, der på sina ställen ett vänligt, litet blått öga blickade fram leende och klart.

Der syntes mellan träden en skymt af Karsby. Men småskogen trängde sig genast framför den hvita muren och dolde den.

Vid grinden ett par gulhåriga, slanthungriga pojkar med lappar på knäna och ett hängsle hvar.

En lång allé af alar och pilar, som stodo på olika afstånd från hvar andra. Der borta låg Berga, der Anhild bodde. Och der stod Majkens lekstuga kvar, lutad mot en knotig gammal ek; det var alldeles som förr, skära gardiner i de små fönstren. Helge väntade endast att få se en guldhårig liten flicka komma ut genom dörren, följd af en hundvalp, som bet i hennes klädning och storskrek af ungdomsfröjd.

Så svängde vagnen fram omkring stora tornet, hvit-rappadt, med hög stenfot af gråsten och omslutet af en uttorkad, gräsprydd graf.

Och der kom också Majken nedför trappan men ej ett litet barn med fladdrande hår och kort klädning. Hon

kom, en sexton års flicka, lugnt och värdigt, något fylligare än hon varit året förut, då Helge råkat henne på Skokloster. Och ingen pojkkaktig hundvalp bet i hennes klädning, utan den lurfviga svarta pudeln sprang värdigt och lugnt, som det en till åren kommen trotjenare anstår, ett par alnar framför sin herskarinna.

»Välkommen!»

Några ord om, att han kom ett år för sent, och derpå en urskuldande förklaring af Helge.

Om han kände igen sig? Det var en fråga.

»Och här är Muff, Helge har inte sett Muff. Se riktigt på honom.»

Majken hade hukat sig ned och höll den fyrbenta vännen framför sig. Han såg så melankolisk ut, stackars Muff. Men var han inte rysligt söt? Hon såg frågande upp till sin gäst men böjde genast ned hufvudet igen, döljande sitt rodnande ansigte bakom hundens svarta pels.

Om de skulle gå ett slag genom parken, innan Helge begaf sig upp på sitt rum?

Helge var hågad. Och liksom första gången, då han var på Karsby, sprungo de två omkring öfver allt. Helge återsåg sin barndoms paradis, lekplatserna, afskedets sten, derifrån man plägade vifta farväl åt dem, som foro bort sjövägen, och fogelsången, der det ofullbordade namnet stod kvar i björkstammen, han hoppade öfver Brusebäck och nickade åt sina gamla kejsarkronor, som växte ymnigt med raka stänglar och bladen i krans.

Der fans också åtskilligt nytt för Helge. Minnets kulle, tårarnas källa, förargelsens klippa och ponte dei sospiri. Majken namngaf allt, hon bedyrade, att hon ej skulle kunna lefva på något annat ställe än på Karsby, och hvart ögonblick frågade hon Helge, om han kom i håg . . .

Ja, Helge kom nu i håg allt.

Och samma rum, der han bott som barn, var iordningställdt för honom. En bukett af rosor och förgätmigej stod frisk i en vas. Nedanför låg lindsalongen med små gröna soffor, båtarna skymtade fram vid bryggan, sjön glittrade mellan träden, och kyrkan stack upp sin gråa gafvel öfver skogen långt borta. Allt var stilla och lugnt, foglar sjöngo tätt utanför fönstret i det gamla

päronträdet, som i sin ungdom stått i spalier och ännu höll sina knotiga grenar noggrant rättade.

Klockan nio åt man frukost. Majken sprang till vällingsklockan och satte den i gång, fattade i förbifarten en croquetklubba och skickade ett af kloten långt bort öfver gräsmattan, måste sedan klappa den stora gamla Tilly, som krupit ut ur sin koja för att helsa god morgon, och derpå måste hon smeka Muff, som stått bredvid och gnålt, afundsjuk mot den stora kamraten.

Kaffebordet var utflyttadt på verandan. Duken pryddes af rosor, Majkens morgonfångst.

Gamla herrskapet var sig likt, baronen rak och sirlig som förr, med de hvita polisongerna snörrätt afskurna och håret kammadt slätt öfver den kala hjessan. Och friherrinnan satt lika fin och späd som alltid i sin korgstol behagfullt hvilande de magra armarna mot armstöden.

Efter frukosten besågs slottet från grund till topp. Helge fann det bra litet och allt för modernt, det var vida mer likt en vanlig stenbyggnad, än hvad han ville minnas från sin barndom. Man gick i källarne, i ruinvåningen, som stod sköflad af den stora branden 1830, såg de bebodda rummen med gamla porträtt och etsningar och hamnade slutligen i »flickornas rum».

Majken bodde ännu kvar i sin barnkammare, der hon växt upp. Bredvid låg det lilla rum, som Anhild haft under sin vistelse på Karsby. Murgröna hade slingrat sig omkring fönstret och bildade ett hvalf öfver de hvita gardinerna.

»Vet Helge», började Majken, »det skall alls inte bli så ledsamt här ute, som du tror. Det fins mycket ungdom på prestgården. Der bo utom familjen sjelf två unga herrar öfver sommarn, och den ene af dem är herr Rolf Sandberger, honom känner väl Helge?»

»Nej, inte personligen. Jag har läst hans roman och sett hans lilla pjes i vintras.»

»De komma nog hit och presentera sig i qväll. Vill Helge nu kanske komma med mig till Berga och helsa på Anhild? Vi skola bjuda henne hit på en vecka eller hur länge hon vill stanna här.»

Naturligtvis ville han följa med. Majken väpnade sig med en käpp för att ha till hands, i fall de skulle

träffa på några ormar nere på ängen, der det fans godt om dem. Hon hade senast i går slagit i hjel en.

Öfver åkrar, som lågo i träde och spredo en för landtmannen ljuflig lukt, förde stigen till Berga, ett gult, urblekt trähus på en enformig slätt. Husets ena gafvel var rappad och grunden lagd till en ny flygel, som aldrig blifvit uppförd. Omkring låg en stor, skugglös trädgård med vidsträckta land, långa rader af bärbuskar och dusintals nyplanterade fruktträd.

Grinden gnälde och ville alls icke öppna sig, bandhunden skälde ursinnigt och ryckte i sin kedja nära att strypas.

Ett ögonblick visade sig gårdens egare, patron Ström sjelf, i nattrock och nattmössa.

»Ursäkta!» lät det från nattmössan, hvarefter uppenbarelsen försvann.

Strax derefter kom fröken Nobel ut på förstugugvisten, räckte gästerna en kall hand och bad dem stiga in.

»Ursäkta, att det är litet oordentligt der inne, för vi ha stök.»

Majken var van att höra ursäkter därför att det var oordentligt på Berga.

Salen, dit de främmande fördes in, var låg och halfmörk. Papperet i taket låg i stora vågor med en brun fläck här och hvar. Mörka väggar, ett stort matbord med runda märken efter heta karotter, en gammal skänk, en grön kakelugn, ett gammalt klockfodral, som hade en viss likhet med fröken Nobel, — utom att detta hade en målad palm på hvar sida och en glasaruta midt frampå. Under skänken en mjölk tallrik åt katten, som för tillfället jagade småfoglar utanför fönstren.

Herrskapet ombads att sitta ned, och Helge fick på sin lott en gungstol, der ena armstödet var löst. Fröken började med att fråga, hur baronen mädde, frågade, hur länge löjtnanten skulle stanna på landet, visade sig intresserad af allt, af värmen i Stockholm och af ångbåtsturerna, barometerståndet och landsvägens många krokar. Hon utbredd sig om skilnaden mellan stads- och landtlif, hittade rätt på gamla, nötta visittermer och kom till slut in på ett ämne, som intresserade henne högre än

något annat, nemligen gikten, som ständigt plågade henne, men som hon aldrig kom sig för att söka lindra.

Om Anhild var hemma? Nej bevars! Ingen hade sett till henne i dag.

Majken bad att få visa hennes rum.

Fröken småskrattade. Var så god! Men ursäkta, att jag inte följer med, det vore min skyldighet som värdinna, men jag har så svårt att gå i trappor. Än en gång, ursäkta min oartighet! Jag skall underrätta Ulrik...

Majken tog ett par steg upp för den hvitmålade trappan, men kom så i håg, att det alltid var herrarnes skyldighet att gå förut. Inga invändningar! Var så god!

Anhilds rum var litet och hade ett fönster på gaveln. Der hängde en vacker fogelbur med två gulnäbbar uti, — fönstret stod vidöppet och visade en utsigt, vackrare än någon, som kommit till Berga gående öfver åkrarna, kunde föreställa sig. Öfver den kala trädgården var utsigten fri till en lummig lund, till höger skymtade tornet af Karsby, och kyrkan syntes på andra sidan sjön.

»Är det inte söta blommor, hon har?»

Visst voro de söta, blommorna, krukorna, vaserna, den gammalnordiska bordduken, allt. Det var mer än sött, det var smakfullt, prydligt, konstnärligt ordnad.

Och hvilken egendomlig stämning der inne! Stilla och lugnt, fogelsång nära och koskällor i fjerran.

»Anhild kommer du riktigt att tycka om, Helge», förklarade Majken.

»Du är oegennyttig, kära barn», sade Helge, som slagit sig ned i en stol.

Der funnos gamla möbler i franska empirestilen, hvitt och bronsfärg, mumier och fascer och rikt sirade stolsfötter med griplor.

Böcker på bordet: Goethe, Jacobsen, Ibsen, Adam Homo. Anhild Stål stod der med käck stil skrivet snedt öfver titelbladen.

Öfver soffan två fotografier. Delaroches aktningvärda martyr och Gabriel Max' anatom, vetenskapsmannen, som sitter i tankar framför den unga sköna flickans lik. Den taflan hade fått den bästa dagern.

På hörnhyllan en Venus Milo i terra cotta och vid hennes fötter en liten Petrus efter den kända stoden i

Romas S:t Pietro. Och öfver sängen inom en målad blomsterkrans en liten fotografi af Anhilds mor. Svarta lockar, mörka, tankfulla ögon.

På det nätta skrifbordet af valnöt lågo pennskaft med hundhufvuden, stämplade kuvert och ett par gamla affischer från stockholmsresan året förut. Och en liten ask med skotska färgerna och rosen och liljan på locket tycktes innehålla några pressade blad och blommor från minnesvärda ställen.

»Helge, du hör ju inte, hvad jag säger!»

»Hvad var det?»

»Jo, du är god! Hvart har fantasien flugit i väg med skalden, bekänn?»

En liten flugsnappare hade slagit sig ned på fönsterblecket och helsade på kanariefoglarna. Skalden slapp svara.

»Nej, vi måste ut och söka henne, eljest blir du alldeles förtrollad här uppe.»

Helge tyckte, att här var dem godt att vara, han satt beqvämt i sin djupa empirestol och gnolade: »Hvad rikedom i denna enkelhet, hvad saligt lugn och ljuf förnöjsamhet —»

Då afbröts han af en hes stämman, som sade:

»Med förnöjsamheten är det, som det kan, he he he.»

Majken presenterade patron Ström.

Det var en mager gubbe med kal hjessa, hvassa ögon, som sällan visades, ringar i öronen, höga skjortkragar, som icke voro med för första gången, och en gammal, för detta svart bonjour, som för tillfället aflöst nattrocken.

Foglarna tystnade, flugsnapparen flög bort.

Helge yttrade något om, hur trefligt det var här uppe, och patronen förklarade, att flickan hade sin egen smak, och att det varit ett rätt artigt infall af henne att kläda om de gamla möblerna och taga dem upp i sitt rum, ty inte hade någon förnuftig människa velat betala två styfver för dem. Vidare skyndade han sig att upplysa gästerna om, att hon, som bodde här, prydt sin jungfrubur af sina egna små besparingar.

Någon slog fram ett ord om god och utbildad smak hos detta rums invånarinna. Patronen skrattade smått och försökte säga några skämtande ord om flickorna i

våra dagar. »De kunna allt och hjälpa till med allt, men ingen vet, hvad de egentligen göra. Nej, akta er för flickor, mitt herrskap, de ha så många fantasier, och ha de en gång fått sin vilja fram, så bli de sedan aldrig nöjda med någonting. Då få de giftasfantasier, vilja sjelfva välja sig en man, och så blir det bara elände. Nej, föräldrar eller äldre syskon måste ha det afgörande ordet, — ty alla kunna ju inte ha samma tycke.»

Ingen hade ett ord att invända häremot. Det blef tyst, och engeln, som gick genom rummet, försvann utan att någon lagt märke till hans dervaro.

»Helge har varit på Karsby en gång förr, men det var mycket länge sedan dess», sade Majken.

Jaha, mycket riktigt, patronen kom i håg gossen, som var der med sin far. Han hade träffat dåvarande löjtnant Rosenborg första gången på en middag i prestgården, — det var just då, som de sista ostronen anammades af patronens närmaste bordsgranne, så att han sjelf blef utan.

Hvilket minne för livvets stora händelser!

Nu hade de unga omöjligt tid att vänta längre. De måste ut och söka. Värden sade farväl och bad dem snart komma och helsa på igen.

Anhild var kanske nere vid ån, nere i »drömmarnas lund».

De styrde kosan dit och stötte snart på en ung sommarklädd flicka, eskorterad af två herrar.

Presentation: fröken Ada Berg, herr Gylling, herr Sandberger.

Trion hade ämnat sig, förstärkt med Anhild, till Karsby för att helsa löjtnant Rosenborg välkommen. Nu gjorde de alla sällskap ned i lunden.

Täta busksnår skynde för utsigten, och en trappa ledde utför sluttningen, der någonting blänkte långt nere mellan grengallret.

Majken sprang utför trappan, denna gång bad hon ej herrarne gå förut. Muff allra först.

Ännu en trappa ned, så stodo de vid åns rand. Den slingrade sig fram ibland så smal, att man nära nog kunde stiga tvärs öfver den, ibland vidgande sig till små täcka insjöar, ibland bildande mörka återvändsgränder

med stora mosstäckta våta stenar. I det stilla vattnet speglade sig saftig grönska, höga stammar och små mörkröda broar med glänsande hvita ledstänger.

Djupt i skuggan af pilarna hade naturen bildat en beqväm sittplats på en gammal bugtad stam, och der skyttade fram en vit tyllhatt och en skär klädning.

»Der är hon!» hviskade Majken. »Hon sitter vid vemodets vik. Var tysta!»

Hon smög sakta fram mellan buskarna och lemnade de andra kvar. Ada och herr Gylling talade sakta och tycktes ha nog af hvarandra.

»Mitt nöt, hvarför har jag inte blifvit målare?» hviskade Helge. »Vi måste se henne från sidan.»

De böjde sig ödmjukt under grenarna och kommo ut på udden midt emot viken, der den skära flickan satt.

Hon höll i handen en afbruten videqvist och ritade med den i vattnet.

»Låt oss gå vår väg!» hviskade Rolf.

Men dertill var Helge ej hågad. Majken hade nu hunnit fram bakom henne, hon såg bort till de andra, tog ur sin halsrosett en nål och stack den obarmhertigt i drömmerskans rygg.

Anhild gaf till ett rop, Majken jublade, och småfoglar flögo upp från snåren rundt omkring.

»Majken, att du kan vara så elak!»

»En sådan barnunge!» utbrast Rolf.

Då de kommo fram till olycksstället, grät Majken och var otröstlig öfver hvad hon gjort.

Främlingarne helsade på Anhild.

»Men gråt då inte, söta Majken! Jag har ju sagt, att jag inte är ond på dig.»

»Inte kan fröken Anhild vara ond på någon», sade Helge.

Hon såg på honom ett ögonblick, och han undrade, om ej den åsigten var något förhastad. Så böjde hon sig ned och tog upp sin näsduk och parasollen. Hon var smärt, klädningen slöt sig som gjuten öfver skuldorna. Vid barmen bar hon en liten smakfullt hopsatt bukett af kardborrblommor.

»Ska vi inte se oss omkring litet? Tack!»

Det sista ordet var egnadt åt Rolf, som tagit upp

en bok ur gräset och räckt henne den. Det var Turgenjews »Vårböljor».

»Ja, låt oss gå omkring», sade han. »Håller ni ännu på med Turgenjev?»

»Jag läser om honom.»

»Men inte kan er åskådning af världen stämma öfvens med . . .»

»Hvarför inte?»

»Så ung som ni är . . .»

Nu inföll Helge: »Det märks, att ni inte känner fröken Anhild. Hon är inte som andra flickor.»

»Nej», sade Rolf, »om ni ser människorna genom Turgenjews glasögon, så . . .»

Anhild såg ej på honom men slog med videqvisten häftigt till en »kavaljersparoll», så att de hvita fjunen yrde omkring.

»Du är ledsen på mig ännu», sade Majken. »Muff, bed henne förlåta mig.»

Hon lyfte upp hunden och höll den framför Anhild.

»Jag är alls inte ledsen på dig, söta Majken. Var glad nu! Skall du inte vara glad, när du har fått främmande?»

»Du ser inte glad ut, du heller», sade Majken.

»Nej, fröken såg så betryckt ut, der ni var strand-satt bland ormbunkarna.»

»Hvad tror ni, hon tänkte på?» frågade Majken med en skalk i ögonvrån.

»På det», sade Helge, »som fröken Anhild inte vill tala om.»

Anhild såg upp.

»Kan hända!» sade hon sträft. »Man tänker mycket, som man inte säger.»

»Visst gör man det. Och man säger också mycket, som man inte tänker», inföll Helge.

»Det är fult, det skall man aldrig göra», invände Majken. »Jag säger allt, hvad jag tänker.»

»Men du tänker inte på, hvad du säger», sade Anhild.

»Tror du inte, jag vet, hvad du tänkte nyss?»

Majken hade blifvit glad igen, hon bar Muff på sina armar och gick baklänges framför Anhild med fara att

hvarje minut falla i ån och gifva herrarne ett tillfälle till en hjeltomodig handling.

Hon vände sig till dem. »Vill ni veta, hvad hon tänkte?»

Naturligtvis ville de veta det.

Men Anhild hejdade flickan med en blick, och Majken räddade sig med orden: »Laga, så ni får det då!»

»Majken! När skall du bli allvarsam?»

»När jag blir tretti år, det är tids nog. Du är inte som andra flickor, det är inte jag heller — två lysande undantag, inte sant?»

»Nej se, en så vacker ros! Den skall fröken fästa i hatten.»

Rolf erbjöd en knappål.

»Stick henne», ropade Majken.

»Åh, hvad tänker ni på? Fröken är stucken förut i dag.»

»Nu blir ni ovän med henne, herr Sandberger, det är riktigt sant», sade Majken. »Det borde ni väl veta. Om ni ger en flicka en nål utan att sticka henne, så bli ni ovänner.»

»Jag tror, att faran inte är så stor oss emellan», sade Rolf.

»Hvem vet?» sade Helge. »Just om ni bli ovänner, är faran allra störst.»

Och Majken gjorde en stor tragisk rörelse med båda armarna, lade händerna öfver hvar andra på sitt bröst och deklamerade Romeos ord: »ett gränslöst hat en gränslös kärlek tändt».

A propos kärlek . . . Och så började Helge att tala om något annat.

Till den plats, dit de kommit, trängde blott få solstrålar. En smal spång ledde till »det förtrollade landet», en holme, blott ett par kvadratalnar stor. De båda björkarna, som slagit rot der, hette »bruden» och »brudgummen», de slingrade sina grenar tätt om hvar andras, men stammarna skildes åt af en sittplats, och bryggan kunde dragas upp af den, som ville spela den förtrollade öns Robinson.

Flera gånger ringlade sig åt sidorna och klättrade upp för kullen, der qvarnen grå och gammal skymtade

fram. Vattenfallets brus blandade sig med det stilla drömväckande susandet i träden. I den täta skuggan kunde intet gräs gro på stränderna, men från de smala näs, som bundo dem samman, höjde sig ett virrvarr af buskar, mörka och elegant tecknade, med det sollysta gröna vattnet bakom, der utsigten vidgade sig och visade yppiga trädgrupper, glittrande sjö och sommarblå himmel.

»Skall jag sjunga en visa?» frågade Majken.

Hon sjöng friskt, rent men föga känsligt.

»Anhild sjunger bättre än jag, min sång är bara för småbarn, sådana som jag sjelf.»

Men Anhild ville inte sjunga.

»Nej, inte i dag, jag kan inte . . .»

Majken drog väninnan med sig för att anförtro henne någon af sina hundra hemligheter. Helge såg efter dem, medan han plockade bladen af en blomma och rullade i hop stängeln mellan händerna.

»Hon är förbannadt bra växt!» hviskade han till Rolf.

Anhild rörde sig ej, men Helge kände, att hon hört hans ord.

»Men hon är ond på mig», tillade han för sig sjelf.

* * *

Sent på aftonen följde Helge ungdomen från prestgården ett stycke på väg. Ada och herr Gylling hade brådtom och lemnade Helge i herr Sandbergers sällskap.

Rolf såg sjuklig ut. Ett allvarligt ansigte, en skarp, något besvärande blick, styfva skjortkragar, en ordentligt knuten halsduk. Hans arbeten påminde om deras författare, alltid lugna, allvarliga, korrekta.

Helge började tala om de tre flickorna, som i dag utgjort deras sällskap. Anhild var den vackraste, det kunde ej nekas, men det var dock inte det slaget, som han tyckte mest om. Ett pikant yttre, det förstås, men något inbilskt, öfverlägset, inte sant? Nyckfull måste hon också vara, hvarför hade hon eljest visat sig så sträf och ovänlig? Skall inte en flicka tåla, att man säger, hon är bra växt? Och der hon satt i gräset, hade hennes ögon haft ett så trånande uttryck, som väntade hon endast på den yän, som hon skulle få kalla sin.

Rolf log stilla åt sin nya väns beskrifning. Ty de båda herrarne — och yrkesbröderna, som Rolf uttryckt sig — hade lagt bort titlarna och druckit brorskål.

»Du har skarp blick, hör jag», menade Rolf.

»Det var således träffadt, det jag sa?»

»Åh ja, visserligen! Men vare det långt ifrån mig att säga något ondt om en flicka, som alla tycka om.»

»Så, de gör det? Men hon tycker väl inte om alla?»

»Nej, det ska vi hoppas, hon inte gör.»

Helge sneglade på sin nya bror. Jaså, stod det så till! *Han* tyckte åtminstone om henne. Och det gjorde han rätt i, de passade för hvarann, de voro båda så der tysta och tankediga. Och liksom Helge året förut vid Skokloster skänkt bort henne åt löjtnant von Ihlen, så gaf han henne nu åt Rolf.

Denne började tala om Helges små utkast. Han hade blifvit mycket förvånad, då man först sagt honom, att deras författare var löjtnant vid gardet. Ämnade då inte Helge egna sig uteslutande åt författarskap? Med sådana anlag som hans . . .

»Var god och smickra mig inte», afbröt den löftesrike författaren. »Jag är tillräckligt bortskämd förut.»

»Det är rena sanningen», påstod Rolf.

»Det förstås, det förstås». Helge tog sin nya vän under armen. »Nej, bror, vi ska inte göra mig bättre än jag är. Jag har visserligen ibland funderat på att slå larm i lägret, — ty, ser du, om jag släppte mig lös, så blef jag en vensterman, så mycket är säkert, fast du kanske inte tror det om hans majestäts trogne tjenare, — och då skulle du se, huru yrvakna fysionomier med nattmössor på skulle titta ut ur alla hål, och hur man skulle svära öfver fridstöraren. Och när det var gjordt, skulle jag visst slänga larmtrumman i något dike och loma af under djup ånger öfver, att jag ställt till ett sådant uppträd, när jag inte viste, *hvarför* jag störde det goda folket i dess söta sömn. Och sedan skulle jag sjelf gå och lägga mig med nattmössan ned öfver båda öronen. Jag tycker inte om strid, jag blir nedslagen af första hätska ord, som rigtas mot mig eller mot mina idéer. Derfor uttalar jag sällan, hvad jag känner, utan låter hellre folk

tro, att jag ingenting bär under min vadderade vapenrock. Och det tror jag visst sjelf också. Då åtnjuter jag åtminstone medborgerligt förtroende och får kanske till och med pension på gamla dagar. Det här var en lång predikan.»

»Hur gammal är du?» frågade Rolf.

»Jag är inte alls gammal. Jag är en barnunge, jag vet det, och just därför har jag väl rättighet att roa mig. Jag har aldrig gjort annat än nött mina byxor på skolbänkarna. Jag behöfver en mellanakt.»

»Om min pjes, du vet, sade man, att första akten var den enda dugliga.»

»Så är det nog oftast i lifvet», sade Helge.

»Ja, därför att aktörerna ä slappa.»

Det blef tyst, Helge släppte Rolfs arm.

På stranden väntade Ada och herr Gylling. De hade under sin promenad plockat vilda rosor och hade helt och hållet glömt bort de båda herrarne, som kommo efter.

Prostgårdstrion rodde bort öfver sjön, Helge viftade, och derpå vände han om och gick långsamt genom åkrarna, der prestkragar blommade i massa. Han tog en, plockade af bladen och räknade: löjtnant — skald, löjtnant — skald. Det slutade med skald. Då kastade han bort blomman och började gnola på Fausts cavatina, när han går omkring i Margaretas trädgård.

Nedanför slottet stannade han ett ögonblick och såg dit upp.

Majken hade lemnat sin gardin uppdragen och låg nu och tittade på den klara natthimlen, som utan ett enda moln breddade sig framför hennes fönster.

Hon sträckte sig i sin bädd med händerna under hufvudet och sin varma kind stödd mot armen. Hon log länge utan att veta orsaken dertill, tills hon i ett nu uppdagade, att det var lille Helge i blå kolt och knäbyxor, som hon tänkt på. Det var för galet, då hon sagt en gång, att det inte fans något värre än att spela skalor, och han allvarsamt yttrat, att det fans det, som var värre, och det var — att gå i bakrus.

Hur hjertligt hon skrattade åt åttaåringens tidiga erfarenhet. Så tryckte hon den lurfvige Muff intill sig,

kände lekkamratens hjerta slå mot sitt eget och somnade nöjd och lycklig.

Hon drömde om, att Anhild steg upp från gungbrädet i lindsalongen, der de suttit alle samman. »Hvart skall du gå?» frågade Majken. »In och sofva middag.» »Sofva middag?» sade Helge. »Nu när jag är här?»

Det var en barock dröm. Majken talade inte om den för någon.

Herr Gylling hade grävt ned sig på en enslig och andtlig prestgård för att i ro få läsa på sin juriskandidatexamen och Rolf för att fullborda ett literärt-kritiskt arbete, som han börjat, och nu tillbragte den senare sin mesta lediga tid med att gifva akt på den förre. Ty för hvarje dag, som gick, fann Gylling allt större nöje i att taga en tryckt eller skriven lunta under armen och begifva sig ut någonstädes i det gröna för att repetera, som han kallade det. Förr eller senare hittades han då i sällskap med flickorna, och att döma af allas belåtna utseende var denna repetition af det gladaste slag.

Då Rolf yttrade något om sin kamrats sommarstudier, så ville denne betala med samma mynt och nämde då namnet Anhild.

Det är sant, att den unga flickan i hög grad intresserade Rolf. Hvad hon tänkte om honom, fick han ej veta på länge. Kanske var det hans yrke, som gjorde henne så skygg och kall. Rädd att bli föremål för studier, så antog Rolf, undvek hon ständigt att låta samtalet tränga sig in på personligheten, men hon stötte honom aldrig tillbaka utan språkade med honom obesväradt och fritt, och någon gång lyckades det henne till och med att öfvertala honom att säga något om de arbeten, han höll på med, — och fastän Rolf aldrig plägade förtro åt någon sina planer, innan de fullgångna skådat dagen, så kunde han ej tiga inför henne utan talade om sina tysta strider, sina första vacklande försök och sin första tvifvelaktiga framgång. Han märkte, huru väl hon förstod honom, han var glad, då hon klart och skarpt utsade sin mening, och hon var ej längre så ordknapp som under första tiden af deras bekantskap.

Rolf dolde ej sin glädje deröfver.

»Jag kan visst aldrig få någon verklig vän», sade han en gång.

»Just det har jag också tänkt om mig», medgaf Anhild. »Jag har åtskilliga bekanta men alls inga vänner. Se på Majken, hon har vänner hon...»

Anhild satt med framböjdt hufvud, ryckte blad af jasminbusken, rullade i hop dem och kastade dem in i häcken. —

En gång hade Rolf yttrat, att han aldrig sett vackrare rosor än de, som växte i ruintrappan på Karsby, och tillagt, att det alltid frodas vackra blommor i ruiner.

Då hade Anhild sagt: »Ja, om det kommer sol dit in», sagt dessa ord kallt och stilla som vanligt men med ett så sorgset tonfall, att han hade velat gifva mycket för att ega hennes förtroende och få säga henne ett vänligt ord.

Han såg, hur ensam hon var i hemmet, och en gång frågade han utan förberedelser, hur länge hon bott på Berga.

Hon såg då på honom och sade: »Skall inte herr Sandberger fråga, om jag trifs? Tycker ni inte, jag passar här? Jag hör till de tråkiga, det har man nog sagt er.»

»Det är ofta de tråkiga, som äro de bästa», påstod Rolf.

»Ni har väl aldrig tråkigt?» frågade hon. Men han märkte ej, att hon var retad, utan svarade lugnt:

»Jo, när jag har roligt, det vill säga, när jag är borta på nöjen. Då blir jag alldeles för kritisk för att sjelf kunna ha roligt, — och kritisk, det är just hvad *ni* är, fröken Anhild.»

»Är det vackra tankar, ert skarpsinne upptäcker hos mig?» frågade hon.

»Don efter person!» sade Rolf, som ej vågade uttala sin åsigt, den, att lifvet på Berga var farligt, att det lätt kunde döda vackra tankar.

Anhild hade mången gång tänkt det samma. —

Berga var ett konservativt ställe. Som den gamla förfallna byggnaden med första skulle undergå en grundlig omgestaltning, rappas och byggas på, så fans ju intet skäl

att göra smärre reparationer. I sju år hade man funderat på att hugga upp en dörr från salen ut till trädgården, men det hade aldrig blifvit gjordt. Lika länge hade patron Ström ämnat lägga sig till med en ny bonjour, men inte heller det blef af. När papperet i taket lossnade och sänkte sig i mjuka vågor, sågo husfadern och hushållerskan med bekymrade blickar dit upp undrande på hvad sätt det skulle kunna lagas, och då öfvertyget på soffor eller stolar gick sönder, sade patronen, att det med allra första skulle bli iståndsatt. Ty värr fick man aldrig tid till några lagningar. Tyget hade gått sönder, hvem kunde hjälpa det?

Hvem kan hjälpa det? var gubbens älsklingsuttryck.

En gång skulle snickar Eklund förkorta benen på det allt för höga matbordet i salen, men då han sågat af två ben, fann han tillfället lämpligt att gå och ta sig en sup, och sedan syntes han ej mera till på den dagen.

»Vi ska säga till honom», sade patron Ström.

Man »sade till» på det vanliga sättet, och familjen intog sina måltider på det haltande bordet, ända till dess fröken Nobel en gång, då det vickade till, fick hela sopp-tallriken öfver sig. Då hemtade gumman i egen person snickar Eklund och bevakade honom troget under arbetet.

Fröken Ottilia Nobel hade en gång för många år sedan infunnit sig på Berga, föreställt sig som en aflägsen släkting till patronen och hållit till godo med att stanna der i fjorton dagar. Der funnos så många rum men ingen husmor.

Hon hade intet mål i lifvet, sade hon under ett skymningssamtal i hörnrummet, och »kusin Ulrik» tröstade henne med, att hon ju kunde sy och brodera, eller också kunde hon stanna kvar på Berga och sköta hushållet för honom. Hon antog detta förslag, och fick nu ett mål för sin tillvaro.

Ulrik var enkling. De gamle i trakten kunde ännu tala om en ung qvinna, nästan ett barn, som tyst och undergifven gått i de dystra rummen på Berga, och som snart lagt sitt vackra hufvud till ro i ett hörn af närmaste kyrkogård.

Släktingar hade Ulrik, men de kommo aldrig och helsade på honom. Sin syster hade han förskjutit, då hon

emot hans önskan gift sig med den man, hon älskade, men då deras dotter stod ensam i världen, fick Anhilds morbror ett anfall af människokärlek, som dref honom att taga barnet till sig.

Så kom Anhild till Berga, en tretton års flicka, inbunden, upprorisk till lynnet, skygg och hatfull mot världen.

Hon började att till samman med prostens flickor läsa för deras fader, en allvarlig och sträng man, som föga förstod sig på barn. Hans döttrar, glada, lekfulla, ostyriga, togo vänligt emot sin nya kamrat, men denna fann ej nöje i lekar, och vänskapen stannade på ytan.

Men en verklig vän fick hon dock. Första söndagen lade hon i kyrkan märke till en flicka, några år yngre än hon sjelf, en ljuslockig flicka, som under hela gudstjensten stirrade oafvändt mot hennes bänk. Var det på henne eller på tant Ottilia, som satt med glasögon på näsan och jamade fram psalmer? Anhild tog mod till sig och frågade, hvem den lilla flickan var, men fick till svar en ond blick och efter hemkomsten en straffpredikan för bristande andakt.

Snart blef hon emellertid presenterad för den lilla flickan, som hon sett i kyrkan. Det var Majken Rosenberg, och hon blef Anhilds väninna.

Hon hade i sina ögon något, som påminde om Helge. Allt hvad Anhild hörde om Majkens barndom gjorde henne beklämd till sinnes, och man undrade öfver, att hon ej skrattade, då Majken lifligt och friskt skildrade något lustigt upptåg, och alla andra voro nära att förgås af munterhet. Anhild jemförde i tysthet sin väns barndom med sin egen, och då Majken ofta yttrade, att alla människor varit så snälla mot henne, så rysligt snälla, då kände Anhild ett styng i bröstet och förstod, hvilken skilnad det var mellan henne och hennes nyvunna vän. Sjelf hade hon visserligen minnen af någon, som varit snäll mot henne, minnen, förbundna med ett rödt litet hus, inbäddadt bland träd och blommor. Men det var länge, sedan hon bodde der, det låg så mycket emellan, och hon undrade ibland, om hon verkligen då varit glad och haft roligt.

Hemma på Berga hade hon aldrig roligt. Hon var aldrig säker att ej ha någon bakom sig.

Tant Ottilia räckte till öfver allt. Som en skugga sväfvade hon omkring i rummen, tog fram det fina porslinet, som sällan nyttjades, radade upp otaliga tallrikar i de rymliga skåpen, skurade armstakarna, som aldrig belyste någon glädje, såg efter, om det låg dam kvar bakom soffor eller under sängar, gaf order åt alla och miss-trodde alla.

Tant Ottilia var människokännare. Anhild, som gick der lugn, liknöjd och håglös, hon var, det upptäckte snart tants skarpa ögon, i sjelfva verket häftig, egensinnig, olydig och envis som döden, och hon skulle med all säkerhet gå en olycklig framtid till mötes.

»Hvem kan hjälpa det?» sade morbror, som var fatalist.

Detta var icke tant Nobel, hon trodde ej på något öde, hon var af den rätta tron, läste i sin bönbok morgon och qväll, var ständig prenumerant på Pietisten och på Nykterhetsbasunen, mötte med ett medlidsamt småleende denna världens barn och kunde aldrig nog tacka vår herre för allt godt, han bevisat henne.

Hon förde allt jemt på tungan ord som »det var inte så bestämdt, — det är alltid bäst, som sker, — hans timme var inte slagen, — när tiden är ute, så hjälpa hvarken läkare eller brunnskurer eller kloka gummor».

Men fatalist var hon ej, — lika litet som hennes många systrar i lifvet äro det, — och om någon vågat yttra en förmodan derom, så hade fröken Nobel genast till hands ett mångordigt svar, som naturligtvis ej alls handlade om ämnet i fråga utan om människornas ondska och håg att förvränga tankar och yttranden, om deras lust att häda den lilla hop, som etc. etc.

Anhild gick så mycket som möjligt ur vägen för tant Nobel. Ty fastän denna vid hvarje lämpligt tillfälle inskärpte hos flickan, att hon skulle taga exempel af de gamla, som hade bättre reda på allt, så började likväl Anhilds upproriska tankar mer och mer att gå sin egen väg, och denna väg var sällan eller aldrig den, som upptrampats af morbror eller tant. Det hände ofta under den första tiden, att flickan, eggad af något, som hon

läst eller hört omtalas, sade oförskräckt ut sin åsigt derom, och då fick hon naturligtvis orätt. Tant förklarade allvarlig och imponerande, att sådana ord inte passade för ett barn, morbror talade om, att Anhild inte förstod, hvad hon sade. Efteråt kommo milda och kärleksfulla förmaningsord, kryddade med små stickord åt tidsandan och ungdomens öfvermod, tal, som Anhild åhörde tyst och med undertryckt förbittring, ty en stämma ropade högt i hennes inre, att det var hon, som hade rätt. Sedan kom i ensamma stunder skammen öfver hennes öfverilning, tanken på, huru dumt och onödigt det var af henne att yttra sig, och önskingar att kunna foga sig efter de gamla, som kanske hade skäl att tänka så, som de gjorde, eller att åtminstone kunna hyckla undergifvenhet och glädje.

Så lärde sig Anhild att tiga. Från de första åren, då tant förbjudit henne att säga »jag sjelf» och frågat: »är du *sjelf* du?» — och till de stunder, när hon öppet frågade flickan, hur det skulle gå i lifvet för ett så elakt barn, — mellan dessa stunder lågo tusen små händelser, som alla bidrogo att bilda den unga flickan till en inbunden, besynnerlig varelse, som ingen förstod.

Hur ofta satt hon ej flammande röd i ansigtet af undertryckt förbittring och bet läpparna i blod för att beherska sig? Lektionerna i sjelfbeherskning blefvo med åren allt trägnare, de upprepades snart sagdt för hvar dag, allt som flickans åsichter vunno i stadga. Hon lärde sig småningom och med stor ansträngning att tyst och liknöjdt höra åsichter af hvilket slag som helst framsägas, hon fick ett litet satiriskt gäckande drag vid munnen och ett kallt kärlekslöst leende. »Hon tiger och samtycker», sade ofta morbror, och tant, som anade, hvad som dolde sig under tystnaden, yttrade, att dessa år i hemmet utan tvifvel skulle blifva de lyckligaste i flickans lefnad.

Hon tänkte ofta på deras ord, tänkte derpå, då hon flytt från qualmet och skymningen der inne och gömt sig någonstades bland blommor och snår. Då sökte bandhunden upp henne, kom och lade sin tunga nos i hennes knä, och flickan strök hans stora hufvud och önskade att kunna följa svalorna, som högt uppe i det fria styrde kosan mot söder.

Ja, hur skulle det gå med henne, det var flera äntant Nobels, som uppstälde den frågan. Hon var elak, det visste hon själf, hon sade till sig, att när man går i stenrösen, så skär man sönder sina skor, hon upphetsade sig mot fosterföräldrarna och frågade, hvad de haft för rättighet att göra hennes ungdom mörk. Hvarför kunde hon ej vara glad som andra? Det var nog hennes eget fel, hon var ju elak. Men hon ville så gerna vara annorlunda. Det anade ej tant och fick för allt i världen ej veta det. Trodde hon, att Anhild var envis, nå väl, hon skulle åtminstone ej tro henne vara svag och vacklande. Och ingen visste, hur hon var böjlig, mottaglig för ett vänligt råd utan öfversitteri, blödig för ett godt ord. Men den ledning, hon så gerna tagit emot från någon, som förstått henne, den fick nu mera ej komma hvarken från tant eller morbror, ty om dem hade hon sin åsigt färdig, om dem båda, som snört henne in i förhatliga former och qväft eller stängt inne hennes barnsliga tankar.

Karsby var ljuspunkten i Anhilds ungdomssaga. Dit tog hon gerna sin tillflykt, der funnos tusen saker att se på, der var hemtrefligt, der hade hon roligt, der var hon en helt annan, än när hon satt ensam i det ledsamma hemmet.

När hon kom hem, var det mörkt i rummen. I »lilla kammarn» sutto de gamla och spelade casino eller mariage. Der hade flickan förr plägat krypa in i ett hörn bredvid klockfodralet och bläddra i en gammal Familjjournal, som hon kunde utantill, hon sjönk i slummer, hörde som i en dröm »spel ut! — trumf! — äkta vif!» — och vaknade först, när morbror sköt sin stol tillbaka och steg upp.

Då var klockan tio, då gick en hvar till sitt. Anhild hade ett stort rum med tomma väggar och mörka, mystiska hörn. Hon skyndade att kläda af sig men kunde ej låta bli att kasta en blick i spegeln för att utröna, hvad det kunde vara i hennes ögon, som Majken fann ett sådant nöje att se på. Sedan flyttade hon ljuset från spegelbordet, ty hon visste, hur farligt det var att blåsa ut det och se sig i spegeln i samma ögonblick, det slocknar. Så hoppade hon i sin säng, låg länge vaken, medan tankarne flögo, läste de böner, hon lärt af sin mor, räknade

till hundra om och om igen för att söfva sig — — och började sedan att drömma — —

Så flydde åren. Blommor vissnade, stormar hveno, snö föll och smälte, och nya blommor kommo.

Anhild var ej mera ett barn, hon hade gått och läst och gick i lång klädning. Men tyst och otillfredsstäld var hon och älskade helst att sitta i lunden vid åns strand, höra vindens sus i de himmelshöga trädens löfverk och sakta sjunga sina sorgbundna visor från barndomen. Morbror frågade, om hon gick i giftastankar.

Anhild är intet barn, hon läser ej mera för kyrkoherden, hon läser i stället med assessorns små flickor. Och en vacker dag flyttar hon in i det lilla murgrönskansade rummet under takåsen på Karsby. Hon har efterträdt Majkens förra lärarinna.

Sällan eller aldrig talade hon om sitt hem eller de sina, gick visserligen dit ibland och helsade på men tog ogera Majken med sig.

På Karsby lefde hon ett par lyckliga år, läste, drömde, sjöng så mycket hon ville. Der fans en boksamling, gamla digra luntor. Hon slukade dem alla, författarne från förra århundradet, de gustavianska skalderna, franska romaner af den mest moraliserande och det mest slippriga innehåll, allt läste hon. Åtskilligt förstod hon ej, annat missförstod hon, föga lemnade de qvar i hennes minne. Hon hade skrattat, så hon ej kunnat sofva, åt »Min son på galejan», hade *läst* Fredmans epistlar utan att kunna dela världens beundran för dess författare, gäspat åt Leopolds långa tragedier och till och med arbetat igenom ett stycke af Asarne. Hon svärmade för Posa och Max Piccolomini, hon studerade Shakspeare och fann, som hon en gång sade till prosten, »något stort hos den skalden».

Kom så den betydelsefulla dag, då hon blef bjuden att följa med Majken och hennes föräldrar för att åhöra vårkonserten i Upsala. Det var på denna resa, som hon på utfärden till Sko träffade till samman med Helge.

Så många minnen hon förde hem från den färden. Och dock hade hon sett allt med samma likgiltiga min, som nu mera oftast bodde på hennes ansigte.

Under frånvaron hade knappt en enda flygtig tanke irrat till det gula låga trähuset vid Berga. Hon återsåg

det snart, och då kom öfver henne den gamla känslan af smärta vid tanken på, hur glädjelöst hennes lif varit, hur enformigt och tråkigt hennes ungdom runnit fram. Och hon fattades af en rasande lust efter något annat, något nytt, omvexlande, hvad som helst.

Allt var sig likt hemma. På gården stod morbror med pipa och rökmössa, som han stått, när hon reste.

»Nå, har du haft roligt? Jag trodde inte, du skulle bli borta så länge.»

»Har du längtat mycket hem?» frågade tant en stund senare.

»Nej», svarade Anhild upprigtigt. Men på det nej'et trodde tant föga.

Morbror talade om nyheten, att resor kosta pengar, frågade, om hon stängt förstugudörren och tagit in sin nattsäck. Och fastän hon gjort det, måste han för säkerhets skull se efter, om ingenting var glömdt i vagnen.

»Hvad här ser otrefligt ut!» — Anhild såg sig omkring i den halfmörka salen och utsade mot vanligheten sin mening. Den lilla utfärden hade gjort henne mindre inbunden.

»Här är ju alldeles som vanligt», invände tant. Och det medgaf Anhild.

»Ja, det är det nog!»

Hon undrade, om hon verkligen varit borta. Karmen på hörnsoffan var lös som förr, och under skänkens högra bakfot låg samma hopvikta papperslapp, som tjenat möbelen till stöd, så länge Anhild kom i håg.

Hon gick in i sitt stora tråkiga rum. En rös hade dött.

Det var nu, som hon lyckades få det lilla vindsrummet till sitt eget, och det inredde hon på bästa sätt med de gamla utdömda empiremöblerna.

Majken, som ej talat om annat än om Helge och allt hvad de skulle göra, när han kom ut till dem, blef emellertid grymt bedragen i sitt rosiga hopp, ty det kom snart bref, att löjtnanten var kommenderad på tjänstgöring, och att han således ej kunde komma den sommarn.

Det blef en kris för lilla Majken, och hon sökte alls ej att dölja sin bittra missräkning. Hon upptäckte i någon ensam stund, att hon hade blifvit gammal. Hon

påstod sig ha funnit ett grått hårstrå på sitt hufvud och grimaserade framför spegeln för att söka rynkor i sin panna, hon afskedade sina älskade dockor och begrof dem i en ask, som gömdes uppe i ruinvåningen, hon var fullvuxen, påstod hon, och skulle liksom hennes väninna blifva stillsam, förståndig, allvarlig. En af prestens flickor hade genomgått någon hjertestrid, som lemnat djupa spår efter sig i hennes oskyldiga själ, och Majken deltog i sin väninnas smärta, blef tyst och sorgbunden, ville ej dansa mer utan gick i stället och grät till samman med prestens Ada.

Anhild kallade de båda flickorna »les dames de la triste figure» och bad dem hålla till godo med hennes lilla rum, när de ville gråta i fred, men hellre rodde de långt bort till andra stränder, spatserade bland ballonbuskarna, utan att bry sig om att afplocka bären, skrefvo hjertslitande dikter om sin verldssmärta och ledo outsägligt.

Då denna period af deras unga lif varat en månad, voro tårarnas floder utsinade, och de började återgå till det gamla. Majken hittade asken med dockorna. —

Det blef ett långt år, vintern ville aldrig taga slut. Aldrig behöfdes det en sådan värme för att snön skulle smälta i »långtans lund», och när det blef vår och solen sken och små gröna strån började spira upp, då kom som vanligt ny snö och förstörde allt samman.

En dag ryckte Majken upp dörren till sin väninnas rum med en fart, som bådade någon stor nyhet.

»Helge kommer hit.»

Anhild höll just på att kläda om sin sommarhatt.

»När då?» frågade hon utan att se upp.

»När då!» upprepade Majken förtrytsamt. »I medlet af juli — efter exercisens slut. Skall det inte bli förtjusande roligt.»

»Vi kan ju hoppas det», sade Anhild.

Då Majken var bortflugen igen, höll hon upp sin hatt i ljuset. De mörkröda banden voro ej särdeles fina i färgen bredvid den skära blomman, — det behöfdes verkligen ett nytt — och litet grönt. Innan hon fick tid att ångra sig, hade hon ryckt löst allt samman, rullat i hop det till ett klot, kastat in det i kakelugnen och tändt på det. Röken bolmade in i rummet, hon hade

glömt att draga upp spjället, och då pigan kom upp, troende att elden var lös, så skrattade Anhild ystert som aldrig förr och förklarade, att det var ingen fara. Så kom tant och fick se henne stå midt i draget vid det öppna fönstret, och efter kom morbror för att ta reda på, hvad tant hade här uppe att göra, — men denna gång blef Anhild hvarken förstämnd eller förnärmd öfver visitationen.

Nu smälte snön och forsade bort-i stora floder, sippor och gullvifvor växte, så det hördes, och broarna öfver ån målades med grönt och hvitt. Och flyttfoglarna kommo i långa led, tornsvalan tog sitt gamla bo i besittning, och himlen var blå och frisk.

Dagen randades, då den väntade gästen skulle komma till Karsby.

Anhild var tidigt ute i skogen och hade händelsevis närmat sig till ett ställe, der landsvägen gjorde en krok vid en grind. Der satt i gräset snickarns pojke och band en bukett af Linneor. Anhild talade med honom, köpte hans blommor. — Då kom ett åkdon rullande i backen.

»Säg intè, att jag är här», hviskade hon och dolde sig bakom en stor mossklädd rullsten bredvid vägen. Hon böjde en qvist åt sidan. Hennes hjerta slog af rädsla att blifva upptäckt.

Hon kunde vara lugn, ingen såg henne, och gossen sqvallrade ej.

Och när Anhild kom till drömmarnas lund — hon gick dit af gammal vana — och blef öfverraskad af de främmande, då var hon, som oftast mot obekanta, dem hon ville hålla på afstånd, stel, kall och öfverlägsen. Helge undrade, om hon var ond. Hon var det ej, förr än han yttrat, att »hon var förbannadt bra växt».

6.

Största nöjet funno de unga i att ströfva omkring i mark och skog eller att slå sig ned vid åstranden i drömmarnas lund för att läsa eller prata. Prestgårdsungdomen var oftast med. Flickorna sydde, skrattade och hade roligt. Muff jagade flugor, herr Gylling ledde samtalsstråden, och Helge låg gerna i gräset och såg genom löfwhalfvet uppåt himlen eller såg ännu hellre på Anhild, som blef vackrare för hvarje dag, som gick. Var det sommarluften och rörelsen i det fria, som gaf hennes kinder denna varma färg och hennes öga detta lif? Eller var det sällskapet? Då flera voro närvarande, höll Rolf sig mest till Majken. Med henne kunde han prata oförbehållsamt och förtroligt, och hon å sin sida fann sig mycket bra i hans sällskap, fastän hon öppet förklarade, att hon ibland ej förstod honom, att hon visste så litet och hade så liten förmåga att lära sig något.

Med Helge skämtade hon jemt och gnabbades, då de blifvit närmare bekanta. Han retade henne, så att hon ibland var nära att börja gråta, men hon förlät honom allt och anförtrorde åt de andra sin mening, att Helge var 'rysligt stilig'.

Majken kände ej riktigt igen sin väninna. Anhild var orolig och retlig, hon, som eljest plägade möta vänlighet och stickord med samma köld. Ibland undvek hon sällskap och ibland var hon öfverdrifvet glad, utan att Majken förstod orsaken till dessa hastiga öfvergångar. Hon kunde tala ytligt och skämtsamt med herr Gylling och otvunget med Rolf, men då Helge slog an en mera förtrolig ton, slöt hon sig genast inom sitt ogenomträng-

liga skal. Och han retades af hennes tystnad, stöttes tillbaka af hennes stolta väsende, hennes sjelftillit, hennes blick, som alltid talade sitt tydliga språk och gaf till känna, hvad hon ville. Han miste ibland alldeles sin lätthet att prata så, som han var van, och kände sig dummare än någonsin. Och likväl hade de upplifvat sin barndomsbekantskap, kallade hvarann du liksom förr och behöfde alls ej genera sig i hvar andras sällskap.

Helge fann det i allmänhet onödigt att lägga band på sig, bortskämd, som han var, och van, att man fogade sig efter hans nycker.

Det hände, att han blef tankspridd och ordknapp och glömde bort, hvar han befann sig och hvad han gjorde. Och då Majken en gång yttrade, att det var ovanligt att höra Helge vara tyst hela aftonen, så fick denne med ens ett anfall af pojkaktig glädje, som gjorde stor verkan, därför att det kom så oförmodadt. I en sådan stund var ingen säker för hans tunga, och Majken kunde då äfven fatta eld, bli riktigt ond och hålla förmaningstal, som vore hon en gammal förståndig vän, om Helges ord, som gjorde alla rädda för honom, och om hans alls icke berättigade ironi, som var föga på sin plats hos en så ung man.

Och hennes tal slutade förtrytsamt med orden:

»Du tycker ju inte om någonting.»

Helge log så der som vanligt — till hälften elakt, till hälften godt:

»Gör inte jag? Jag tycker mycket om en flicka, som heter Majken.»

Flickan rodnade, fick fatt i Muff, som ständigt var till hands, lyfte upp honom och dolde sitt ansigte bakom hans svarta pels.

Så tittade hon fram med ett öga:

»Och ändå gör du narr af hvart ord, jag säger.»

»Åh nej, bara af hvart annat», sade Helge medlande.

Sedan kunde de skratta åt ingenting och springa omkring som yra barn lekande hög och dufva. —

Men der låg något under Helges sarkasmer, något som han på allt sätt ville dölja, för hvilket han nära nog skämdes, därför att han var och ständigt varit ovan att visa det.

Rolfs ord första aftonen hade kommit honom på besynnerliga tankar. Det hjälpte ej, att han skakade bort dem, de kommo igen och förde då andra med sig. Och likväl var det ju fraser, de der orden om de stora anlagen, som han ej hade rättighet att kasta bort. Han *var* icke ärelysten, han var ej skapad till strid. Hvarför skulle han göra mera än andra? Han var löjtnant, var det inte nog?

»Så *var* det helt och hållet», hade Rolf sagt, och då måste Helge erkänna, att han aldrig ens haft en allvarlig tanke på att tränga in i sitt yrke.

Kunde han då ej bruka sina gåfvor, fast han gick klädd i uniform? Hvad hindrade honom att det oakadt kläda sig »i harnesk mot lögn och mörker och falskhet?» Den gamla frasen kom han aldrig ifrån, fast han trodde sig ha glömt den, och han måste tillstå, att det, som han jordat djupast i sin själ, ej hvilade der så alldeles lugnt utan vid mera än ett tillfälle vände sig i sin graf. Rolfs inflytande hade kanske stor del i detta uppvaknande. Helge var ju så mottaglig för intryck.

Rolf, som gick tyst och lugn och gjorde sina iakttagelser, märkte, att hans vän ej mera pratade så mycket som förr, och Anhild frågade honom en gång rent ut, hvad hon skulle tro om Helge.

Då måste Rolf tillstå, att han kände honom ganska litet.

»Känner ni sjelf någon människa i grund och botten?» frågade han då. »Majken möjligen. Hon är öppen som en bok. — Första gången, då jag såg Helge, den der aftonen i somras, så tyckte jag, att han var så med. Men småningom gjorde jag den upptäckten, att skulle han liknas vid en bok, så vore det vid en modern novell, som ger endast antydningar, och der en hvar måste så godt han kan läsa, sens moralen mellan raderna. Och då händer det, att man der hittar på ett innehåll, som alls inte fins.»

Det var just, hvad Anhild hade trott sig finna hos Helge. Hon förundrade sig på sista tiden öfver att han, när han ville det, så bra förstod hennes tankar och till och med gissade det, som hon ännu ej hunnit kläda i ord. Det var så nytt för henne, så oförsökt, detta, att ej behöfva dölja hvarje känsla, ej ständigt bevaka sig

sjelf och låtsa gå in på allt eller åtminstone ej göra invändningar mot något, det var allt samman så nytt, att hon sällan kom sig för att uttala sin tanke. Allt mera började hon att undra, hvad han tänkte i vissa ämnen, hon ville fråga honom, ville lära känna den liflige men i sjelfva verket slutne mannen, som oftast gömde sig bakom sina ord, som alltid gjorde sig sjelf så hvardaglig men som efter Rolfs utsaga bar så mycket inom sig.

Men det blef föga sagdt. Inte roar det dig att höra mig tala om det der, kunde hon säga, och då Helge förklarade, att hvarje ord från hennes läppar roade honom, så uppfattade hon detta yttrande som ironi och blef skrämmd och skygg som förr.

En vacker afton brast isen.

Samtalet hade irrat hit och dit, Helge hade mot sin vilja varit retsam, och då prestens flickor talat om en förlofning mellan ett par af deras underhafvande, så började han att uppdraga några konturer ur parets framtid.

Om några år skulle man få det nöjet att se unga frun draga stöflarna af sin man, då han kommer full hem på morgonqvisten . . .

»Fy, Helge, att du kan säga så!» bannades Majken.

»Jag tycker inte alls om dig mera.»

»Helge tycker», menade Anhild, »att han som ett tidens barn måste tjuta med ulfvarna.»

Helge vände sig mot henne redo till strid.

»Var det en fejdhandske, det du?»

Hon ryckte häftigt upp en näfve gräs och kastade det ifrån sig.

»Tag det, hur du vill.»

»Ja», sade Helge lugnt, »man måste väcka uppseende på något sätt, det var ju så, du menade? Och sätten äro många.»

»Jag vet några», sade Anhild utan att se upp.

»Jag också», medgaf Helge. »Till exempel: att se tankediger ut.»

Anhilds stora ögon sågo förebrående på Helge, hennes blick brände, förintade syndaren.

»Jag trodde inte, att du var elak», sade hon med en röst, som darrade af förtrytelse. Hon reste sig genast och gick långsamt ifrån de andra.

»Anhild, hur kan du tro . . .?» började Helge, men tystnade och sade i stället: »Hvad jag är för ett nöt!»

»Se nu till att få henne god igen», sade Rolf, och Majken uppmanade honom att skynda efter, falla på knä och be om nåd.

Helge skyndade efter Anhild, men han föll ej på knä.

Innan de skildes åt den aftonen, hade han utan att anlita dylika medel fått tillgift, men så hade han också uppbjudit all sin förmåga att blidka den förnärmade flickan. Han hade talat om sitt oberäkneliga skaplynne, som understundom tvang honom att ofrivilligt uttala ord, som han knappt tänkte och som i alla fall sköto betydligt på sidan om målet, att slunga hetsiga ord, ej alltid sanna, midt i ansigtet på personer, dem han ej för allt i världen ville sära. Det hade varit hans olycka, att han ej kunnat tåga, då han borde det, han hade än ej lärt den konsten, och just därför var han nästan rädd för att gifva en synlig form åt sina upproriska tankar, rädd att följa den väg, dit hans anlag pekade, ty han kände, att berodde än hans hela framtid på, att han dolde sin ärliga åsigt och tjöte med ulfvarna, vid gud, han skulle just då skrika ut sin mening för en verd och föraktfullt kasta ifrån sig den framtid, som skulle betalas med en lögn.

Ett ögonblick hade Anhild tänkt på romanfraser, på ord, som födas af sekunden, af ett öfverretadt sinne, och som dö och glömmas utan att den, som talat dessa ord, ens är medveten om deras betydelse.

Men sedan öfvergick Helge till sin ensamma barn-
dom, som aldrig förefallit honom så glädjelös som nu,
— och Anhild tyckte sig höra ett genljud af sin egen,
korta lefnadssaga. Han talade om mycket och blottade
sig mera, än behöfligt var, ty han visste, att hon ej skulle
svika hans förtroende.

»Ser du, Anhild, jag vill alls inte skryta med mig sjelf, men jag kan inte tåla tanken, att du skulle anse mig för något annat, än hvad jag verkligen är, eller att du inte skulle veta, hvar du hade mig. Skola vi då komma öfverens om att å ömse sidor inte ta illa upp ett ärligt menadt ord, äfven om det skulle låta litet hårdt? Eller»

— och nu kom den gamla tvetydiga tonen igen — »vill du hellre, att jag skall prata tok och säga artigheter, så går det också an.»

Det ville hon ej. De gingo flera hvarf fram och åter.

Den aftonen var Anhild ovanligt glad. Hemkommen — hon hade flyttat till Berga igen — satt hon tyst som vanligt men med leendet på läpparna och spelande ögon och genomlefde sin dag i minnet, medan de gamla talade vidt och bredt om stoppade väggar, vadderade gardiner och allt, som de borde ha i sitt hem och som de vid lämpligt tillfälle skulle anskaffa.

* * *

Det sekelgamla slottet blef åter, hvad det hade varit för barnet, som lefde der sin lyckligaste tid. Helge hade nu återfunnit den stämning af mystisk romantik, som han vid sin ankomst till Karsby förgäfves sökt. Och sagoslottet stod inom kort timradt upp på nytt med spiror, hängtorn och trappgafflar och omflutet af vallgrafven, så som gamle Dahlberg tecknat det. I murarna dolde sig instängda skatter längtande efter ljuset, gamla sägner gömde sig i källarnes mörka skuggor, och den lilla gråa gubben, slottets skyddsande, smög med varsamma steg omkring vid nattetid för att syna sina dyrbarheter. I ruinvånningen baddade solen in genom de tomma fönstergluggarna, och der uppe diktade Helge ett par morgnar, då jemte honom endast svalorna voro vakna, en liten novell, som lyckades bra, en stämning af sommar och sol, af lugn och lycka.

Karsby var, enligt hvad gamle Radloff i sin beskrifning öfver Upland försäkrar. »ett af forntidens fasta och hållande hus». Helge tog reda på allt. Han frös nere i de fuktiga gångarna, i de djupa hvalfven, han sökte spår efter igenmurade löngångar, som skulle finnas litet hvarstädes, han undersökte »fängelset», som fick sitt ljus genom en gallerförsedd glugg från tornets inre, den nuvarande vedboden med kedjor hängande ned från hvalfvet och märken kvar i väggen efter spiltorna, der slottsherrns hästar stått. Han konstruerade upp ruintrappan, som ringlade sig upp i tornet kring en massiv stenpelare,

innehållande ett litet kolmörkt krypin, af sägnen kalladt prinsessan Richissas silfverkammare, — hon hade egt slottet på 1340-talet, då det var nytt.

Han fann stor trefnad till samman med gamle baronen och hans friherrinna, dessa älskvärda typer för en högadel, sådan denna bör vara och understundom är.

Han lärde känna Andersson och Larsson, trädgårdsmästaren, gubben med det blida anletet och den oböjliga envisheten. Han var öfver allt, tog reda på ladugården, matade kaninerna, studerade grisarna och hade roligt åt deras lömska uppsyn, der de slokörade stodo i rad och lurade med hufvudena ner, — han gaf akt på dufvorna, hur rädda de voro för croquetslagen, hur de, då ett sådant ljud, sträckte på halsarna och blefvo sittande orörliga. Och hur katten Sissan smög fram nedanför och såg dit upp, slickande sig om munnen och långsamt viftande med svansspetsen.

Muff var den enda, som han ej blef god vän med. Helge lyckades aldrig finna nåd för, den fyrbente favoritens ögon, och orsaken härtill var kanske den, att han gifvit honom namnet Penntorkaren — till stor förtrytelse för Majken, som alls icke fann någon likhet mellan sin käre gamle lekkamrat och en sådan der yllehund, som står på ett skrifbord, svart med två hvita perlor till ögon och en röd lapp till tunga.

Muff var slaf af sina vanor, han som många andra. Han åt endast, då någon främling kom in i tamburen, vid hvilka oroväckande tillfällen han genast rusade till sin tallrik. I allmänhet tyckte han föga om den mat, han fick, och väntade helst, tills den, kasserad af honom, gafs åt kycklingarna. Hvar gång hans vägar ledde förbi deras dörr, skyndade han in genom den, skrämde hela skaran ut i vild fart och slukade sedan hvar smula af deras mat. Följande samma grundsats, drack han hvar morgon upp kattens mjölk men sin egen endast, då någon gjorde sig besvär att reta honom. Sissan och Muff voro för öfrigt de bästa vänner.

Penntorkaren förstod hvarje ord, som Majken sade till honom. De hade så många minnen till samman, de båda. När flickan någon gång skulle resa bort, visste Muff det alltid på förhand och gömde sig, så snart kapp-

säckarna kommo ned från vinden. Och när hon kom hem igen, var han onådig och ville på lång tid alls icke veta af sin lilla herskarinna. Aldrig ville Majken ha en annan hund, och aldrig ville hon mista sin lilla Penn-torkare.

* * *

..... Och att på aftonen sitta i båten, som glider sakta fram öfver sjön, att höra koskällorna långt bortifrån, se den gamla kyrkans höga takås uppe på strandslutningen, nedanför hvilken pilar och vass växte både uppåt och nedåt — och se i vattnet sin spegelbild med blå himmel till bakgrund. Att med ungdomen från prestgården slå sig ned i det gröna, att koka kaffe vid Lugnet midt emot Karsby, göra upp eld på den vanliga stora stenen, bära vatten från sjön, få rök i ögonen, slå om kull pannan i en hastig vändning, ha roligt åt anspråklösa qvickheter och glädas riktigt af hjertat öfver sin sorgfria tillvaro.

Och hemfärden, då månen slog en spång öfver sjön fram emot slottet, som lyste hvitt mellan lindarna. Då stannade man gerna under pilträden, der necken lurade i den djupa skuggan, och Anbild sjöng någon af sina visor:

... »Sänk nu åran, båten lägg på svaj,
vagga utan mål en natt i vackra maj...»

Helge plockade tankfull eller tanklös sönder ett par blommor af det medtagna förrådet, som låg i båten, och lät bladen falla i vattnet. Han såg på Anhilds vackra ansigte, han beundrade hennes smidiga växt, snitten på hennes klädning, färgen på hennes hattband.

Hon kände, att man såg på henne. Hennes tankar flögo liksom de andras. Kanske möttes de.

Hon fortsatte sin sång:

... »Till dess dagen purprår bergets hatt,
låt oss älska blott i vårens ljusa natt!
Det är långt igen
än till morgonen...»

* * *

»Säg mig uppriktigt, hvad du tänker på, Helge, efter du är så tystlåten. Du *har* tråkigt, neka inte till det.»

»Skulle jag ha tråkigt i ditt sällskap?»

»Smickrare!»

»Allvarsamt, Anhild, vill du, att jag skall säga, hvad jag tänker på?»

Hennes ögon sågo spörjande in i hans.

»Nej», sade hon leende, »det är bäst att skjuta upp det. Åt mig har du ju aldrig något att säga.»

Så skulle hon gå hem.

»Du är rysligt snäll, Anhild!» sade Helge, när han fattade hennes hand.

»Hvad är det för flickuttryck? Adjö.»

Hon var gladare än någonsin. Hennes skratt var käckt ock klingande. Det var något retande deri. Hon var farligast, när hon skrattade.

* * *

Rolf var förtjust i Helges lilla novell från ruinvåningen och hjertligt glad öfver underrättelsen, att löjtnanten fått idéen till en roman, som skulle heta »I harnesk», och som han verkligen ämnade försöka sig på, så snart han kom till Stockholm.

Rolf var glad. Der ser man, hvad en sommar på landet är nyttig till. Helge var nu uthvilad, elden, som han gömt så troget, skulle bryta lös, andra akten skulle börja, och den skulle säkert öfverträffa den första.

Rolf sjelf skulle snart bryta upp och var nu mycket upptagen af sitt arbete. Han hade blifvit mera tankfull och tyst, han lade märke till, att Anhilds namn på sista tiden mera sällan förekommit i Helges mun, han hade gifvit akt på dem båda och dragit sina slutsatser. Det var ju klart. Sammanvaro på landet, musik, mänsken, — det borde Rolf ha vetat på förhand.

Helge skulle nu resa, och det fastän Anhilds födelsedag inträffade om en vecka och det då skulle blifva stort kalas på Berga.

Det började redan att blifva höst. Björkarna gulnade och morgnarna voro kalla, och dagen, innan gästen skulle lemna Karsby, lät den första ugglan höra sitt ovälkomna, hessa skrik i parken. Men aftnarna hade ingenting förlorat af sin fägring, dimman svepte sig som

ett lätt täcke öfver fälten och himlen var klarblå, utom i vester, der solen lemnat efter sig varma färger, rödletta skiftningar på de långa, linierade molnen. —

I tornsalen äro ljusen tända. Kring lågan svärmar en harkrank, som skenet lockat dit in. Luften är tung, och blomdoft tränger jemte månstrålarna in genom det öppna fönstret.

Helge och Anhild ha blifvit ensamma en minut. Han på en stol bredvid soffan, der hon sitter i sitt vanliga hörn — med nedböjdt hufvud, så att han ej ser mer än hennes panna och hår. Hon vänder ideligen rundt några fotografier, — långsamt, för att göra något.

»Säg då någonting!» säger hon.

»Jag vet inte, hvad jag skall säga», säger han utan att veta, hvarför han talar så sakta. Kanske därför, att hon är så lågmäld.

Då får han ett infall.

»Anhild! Vill du, att jag skall stanna?»

»Ja!» hviskar hon.

»Nå, då är det afgjordt.»

Harkranken kretsar i stora ringar kring lågorna utan att våga sig allt för nära. Ibland slår den sig ned på bordet och spatserar omkring på bokpermar och fotografier.

Anhild säger, att inte skall Helge stanna, därför att hon har bedt honom. Helge förstår inte, hvart hans talförhet tagit vägen. Tystnaden blir pinsam, och till slut griper han till sin förra skämtsamma ton och citerar:

»Men så säg då någonting!»

Hennes hufvud böjer ner sig ännu mera, der hon sitter lutad tillbaka i soffan. Nu ser han endast det svarta håret, som glänsar i ljusskenet.

Han stiger upp, går till pianot och börjar bläddra i ett nothäfte.

»Det vore visst ändå bäst, om jag reste...»

Hon leker med fransarna på bordduken.

»Hvarför det?» frågar hon om en stund.

Han hör friherrinnans röst utanför och slipper svara.

Friherrinnan var oemotståndlig. Hon lyckades verkligen öfvertala Helge att stanna qvar en vecka, öfver Anhilds födelsedag.

Anhild satte sig vid pianot och slog an några liffulla, jublande toner ur Metras serenad.

Harkranken har bränt sig, den rände med ens rätt in i elden och ligger nu orörlig på bordduken, förintad af den lockande lågan, som var farlig att komma för nära.

På år och dag hade ej Berga sett så mycket folk. Inne i rummen, på gårdsplanen, i trädgården, omkring stallet, på bakgården, der vagnarna trängdes, öfver allt vimlade de mest olika fysionomier. Hela socknen var der.

Patron Ström var vid sitt bästa lynne. Omgifven af gamla bekanta var han rolig och angenäm för två, der han satt inne i sitt låga rum, omhvärd af tobaksrök, så tjock, att den kunnat skäras i skifvor, med ett djupt gammalt hederligt toddyglas i handen, ett glas från den goda tiden, »då människorna voro glada och kunde sup», och språkande med osynliga varelser, som längesedan försvunnit i röken. Ackompanjerad af flera aktningvärda basar, ljud en röst, liknande surret från en kaffe-
qvarn.

Den rösten var Baslunds, inspektorns på Hof. Han hade talat utan uppehåll från det ögonblick, då han trädde in i tamburen, kastade halmhatten i vrån och slängde sina prämlika galoscher i ett hörn, och nu höll han tal om de nytyska filosoferna och om en läkarbok för boskap, som han också sjelf nyttjade.

Vidare var der assessorn, och der var också kaptenen. Han berättade sin vanliga anekdot, som gått igen vid hvarje gille i trakten under de sist förflutna femton åren, om den stora revyn på Ladugårdsgärdet, då det märkliga inträffat, att högstsalig konung Karl Johan hade helsat på honom.

Vidare bemärktes prosten och informatorn och kyrkvärden och gubben Jan Nilsson i Vik. Der var qväfvande hett, och alla fönster voro igen.

I stora bersån höllo de äldre damerna till. Fröken Nobel presiderade, iklädd en svart blommig och veckrik

sidenklädning, — »alles ist weg, weg, weg», hade prostens Ada hviskat till herr Gylling, och de båda hade sprungit och gömt sig bakom vinbärsbuskarna för att få skratta i fred.

Tant Nobel talade om sina krämpor och om doktorsvikarie, som varit skamlös nog att ordinera henne att dricka en half butelj punsch om dagen. Annorlunda voro männen i hennes ungdom, »ty, mitt herrskap, när jag var femton år...»

»Den der gamla skutan vill inbilla dem, att hon har varit femton år», hviskade landtbrukseleven Lundberg, i det han tog den nya skolläraren under armen och förde honom med sig till bordet.

»Får jag lof att fråga, hvem den damen var?» vågade den unge skolmannen yttra med så låg röst som möjligt.

»Det var ju gumman Nobel, vet jag, hon med reumatismen, — den har herrn väl hört talas om?»

»Hon såg ut», hviskade skolläraren, »som hon vore kejsarinna i Kina.»

Herr Lundberg skrattade, puffade den andre i ryggen och frågade, om de inte skulle stoppa in ett glas punsch i »toddyhålet».

»Punsch skall man ha, det blir så tråkigt annars. Vi kalla det för skorpor här på orten. — Jaså, herrn har inte helsat på kejsarinnan i Kina? Hon är ju världinna här, vet jag.»

»Jag visste inte... Jag trodde, den gröna var världinnan.»

»Nå ja, det gör ingenting om hundra år. Kunde vi inte spotta hvarann i synen, hva?»

»Jag tackar...»

»Hit med dit glas! Skål! Hvad var det, bror hette? Jaså, Lindberg. Tack du!»

Bror Lindberg räckte fram sin hand ett par tum utan att våga sträcka ut armen.

»Téet kallnar! Var så goda!»

Det var Anhild, som gick förbi herrarne. Dessa bugade sig, men ingen sade ett ord.

»Téet kallnar!» hörde de hennes röst inne i fruarnas berså. Och nu vågade herr Lundberg hviska:

»Och ändå röker det så förbannadt!»

Herr Lindberg fnissade och sände en skygg blick

efter unga fröken för att öfvertyga sig om, att hon icke hört något eller sett hans min.

Damerna seglade ut, prostinnan, kaptenskan, assessorskan, lagmanskan. Tant Nobel talade ännu.

»... och han anses ändå för en skicklig läkare, i synnerhet i att bota inflammationer — jaha, och kräfter också. Men kan assessorskan tänka sig, han hade ordinerat blodiglar åt mig, och jag tappade djuret och var inte människa att hitta det, — och hvar gång jag nu stökar der inne, så är jag rädd att stöta på ett bo med ett dussin ungar uti.»

Nu välte också herrarne ut. Först kaptenen i samtal med prosten.

»Det är ju skandalöst. Har bror nånsin hört maken till oförskämndhet? Jag ville inte säga den tusan djefveln midt i synen, att min herre tycks vara åtskilligt dum!»

Prosten smålog och vände sin snusdosa i handen.

»Bror är alltid lika fyndig, he he he!»

Så kommo kyrkvärden och Jan Nilsson i Viby.

»Värmeledningen ja, den består nog baronen och Jan Nilsson, sa han. — Åh, Jan Nilsson är karl att bestå den ensam, sa jag. — Må det? fråga han. Ha ha ha!»

»Ska vi supa, Jan Nilsson?»

Så assessorn och kronofogden:

»Något allmänt europeiskt krig blir det bestämdt inte.»

»Men, ser bror, den der Gambetta...»

Baslund var artig mot fröken Nobel.

»Strålande och ungdomlig, min nådiga, som om ni nyss kommit ur Morfei armar», komplimenterade han, i det han lassade småbröd på tefatet rundt om sin kopp. Men fröken såg med stora ögon på sin kavaljer, som bred och kolossal liknade en flodhäst, och förklarade, att hon inte alls kom ur någons armar, hvarefter hon lemnade inspektorn åt hans samvetsqval. Denne såg skol-läraren stå helt nära med gapande mun, han slog ned på denne, hviskade förtroligt ett ord om, att man alltid skall veta att finna sig, och frågade sedan utan minsta inledning, hur det nu skulle gå med fäderneslandet, då folkskolor och folkhögskolor drogo alla människor från arbetet. »Björnstjerne Björnsöns påhitt, den fantasten!

Egentligen Grundtvigs förstås. Det blir rabulister, det blir en halfbildad venster, se på Danmark! Ser herrn, förr i världen...»

Herr Lindberg ansträngde sig att se så intresserad ut som möjligt, medan han höll ögat på sin kopp, rädd att tappa teskeden i marken.

Prosten kom till. Precis, hvad han hade sagt i kollegiet. »Borde med rätta heta konselj, ty kollegium är slägt med det franska *college*, som betyder skola, och med kollegium mena vi ju inte...» o. s. v.

Helge hade flera flickor omkring sig, der han satt på gungbrädet och gaf det fart. Der voro alla prest-döttrarna, frodiga, med röda runda kinder och små glada, frågvisa ögon, roade af att prata med herrar, blefvo lätt generade och funno gerna anspelningar, som kommo dem att mildt förebrående visa sina vackra ögon och med sitt mest oemotståndliga tonfall yttra: nej, herr löjtnant!

Man skrattade åt en karamellsdevis, som Ada fått af herr Gylling och som lydde:

»Sött som allt, hvad detta papper gömmer,
är det i en flickas själ, som drömmar!»

Man berättade historier, den ena mera uppsluppen än den andra, och Helge var i sitt esse, hade fullt upp af artigheter och små elakheter åt alla flickorna, blef bror öfver lag med herrarne och räckte till för alla — utom för Anhild, till hvilken han ej sagt mer än några få ord på hela qvällen, han visste sjelf ej hvarför; kanske därför att hon ständigt var upptagen. Hon hade just närmat sig Rolf, då tant Nobel hemtade henne.

Rolf gick mest för sig sjelf iakttagande de andra. Han var inne och inspekterade rummen, lade märke till, hur snedt ljusen sutto i salskronan, och undrade, när man senast torkat dammet af panelningen. Så var han nere i trädgården, var litet öfver allt och undrade i all tysthet, om det verkligen var ett drag af fåfänga, att han ej kunde ha roligt i sällskap med andra än dem, som kände och smickrade honom. Helge var afundsvärd, han kunde foga sig efter sin omgifning. Men icke ens han tycktes vilja uppfylla sin väns förutsägelser. Han brydde sig ju inte alls om Anhild, snarare fann han nöje i att

prata tok med Ada, men det var nog mest för att reta den arme Gylling, som då lomade efter, drog i sina mustascher och förgäfvos sökte få ett ord med i laget. I Anhilds närhet gick Helge lugn som en finsk bonde; hade löjtnanten då alls ingen smak? Rolf började att förlora aktningen för sin vän. Hvem skulle vara tilldragande för Helge om icke Anhild? Hvilken flicka bar under den stela, kalla, sköna ytan hennes egenskaper? Dessa ögon, som till och med den lugne, osårbara Rolf ej vågade se in uti, — och detta leende!

Dagen derpå skulle han resa. Hans sommar var slut, han skulle ha sällskap med Helge in till staden. Han skulle ej mera få se denna trakt, dessa fält, denna längtans lund i aftonstämning. Hvad tiden gått märkvärdigt fort, det var allt samman som en saga, en dröm, lugnande, vederqvickande, värd att sakna.

Der kom Majken springande med en volangkäpp i handen och följd af den yngsta flickan från prostgården. Herr Sandberger hade tråkigt, förklarade hon, och de båda unga damerna hade beslutat att uppoffra sig för den ensamme. »Invändningar äro oartiga. Nu gå vi som gammalt och förståndigt folk ut och promenera med författaren i midten.»

De talade om barndomsminnen, hvaraf Majken hade ett otroligt förråd, som ofta gräfdes uti. Ingen kunde berätta så som hon, ingen hade sådana minnen, ingen kunde uppfatta allt så naivt rörande lustigt.

Prestdottern sekunderade. — »Mins du, Majken?»

Majken klappade i händerna. »Ja, oh! Tyst, Ida, ska ni få höra!» Och Rolfs blick följde hvarje skiftning i hennes friska ansigte med de strålände ögonen, den lifliga, klingande rösten, och hennes skratt, som ibland öfvergick till små jubelskrik och sprang högt upp i falsetten.

»Det var, när vi va förtjusta i honom och kunde gå långa vägar för att möta den söta pojken, mins du det, Ida? Och när jag stod och såg på hans porträtt och tappade hela albumet i förskräckelsen, när han kom in. Han var lika förlägen som jag. Jag söker, jag söker... sa han. Och jag började på med: Han är... han är..., och så tog jag till flykten och vågade inte möta honom på en hel vecka.»

Då trion kom tillbaka från sin långa och roliga irrfärd, hade stämningen stigit. Gubbarne hade fått ut toddarna och språkade med kraftiga röster om utsädet, om den nya riksdagskandidaten och om det aktningsvärda i att vara sexti år fyllda. »Sexti år, hvad är det att tala om? Att jorden gått sexti hvarf kring solen», sade presten. Nämde mannen skröt med en plog, som han uppfunnit. »Det är mitt patent. Det är jag, som hittat på det, ser bror...» Jan Janson berömde sig af att en gång ha ätit svartsoppa sexton dagar å rad, och Baslund förkunnade mellan två toddar, att man ej bör gifva hundar varm mat, ty den förstör luktorganerna. Man kom öfverens om, att endast militärer böra bli postmästare, och man var fullkomligt säker på, att Amerika med tiden skulle blifva ett konstitutionellt kungarike.

Fröken Nobel talade äfven politik, talade om republik och monarki och utvecklade sina åsigter i ämnet, hvilka till punkt och pricka delades af prostinnan.

Ungdomen sprang »sista paret ut».

Anhild såg Rolf komma med de tvenne småflickorna och ämnade gå till dem, men då morbror Ulrik i det samma närmade sig henne, vågade hon ej stiga upp, rädd, att han skulle fråga högt, om det var han, som skrämde bort henne.

Hon hade talat med Helge, men hvilket samtal!

Det var Anhild, som börjat.

»Du ursäktar väl, att jag gick ifrån dig, när assessorns kom? Du såg, hur man hemtade mig med våld.»

»Bevars», sade Helge leende, »det är ju klart, att du skall bli tagen ifrån mig.»

Han fläktade ifrigt med en solfjäder, som han röfvat från någon af flickorna, han visste ej från hvilken. Anhild teg ett ögonblick. Sedan frågade hon, om det händt honom något ledsamt.

»Visst inte, jag försäkrar.» — Men hon måtte ej sett öfvertygad ut, ty han tillade: »Gör mig den tjensten att tro mig, — men det vore väl för mycket begärtd.»

Paus. — »Nu gå här englar förbi», sade Helge.

Ingen invändning från Anhilds sida.

»A propos englar, hvad tror du om dem?» började Helge i en ny tonart. »Jag tycker, att de bör vara för-

skräckligt ledsamma. Och att kalla flickor med det namnet, det är en misslyckad artighet, — inte ä englarna skämtsamma och glada, eller hvad tror du?»

»Du är ovanligt uppsluppen i dag», sade Anhild.

»Jag menar, hvad jag säger», påstod Helge.

»Men man vet aldrig, hvar man har dig.»

Helge började flägta på henne med solfjädern, långsamt, elegant.

»Jag måtte sakna uppfostran», sade han leende.

»Jag börjar tro det», medgaf hon. »Och om jag vore din syster, skulle jag inte tillåta dig att tala så, som du gör.»

»Om du vore min syster, så vore mycket annorlunda — jag själf först och främst. — Men låt oss tala om något annat. Jag kommer hit på afsked i morgon...»

»Tänk inte på det i dag.»

»Fröken Anhild ämnar väl inte göra mig den äran att ha ledsamt, när jag är borta?»

Hon steg upp. — »Du är stygg, jag vill inte tala med dig.»

»Nej, — nej vänta!»

»Jag är värdinna här, var god och kom i håg det.»

Der satt han med sina samvetsqual och med visshet om, att han burit sig illa åt. Ja visst, hon var värdinna, hon kunde ej egna sin afton åt honom allena, han visste det och hade ändå suttit och tjurat, då han tröttnat på att prata tok med de andra flickorna. Och nu hade han sjunkit hos henne, tack vare den onda magt, som släppt lös hans tunga och tvungit honom in på de vanliga vägarna.

Hvarför skulle han just nu komma i håg, att skolrektorn en gång för länge sedan kallat honom en gåta?

Han lade solfjädern ifrån sig och gick nedåt trädgården. Under tiden fick Anhild tala med Rolf.

»Ni ser ledsen ut, herr Sandberger.»

»Jag? Visst inte. I Majkens sällskap blir man inte ledsen. Man blir ung på nytt, när man hör henne skratta. — Se inte så misstrogen ut, fröken Anhild, jag försäkrar er, att det är 'riktigt sant'.»

»Jag tror er alltid», sade hon.

»Nästan alltid», rättade han, »tillstå, att ni menade det så. Det är ett bra ord, det der *nästan*. Jag har

nästan aldrig gjort, hvad jag behöft ångra, jag har nästan inga hemligheter för er etc. etc.»

Han tystnade, då han såg hennes allvarsamma utseende, och frågade sedan, hvad hon skulle göra, när de rest bort.

Jo, då skulle Majken och hon gå omkring och väcka till lif alla minnen från sommaren.

»Hvarför just *de* minnena? Är det därför, att Helge så gerna håller sig till det närvarande?»

»Är det då inte rätt?»

Rolf såg på henne. — »Jo, naturligtvis. Glädjen är ju stundens barn — liksom kärleken.»

»Är det hans åsigt?»

»Vet ni, fröken Anhild, hvad jag tänkte på nyss. Ni talar så ofta om löjtnant Rosenborg, — och ändå är det ju inte honom, ni känner, utan gossen Helge, som gick i secunda i Bergköping.»

I det samma kom man och enleverade Rolf, han skulle vara med och leka »taflor och deviser».

»Nu är det bara en morgon kvar», sade han. Så tog han hennes hand, sade vänligt: »Var glad nu!» och gick.

Hon ville inte leka mer, hon gick nedåt trädgården.

Hvarför skulle han säga ofördelaktiga ord om Helge? Detta var ej första gången. — »Nu är det bara en morgon kvar.» Men hvarför hade han sagt det andra förut? Han gjorde henne ledsen och bad henne i samma stund vara glad. »Jag kan inte ha några hemligheter för er», hade han också sagt en gång. Han hade sagt mycket, som nu kom för henne. Kanske hade det varit bättre, om han alls icke hade blottat sig, han som eljest var så sluten.

I morgon äro de borta. Det gamla lifvet skulle börja igen.

»Var glad nu!» Ja, hon skulle vara glad, hon skulle dansa och leka, hon skulle visa Rolf, att hans öfverlägsna ord om Helge ej förmådde beröfva henne aftonens glädje.

Vid gångens krökning befann hon sig plötsligt ansigte mot ansigte med sina tankars föremål, som kom gående med händerna på ryggen och hvisslande på faust-ralsen. Anhild kunde ej ha kommit lägligare.

»Förlåt mig, Anhild. Jag var mycket oartig mot dig nyss.»

Han tog hennes hand.

»Snälla Helge, inte behöfver du...»

Han sade, att han gått ett hvarf, derför att han inte hade något annat att göra.

»Det är ledsamt att inte göra något», sade Anhild med ett försök till skämt, i det hon drog till sig handen.

»Ja visst är det ledsamt, och det bevisar klart och tydligt, hur misslyckad den här verlden är. Man måste nödvändigt *göra* någonting för att ha roligt här.»

Anhild skrattade.

»Att ha roligt är inte svårt. Om man blott förstår att ta stunden, som den kommer, och låta framtiden ligga till sig bäst den kan...»

»Är det du, som säger det?» frågade Helge förvånad.

Hon smålog skälmskt. — »Ja!» — Hon *skulle* visa sig glad, det hade Rolf uppmanat henne till. Glädjen är stundens barn, hade han sagt.

Det var just Helges åsigt, men minst af allt hade han väntat att få höra dessa tankar gå igen hos henne. Nu log han åt sin upptäckt, att flickorna i grunden voro lika alla samman, att de alla delade hans åsigt, fastän många ej ville tillstå det ens för sig sjelfva.

Anhild vände sin parasoll rundt och såg ned på den, och han följde med blicken rörelsen af hennes hand, beundrade handledens böjning, det fina armbandets och armens linie, som försvann under spetsmanschetten.

»Det är ju den rätta filosofien, eller hur?» fortfor hon. »Eljest gå vi och grubbla och hoppas och bli nedslagna — och misströsta och förtvifla, och en vacker dag finna vi, att vi ingenting roligt haft — och det endast derför, att vi aldrig förstått att taga vara på stunden...»

Här afbröt hon sig plötsligt. Det gick för långt, hon sade mera, än ämnadt var. Men han förtjenade denna lex. Det gjorde honom godt att höra sina hemliga åsichter framställas så öppet, och vissheten om, att hon träffat hans tanke, kallade fram ett segerstolt leende på hennes läppar och en högre glans i hennes ögon. Och han, nog uppfattade han hennes ord, men det föll

honom aldrig in, att de skulle vara ironiskt menade. Äfven hos honom visade sig ett segerleende vid upptäckten, att hon talade om att nyttja stunden och att ej låta gynsamma tillfällen gå sig ur händerna.

Hon var vackrare än någonsin, hög och smärt med en stockros i det svarta håret. Den lilla medaljongen låg inbäddad bland spetsarna, som omgäfvade hennes hals. Vid barmen bar hon en verbena.

Om det var den rätta filosofien? Det var en fråga. Hans blick fick eld. Hon stod framför honom, alls icke stel och öfverlägsen, en helt jordisk flicka med åsigtter som de och önskningsar som de. Nå väl, då börja vi från det hållet! Hon skrattade för att dölja sin förvirring och frågade, hvad de skulle hitta på för roligt.

Det var detta utfordrande skratt, som gjorde honom hufvudyr.

»Jag väntade mig dessa ord af alla andra men inte af dig», hviskade han helt nära henne.

»Men jag står ju högre än alla andra», sade hon och började anträda återtåget till gården.

»Vänta, du har inte brådtom!» -- Hon drog sig skyggt tillbaka. — »Ja visst står du högre än alla andra, det vet du nog, att jag alltid har tyckt.»

»Vi ska gå nu, -- släpp mig fram!»

Hennes röst var kort och befallande men något osäker.

»Kan inte bifallas! De andra reda sig nog på egen hand, du hör ju, hur roligt de ha. -- Hvad vi ska göra? Vi ska gripa ögonblicket och glömma det kommande...»

»Du får inte se på mig så der!» sade hon andlös. »Låt mig komma fram -- och glöm bort, hvad jag har pratat.»

Hon hade sträckt fram armarna för att skjuta honom undan. Hon var rädd. Men han fattade hårdt de båda händerna.

»Glömma! Hur skulle jag kunna glömma något, som har gemenskap med dig?»

Han böjde sig hastigt fram och kysste henne.

Hon hade tappat parasollen. Han lutade sig ned och tog upp den, men då var hon redan borta.

Tant Nobel ropade på Anhild. Utanför byggnaden

voro borden dukade, och den pratande, högljudda skaran trängdes kring gudsgåfvorna, herrarne i skock kring smörgåsbordet med lifsfarligt höjda gafflar och med assietter lyftade upp öfver grannens hufvud. Baslunds kaffequarn hördes äfven här, han pratade om kull alla de andra för att bana sig väg fram till bordet, och väl kommen dit stälde han sig så bred som möjligt och började äta sardiner ur en låda, medan han oafåtligt uppmanade herrarne att inte krusa utan hålla till godo.

Anhild måste göra les honneurs, lyssna till, hvad hvar och en hade att säga, höra på anderikt smicker och landtliga qvickheter, måste lofva att efter maten deltaga i leken, som skulle bli förtjusande rolig. Någon skarp-synt äldre dam undrade, hvad det var åt den söta flickan, det såg nästan ut, som hon hade gråtit. Men ingen vågade yttra denna förmodan högt. Gråtit på sin födelsedag, då allt var lust och glädje! Det skulle i så fall varit af fröjd.

Man äskade ljud. Lederna öppnades, dagens hjeltinna måste fram, ända fram till bordet, så att alla skulle kunna se henne. Prosten började sitt tal.

Några ord om ungdomen, om lifvets vår, om naturen och augustiqvällen — om hoppet att den kära Anhild måtte få upplefva många, många lika angenäma födelsedagar som denna, minnen för hela lifvet att vederqvicka sig med i möjligen kommande tunga dagar. Lycka och välgång och guds välsignelse! Några ord om ett fridfullt hem, om kärleksfulla anhöriga, som hon en gång — kanske snart nog — skulle komma att lemna. Lycka och guds välsignelse!

»Skall du inte dricka?»

Det var tant Nobels gälla röst.

Och Anhild fick ej slunga sitt glas i marken och gömma sig någonstades, der ingen skulle hitta henne, gömma sig, som hon förr hotat att göra, om man ville gifta bort henne.

Hon skälade med tant. »Ja, lycka till, kära barn!» Med prostinnan: »Skjut inte upp *det der* allt för länge».

Det blef lek och lust, och Anhild lekte med.

»Hon är litet nervös och har ett häftigt lynne», hviskade tant i den mest kärleksfullt öfverseende ton till

prostinnan. »Det är så enkelt här hos oss, — och hon har saknat en moderlig ledning just under de år, då det är allra viktigast...» Och från detta ämne var öfvergången lätt till flickornas nya klädningar, till tygets bredd, sömmerskans moraliska beskaftenhet, priset på knapparna.

Men hvar höll vår käre vän Rosenborg till?

Herr Lindberg, som småningom besegrat misstron till sina sällskapsgåfvor, hade senast varit till samman med den saknade. De hade suttit vid det lilla bordet uppe på kullen. Skolläraren hade med spelande ögon och stora rörelser — nu vågade han sträcka ut sin arm, ja till och med kröka på den — talat om solnedgångens sydländska prakt och förklarar, att bror Rosenborg var en verklig poet, en stor poet, den störste i Sverige. Men då tonerna af »helan går» stego upp från det belägrade smörgåsbordet, så hade bror Lindberg med ens fått nog af den store poetens sällskap och skyndat att taga igen sin förlorade tid, — och nu satt han i ett hörn af bersån, hade i knäet en kaffekopp, som var på tre qvart, lutade sitt hufvud mot löfväggen, smålog belåtet och glömde helt och hållet bort den qualmiga skolsalen och de slöa pojkarne, som väntade honom dagen derpå.

Helge hade druckit ur sitt sista glas och gått ifrån kullen utan att bry sig om, hvart han kom. Han tänkte på Anhild, han älskade henne, han hade ständigt älskat henne och skulle älska henne till sin lefnads sista dag. Han smålog, då han mindes hennes smidiga gestalt med armarna afvärjande framsträckta och bröstet utspändt — med verbenan gungande vid barmen, med eldig blick och läppar, som darrade litet. Han stod nedanför kullen och såg öfver ängen, öfver sjön fram mot sundet, der två uddar sträckte sig fram och ville famna den ljusa vattenytan. Bakom sundet var sjön vidsträckt och blå. Han lade sig ned i gräset bakom några buskar, lutade hufvudet mot handen och ryckte upp en näfve gräs. Hatten föll af honom, han hörde röster, hörde sång — det var väl halfvan, som gick, — och han låg kvar och tänkte på Anhild, som han förolämpat, och som han aldrig mera skulle våga se i ögonen. Henne, som han beundrat — på afstånd liksom stjernorna der uppe, dem han aldrig kunde nå.

De kommo snart, stjernorna, de tändes en efter annan med svagt blått sken på den ljusa himlen, dit popplarna pekade i orörligt lugn.

Helge fann sig bra. Det plumsade till i vattnet, det var en nyfiken fisk, som var uppe och andades sommarluft. Helge hade en svag föreställning om, att han sett Anhild der ute. Föll hon i sjön? Hvem sa det? Han ville efter. Släpp mig, jag har rätt att dö med henne!

Han satte sig upp. Ingen menniska — inbillning allt samman. Sjön var ju ett stycke derifrån. Hur är det med dig, Helge? Jo, tack, bra! Och så skrattade han.

Det blir kallt, han ryser, skakar, känner, hur kölden tränger från jorden till hans bröst — genom kläderna — men han rör sig ej utan finner tvärt om ett ljuft behag i tanken på, att han skall förkyla sig, säkert, alldeles säkert. Men ingenting till hälften, riktigt grundligt, om så skall vara. Fatalisterna ha rätt, allt är bestämdt på förhand. Exempel: Helge Rosenborgs hela lif. Bestämdt allt samman! — Ja, det vore för öfrigt det bästa, han kunde göra. Om han lefver, hur går det då? Bäst att lemna denna jemmerdal så fort som möjligt. Gallopperande lungsot, gerna för mig. Gerna för mig! säger han halfhögt. Mycket gerna!

Men det är så rätt, jag skall inte önska mig döden, — ty gör jag det, så blir jag väl nitti år allra minst.

»Helge!»

Han rörde sig icke. Rolf ropade honom, men han svarade ej.

»Helge, kom så gå vi ett slag! Du kan inte tro, hvad här är vackert.»

»Låt mig vara!»

Nej, Rolf är envis. Till slut stiger Helge upp, han är ond, men han stiger upp ändå skakande af köld. Han är man att sköta sig sjelf, det vill han tala om, men som han ej finner ett ord, så tiger han, borstar häftigt gräset af sig, slätar ut de nedskrynklade rockskörten, sveper om sig en plaid, som Rolf lagt öfver hans axlar, drar upp den öfver mun och öron och följer kamraten, som satt hatten på honom och tar honom under armen.

Rolf pratar om allt, hvad han kan hitta på. Helge säger ej ett ord. De gå en skogsväg. Helge trampar

ner i djupa, stelnade hjulspår, stupar öfver knaggliga stenar, lagda försätligt midt i vägen för honom. Granarna stå på båda sidor med mossiga stammar, höga ormbunkar vid deras fötter. Ett oafbrutet susande höres likt dånet af ett aflägsset vattenfall, — långt borta råmar en ko, — prassel af en torr gren, som bräckes, då en fogel flyger upp. Eljest ej ett ljud.

De komma fram till en liten äng. Fullmånen har kommit upp, omgifven af en röd ring, — och bruten simmar en måne äfven der nere i djupa sjön, omgifven af rödgul saftig vass och simmande näckrosblad.

Rolf har äfven blifvit tyst.

»Jag vet inte, om jag skall tacka dig, för att du har räddat mitt unga lif», säger Helge, då de komma tillbaka till Berga.

Der var leken ännu i full gång, stämningen hade nått sin kokpunkt, man storskrek af fröjd och fick aldrig nog. Vagnarna väntade, »kuskarne voro framkörda», som herr Lindberg uttryckte sig, och de äldre hade börjat taga afsked och med många valda ord tacka för god välfägnad. Och snart rullade de bort i vagnar och schäser och i ett löfklädt höskak med viftande hattar och fladdrande näsdukar inuti.

Baslund var den ende, som stannade qvar öfver natten. Hans kusk hade blifvit funnen uppe på höskullen, till den grad öfverlastad, att, som hans herre uttryckte sig: »hade karlen varit nyktrare, så skulle jag ha gifvit honom en uppsträckning, för att han var så full».

8.

I en lång strimma kom månljuset in bredvid gardinen, ugglorna hördes icke, allt var tyst.

Helge kunde ej sofva.

Om han skulle skriva något? Just nu var han så disponerad. Och de bästa dikterna äro ju nattens barn.

Han strök eld, men den första stickan var brandförsäkrad, och den andra blåste han ut i sin tankspriddhet, hvarpå han tappade alla de öfriga ur asken i golfvet. Der var slumpen framme igen, men det betydde föga, ty han skulle i alla fall i afton ej kunnat hålla sina tankar samlade. Han måste ut. Nej, hvarför ytterligare uppjaga inbillningen genom nattliga månskenspromenader? Han tog af sig rocken, lade sig i det öppna fönstret och såg ned öfver parken, öfver gångarna, som förlorade sig bland mörka skuggor, öfver astrarnas ovala grupper, som omgaf den höga rhododendron, färglös i månljuset. Säger och romantiska motiv döko upp i hans hjerna, och den ena storslagna planen till framtida verksamhet dref den andra på flykten. Månstrålarna lekte mellan träden. Och nu blef frestelsen för stark. Han tog på sig rocken igen. Der rörde sig något på gången. Var det en igelkott, som var framme och såg på månen? Nej, det var ju Muff. Stackars penntorkarn var utestängd. Helge måste ned och släppa in honom.

Men Muff blef kvar på trappan. Han var mörkrädd, »svartsjuk», som Majken kallat det, när hon var barn, och vågade sig ej in i den stora, ödsliga drabant-salen och ännu mindre upp för trappan till Majkens rum.

Allt var stilla. Inga moln på den ljusa himlen, några trädstammar klart belysta, ett virrvarr af skuggor

och ljusfläckar på marken, sakta vågsvalp från sjön, der elfvorna dansade i den nordiska augustinatten.

Helge såg bort åt Berga. Så kom han åter förbi tornet fram till trappan. Muff vågade sig smågnällande fram. Helge satte sig ned, lyfte upp hunden i sitt knä och smekte hans hufvud, medan lille Muff saknande sin herskarinna vädrade omkring sig i luften.

»Lilla Muff, gamla hederliga penntorkare», hviskade Helge sakta. »Vet du, det är så ledsamt att resa härifrån. Ser du, jag visste inte, hvad lycka var, jag kände inte oro, längtan, hopp. Fins det ett ställe sådant som detta på jorden? Får jag någonsin en sådan tid igen? Ni ha varit så snälla. Tack, lilla penntorkare!»

Då han sakta och försigtigt öppnade dörren, skratade han åt sin oerhörda barnslighet och var glad, att ingen sett honom. Löjtnant Rosenborg i förtroligt samspråk med en hund — i månskenet midt i natten — det hade varit en tafla för hans stockholmsbekanta.

* * *

Nu var det endast en morgon kvar.

Afskedsbesök på Berga. Ja, visst, naturligtvis, närmare middagen, — förut skulle han . . .

Hvad han skulle, fick ingen veta. Han var tankespridd och gaf vid bordet de mest bakvända svar på de allra vanligaste frågor. Genast efter frukosten skyndade han försigtigt genom parken, undvek Majken, som han såg gå omkring väpnad med en sax och bärande en liten korg för blommor, och kom öfver åkrarna ned i drömmarnas lund. Men förgäfves lutade han sig utöfver trappans räckverk, förgäfves spanade han mellan de smäckra stammarna, — ingen ljus klädning skymtade fram, och der satt ingen ung flicka och skref i vattnet.

Ah, der var ett färskt spår. Hon hade således ändå varit här. Det var af hennes fötter — framför soffan — lätta spår af sulorna, klackarna borrarade något djupare ned i sanden. Omkring voro ringar ritade med parasollskaffet, stora jemnlöpande cirkelbågar.

Han satte sig på samma plats, började sjelf att rita i sanden och att tänka.

Han hade ju under sommaren blifvit Anhilds vän. Hur hade det gått till? Var det hans fel? Aldrig hade han gjort något försök att inverka på henne genom tal om ideal, om tro och hopp och dylikt, lämpligt för oerfarna unga flickor. Tvärt om hade han ju undfågnat henne med sarkasmer, som han ej ens visste, om han sjelf trodde på, men som det i alla fall var roligt att strö omkring sig, med blaserade uttryck och affekterad likgiltighet för nöd och elände, och med föraktfulla yttranden om andra menniskor. Och trots allt detta hade de blifvit vänner. Och nu, nu hade hans öfverilning, hans glömska af sig sjelf och af hvem hon var kastat omkull allt samman. Om det varit en annan, hvilken annan flicka som helst! Hvarför hade hon också retat honom så der, han var ju ung och känslfull, det hade ej stått i människomagt att behålla sitt lugn inför en sådan uppenbarelse.

Det måste bli ett slut på detta. Klarhet, visshet! Han måste våga ett afgörande slag.

Att hon inte kom! Han smög sig upp för trappan, spanade öfver ängen, tände en cigarr men kastade genast bort den igen, gick derpå fram till Berga och inlät sig i samspråk med trädgårdsmästaren utan att sedan ha en aning om, hvad som blifvit sagdt på någotdera hållet.

Han plockade ett par förgätmigej för att gifva henne. Nog borde hon ha vetat, att han på morgonen ville ta afsked af lunden. Han skrattade åt sig sjelf och undrade, hvad Jöns trodde, som såg honom gå här med en blomma i handen.

Der är hon! Han gick med raska steg in genom grinden och tog en liten omväg kring äppleträden för att ej röja sin ifver. Då han kom fram på gången, syntes hon ej till. Han sprang omkring öfver allt men förgäfvess. Hade det inte varit hon? Eller skrämde han bort henne? Var hon ond på honom?

Oron hade blifvit till nedstämning, kanske skulle han ej träffa henne på tu man hand — hvad skulle hon tänka? Och äfven om de råkades, hvad skulle han då säga? Han plägade ju sällan visa, att han var mäktig af djupare känslor, han lade ej sitt hjerta på en presenterbricka utan knäppte helst igen både rock och väst om det.

Men hon plägade honom genom denna osynlighet.

Hon hade nycker, det sade hon också sjelf. Ville hon göra sig kostbar för honom? Hvarför gick han här? Hvad ville han?

En sådan barnunge han var! Tjugutre år och bar sig åt, som hade han varit tretton. Der kom Rolf från prestgården i samma ärende som han sjelf. Han kastade bort förgätmigejen, gick emot kamraten, sade, att han gått ned till ån för att taga afsked af den, och så följdes de åt stora vägen fram till Berga.

Ett kort och tråkigt besök der. Anhild var uppe hos sig. Hon skickades efter, kom ned, tyst och stilla, som hon oftast var i hemmet. Hon lofvade att komma på middag till Karsby, Helge hade stränga order att ej låta henne säga nej. Och så gingo herrarne. Helge sade ingenting, och Rolf undrade, om hans vän gick i bakrus.

Vid middagen gick samtalet trögt. Helge ämnade säga några hjertliga ord till värdfolket, men det var honom omöjligt. För djupa känslor hade han inga ord.

Majken hade ännu en bukett obunden, och den ville hon binda utan hjälp; det var en nyck, och hvarför skulle hon ej ha råd att bestå sig med sådana? Så försvann hon nedåt resedalanden, hennes röst förde derifrån ljudet af den ena visan efter den andra, och då hon kom åter, hade hon Rolf med sig och alla ungdomarna från prestgården följde ett stycke efter.

Hon frågade mycket om hans planer, hans göromål för den närmaste tiden, hvart han skulle gå, hvilken dag han skulle resa från Upsala, och hon medgaf öppet, att både Anhild och hon sjelf skulle få rysligt ledsamt, när deras gäster voro borta.

»Det är dumt att tala om det», sade hon till slut, »men, vet herr Sandberger, jag tyckte först, när ni var här, att ni var så svår att förstå, och tänkte, att med er skulle jag då aldrig våga tala uppriktigt och fritt. Nu kan jag inte begripa, hur jag någonsin kunnat ha sådana tankar.»

Rolf tryckte hennes hand.

»Nog kommer ni ju tillbaka hit?» sade hon då och såg honom blygt in i ögat.

Hon var likväl rädd, att han skulle anse henne allt för barnslig. Med Helge hade hon stämt tankemöte till

klockan tio på aftonen samma dag, det skulle hon aldrig vågat föreslå Rolf. —

Medan Majken plockade resedor till sin bukett hade Helge sökt upp Anhild i parken.

»Jag måste få tala med dig, Anhild. Du får inte undvika mig längre, som du har gjort i dag.»

Anhild vek in på en sidogång, som kallades för »ingen gång». Helge hade svårt att hitta på en början. Hon svepte om sig sin schal och såg ej på honom. Parasollen hade hon lemnat hemma.

En minuts pinsam tystnad. Han böjer sig ned och tar upp en ros, som blifvit tappad på gången.

»Skall jag ha den?» säger hon.

»Hvem eljest?» frågar han. Och så tog hon blomman.

De gå framåt mellan popplarna, genom lindsalongen, förbi gungan, som hänger orörd.

»Du förstår», säger Helge, »att det inte får sluta på detta sätt.»

Hon ser upp, kallt, främmande. »Hvad är det, som inte får sluta?»

Han hörde ej hennes inkast utan fortfor:

»Ser du, det kan du ju förstå, att när man hör någon, som man . . . skattar högt, säga ord, som stå i strid med hennes hela väsen, hela karakter, då — fast man mycket väl vet, att hon inte kan mena det, att hon i ett upphetsadt ögonblick låtit tungan löpa af med sig — det händer ju ibland . . .»

»Jag förstår inte, hvad du menar», säger Anhild.

»Din uppfattningsförmåga är eljest ganska skarp», påstår Helge.

»Det vill säga, att du inte tror mig?»

»Hur kan du säga det, Anhild? Nog vet du, att jag tror dig bättre än någon. Men medge, att jag måste bli i högsta grad förvånad öfver dina ord.»

»Jag menade ju ingenting annat, än att vi inte ska sörja på förhand.»

»Ja, jag förstår, jag förstår mycket väl, men du retade mig så utstuderadt, — det såg åtminstone så ut. Och det der, du sade . . . Alla andra må ha rättighet att säga så — men inte du . . .»

Hon gick med schalen hårdt dragen om sina armar och såg rätt framför sig.

»Hvad tjenaar allt det här till?»

Han stannar. »Är det din mening, att blott jag ber dig om ursäkt, så är allt godt och väl igen?»

»Ska vi inte vända?» frågar hon. Och så vända de.

»Säg mig», börjar han igen, »har jag sjunkit mycket i din högaktning sen i går?»

»Jag tror, att jag har sjunkit mest i min egen.»

»Och du har intet agg till mig?» Han stannar igen.

»Agg? Ne-*ej!*»

»Så se mig i ögonen och säg, att du förlåter mig.»

Han fattar hennes hand, som darrar. Hon har böjt ned sitt hufvud, hon ämnar säga något, sedan vänder hon sig hastigt bort och sliter häftigt sin hand ur hans. Hattbrättet döljer helt och hållet hennes ansigte.

»Anhild, du gråter ju?» Han kunde knappt tala.

»Hvarför, säg hvarför gråter du? Anhild, du måste svara mig.»

»Kom, så gå vi!» säger hon med den mest klanglösa röst. Hon vågar ej säga ett ord mera för att ej brista i ohejdad gråt, och han vet ej längre, hvad han säger.

»Anhild, älskade Anhild, hör på mig. Säg, hvarför du gråter. Är du ond på mig? Oh, jag ville mörda den, som är orsak till en tår i dina ögon.»

Hon drar med ett häftigt ryck upp sin näsduk ur fickan och döljer med den sitt ansigte.

»Du får inte gå, eller vet jag inte alls, hvad jag bör tro. Lilla, snälla Anhild, kan du inte ha förtroende till mig som förr? Nog vet du ju, att jag håller mera af dig än någon annan i världen, har du inte märkt det? Det är ju därför, som jag gått här så tyst och nyckfull och orolig — därför, att jag ingenting ville säga, inte kunde säga något, då du var så kall och sträf, och jag inte hade något att hoppas . . .»

Han fortfor att tala, tala en ström af ord, som kommo alldeles af sig sjelfva. Han såg henne gråta, så att hennes bröst våldsamt häfde sig, och en gnista af hopp glimmade till och lade nya ord i hans mun. Han talade ej längre afbrutet och förläget som den ertappade missdå-

daren utan eldigt och med kraft, ömhet, varmt, innerligt, hjertligt. Han fattade å nyo hennes hand, som ej mera rycktes undan och som darrade ännu häftigare än nyss, han drog henne till sig, och snart var näsduken borta från hennes ögon, som strålade mellan tårarna.

Och nu ville hon ej mera vända om. Nu förstod Helge hennes uppförande under sommaren. Hon hade ju alltid haft honom kär, han visste det nu utan ett ord derom från hennes läppar, alltid älskat honom, den ende, som visat henne någon vänlighet, hon hade trott honom förlorad för henne, och det var hon stark nog att kunna bära, men äfven trott honom förlorad för sig sjelf, och det var svårare. —

Vagnen körde fram. Man bar ned Helges saker och flyttade Rolfs från kärran, som fört dem hit.

Majken hade, sedan hon lemnat sin sist bundna bukett åt Helge, mycket att bestyra i hörnen och i andra rum. Rolf stod och ritade med sin käpp i springorna mellan trappans ojemna stenar.

»Välkomna hit en annan sommar!»

»Tack, tack för allt!»

Så bar det af. Rolf luktade på buketten, som han fått, och tänkte: »Ils sont passés, ces jours».

Det var marknad i staden. Redan innan dess nygotiska kyrktorn stack upp öfver småskogen, varsnades stadens närhet genom de många lass, som livvade vägen, der de kommo knagglande med far och mor och »dotra» och bakom dem en kalf eller en gris i bur. Fotgängare med påsar och ombundna korgar funnos godt om, och i gräset lågo enstaka figurer och sofvo ruset af sig. Det hade börjat regna, tätt, fint och genomträngande, och här var riktigt höstligt.

Landsvägen ringlade sig fram utefter berget bredvid ett fält, der det var kreatursmarknad. Der böldes, grymtades och skäldes, der sköts till måls på en turk, som var ömkligt stympad, der undersökte man hästar, gick omkring och ledde oxar i hornen, prutade, köpslog och provvade bränvinet.

De eljest tomma krokiga gatorna vimlade af människor. På planken voro uppsmetade ofantliga affischer, fullmålade med ryssar och turkar, som slogos, med gymnaster i de mest omöjliga ställningar och med onaturligt välmående qvinspersoner, som hvar för sig på affischen kallades »den tyngsta dam i världen». Der fans det allra sista attentatet i S:t Petersburg, der fans »den genomskinliga lefvande turken», som hade en kikare tvärs igenom kroppen, der bjöds äfven på »Teater varieté du nord samt japansk *knifkasning* genom mekanisk ledning samt rörliga afdelningar och konstblåer», förevisade af »den skandinaviske konstnären herr Andersson».

Stadens sjukantiga torg är belamradt med många klumpiga stånd, uppställda i rader och slutande inom sina röststrukna väggar all världens härlighet. Der handlas

med frukt och grönsaker, nysilfverskedar och konfekt, der fins brokiga schalar åt gumman och varma sommarhalsdukar af tjockt ylle åt gubben, och ringar, som gossarne köpa och midt på torget byta med sina töser. För stadens barn är det rent af förtjusande, detta marknadslif, de springa outröttliga omkring hållande hvarann i handen, se på allt och vilja ha allt. Barfotade ungar, flickor i schalletter, småkryp med luggen i ögonen, eleganta barn i handskar, alla se med lystna ögon på ståndens innehåll, och alla taga allt glittret för äkta guld. En liten flicka i linperuk kommersar åt sig en leksaksklocka och vill ha en, som kostar en krona, fast säljaren vill lemna den för trettio öre. Och bredvid står Janne med beväringsmössan på ena örat och vill bjuda Stina på konjak ur en halftömd butelj, men Stina vägrar och ber Janne ta vara på sig, en anmodan, som han för sin del finner alldeles onödig. Fyra knektgubbar posta i orubbligt lugn på rådhustrappan. Fiskalen går omkring klädd i uniformsmössa med myndig uppsyn och händerna på ryggen, mönstrande bönderna, som knäsvaga streta framåt arm i arm, och ungherrarne från landet, som gå i en lång rad och hålla hvarann i hand liksom småbarnen göra.

Öfver allt ljud af positiv eller handklaver. Från ett stort hemlighetsfullt tält dyka hvitrappade pajazzor och lappade klovner fram, ringa i klockor, tuta i trumpeter och läsa upp en lexa om allt, hvad de ha att bjuda på. Omkring dem skrik och skratt, svordomar, skällsord, lergökar, barntrumpeter, Carnaval de Venise på positiv — och öfver allt oljudet en gäll qvinnostämman, som sjunger: »En riddare bård och en fröken så grann, de sutto tillhop i det gröna —».

Rolf hade gerna stannat för att se på lifvet under marknaden, men dertill var nu ej tid. Han måste direkte ned till bangården, och Helge följde honom dit.

Kanske det var den förestående skilsmessan, som åstadkommit den envisa tystnaden under färden från Karsby. Rolf hade ett par gånger börjat tala om prostens och om Rosenborgs, om hur vänliga alla varit, om hur det kändes tomt att lemna dem, han hade äfven sagt

något om Anhild, och Helge hade gått in på allt, tills ämnet var uttömdt och båda föredrogo att tåga.

Från jernvägsstationen skickades vagnen hem med många helsningar. Vännerna skildes. »Tack för den här sommaren», sade Helge.

Rolf tryckte hans hand men sade ingenting. Han tyckte föga om artigheter.

Han kröp in i ett bekvämt hörn, tände en cigarr och tänkte: »hvilken skilnad mot i går vid denna tid, — det var på Berga».

Helge vände om inåt staden. På smågatorna, der det hvarken fans knektar eller fiskal, der drack man och sjöng. »Man får väl sjunga?» frågade en försiktig herre, när Helge passerade förbi. I skymningen dansades vals af två gubbar i stora stöflar. Skrattande ungherrar kommo dragande med skrattande flickor, en vid hvar arm. Der bytte man klockor, öfvertalade och försäkrade och gaf förnuftsskäl, och då dessa ej förde till önskad resultat, grep man till andra medel. Der grälade man om, hvem som skulle betala för det sista, och beslöt att tömma ännu en butelj för att klarera frågan, der gick en individ omkring och bjöd ut en lefvande kråka, som han på okänt sätt kommit öfver och som han bar under armen. Och en barnhög skrek och kifvades om »teatern», den sett. En påstod, att frun, som stod på knifvarna, var samma fru, som sålde biljetter, men de öfriga ropade högt, att »den var mycket gamlare», och att den här var ingen riktig människa utan en människa med en maskin uti.

Fastän hela staden var öfverfull, lyckades Helge dock att få ett litet rum för natten. Det brokiga marknads-lifvet hade på en gång förströdt och nedstämt honom, han kände sig ensam, der han satt och såg på de trasiga tapeterna och på rullgardinen, som var prydd med ett hvitt slott med fyra torn, omgifna af ettergröna trän. Det skulle föreställa Skokloster. Der hade han först träffat henne.

Kring henne hade tankarna kretsat under hela dagen, under färden från Karsby, då Rolf fått prata ensam, sedan Rolf rest sin väg, under stojet och musiken på gatorna, i ensligheten bakom den nedfällda gardinen. Ensam behöfde han vara, han måste reda sina tankar.

Han älskade henne, älskade henne ursinnigt, det var så nytt att säga det åt sig sjelf. Icke med den gamla känslan — nej, detta var något högre, ädlare, renare. Han hade sagt henne det. Det hade kommit ofrivilligt, opåttänkt, känslan hade segrat öfver förståndet.

Men förståndet tittade fram och frågade, hvad som nu skulle ske.

Att han måste resa bort i samma minut, då lyckan kommit med öppna armar emot honom — hvilken otur!

Lyckan? Var *det* lycka? På sista tiden hade han ej haft ett lugnt ögonblick, hans tankar hade flugit, han visste ej hvart, hade förlorat sig i det blå och försvunnit der.

Han började många gånger om från början: Jag älskar henne. Nå väl?

Vi ä förlofvade, — vi ska gifta oss, se der målet för mitt lif! Hon är vacker, hon blir rik, när gubben dör, hon har både hufvud och hjerta, och hon älskar mig. Kan jag bättre önska? Men . . . der fans ett men.

Helge var dock ej allt för inbilsk. Han kände sina svaga sidor, sin svaga karakter, och aldrig hade hans lif stått för honom så tomt, så lättsinnigt bortkastadt som nu. Allt hade han ju låtit gå vind för våg, Rolf hade haft mycket rätt i hvad han sagt, sina anlag hade han kastat bort, af sina pund hade han gjort det sämsta bruk. Och nu — nu?

Han var ej värd henne, märkte hon ej det? Eller hade hon kanske gjort sig en gudabild med hans drag? Skulle hon ej vakna en morgon och få se den med förgyllningen bortfrätt och färgen afnött? Vore det ej orätt att binda henne vid hans fredlösa tillvaro? Hvilken framtid väntade henne som hans maka, kunde han med sitt lynne göra en qvinna sådan som hon lycklig? Han borde fly, borde dölja sig, der hon aldrig skulle finna honom. *Då* skulle hon ha ett vackert minne af sin barndomsvän och ungdomshjelte, och då skulle hon kunna bli lycklig.

Men kunde man fordra detta offer, skulle han för-
mörka de kanske få dagar af hans lif, då solen lyste klart?

Han behöfde något affedande, han gick ut för att svalka sig.

Öfver gatan, blank af regnet, skeno stadskällarens upplýsta fönster som fyrbåkar för hungrande och törstande. Halffulla bönder med halffulla buteljer eller små korkade bleckkärl vimlade öfver allt. Det var redan mörkt. Ute på landet voro aftnarna mycket ljusare. Der var ännu sommar.

Stina drar Janne i armen, och Stina är stark. Hon vill hem, hon känner Janne och vet, hur mycket han tål, men Janne vill profva, om han ej tål en sup till, bara en liten. Han vill in på krogen igen, dess dörrar stå på vid gavel, och det är nästan mörkt der inne af de myckna människorna. Stina gråter och Janne svär, hon drar och han stretar emot, och segern tillfaller naturligtvis skapelsens herre. Stina stannar utanför i mörkret, och då hon blir trött på att vänta, går hon långsamt derifrån.

En trappa upp är stadskällaren, »gästis» kallad. Der är äfven fullt hus. Välmående patroner dricka Reymersholms-marsala eller öl och konjak, plira missstänksamt på Helge, gnugga sig på magen, språka om dagens händelser, om hvad de köpt eller sålt och fråga hvarann, om »du sitter och ljuger?» Bakom disken tronar urbilden till madam Rundholmen, skinande af välmåga och af ansträngning. Hon kommenderar uppassarlegionen, som för dagen lemnat sylen eller skräddarbordet och fått på sig hvita förkläden, hon styr äfven öfver de från Stockholm importerade kyparne, hvilka af landsborna betraktas, som vore de resande från månen. De förvåna alla genom sitt öfverlägsna sätt. Med hvilken föraktfull rörelse slänga de ej brickan ned på bordet, hur föraktfullt dingla ej deras berlocker på magen, med förakt stoppa de drickspengarna i västfickan och med förakt tacka de allra ödmjukast.

Lars Larsson bjuder mor och barnen på en half punsch. Sjelf sitter han med utspärrade ben, med en våt fläck på golvet under hvardera klacken och en splitter ny cigarr i munnen, med händerna i byxfickorna och smorda stöflar. Bredvid sitter Lars Larsmor med röd näsa i ett blekt ansigte och aldrig släppande en korg,

som hon har i knäet. Vidare döttrarna, med hvar sin uppättna eldgaffel i kroppen, rödbrusiga, orörliga men med nyfikna blickar, som irra kring salen och taga reda på allt. Unga Lars får stå vid bordsändan. Alla dricka punsch, se högtidliga ut och tiga hårdnackadt, hvilket lär vara bättre än illa tala.

Närmast Helge ett halft dussin herrar, språkande om mjeltbrand — och om svafvelsyra såsom särdeles lämplig att vid vissa tillfällen gifva åt svin, en upplysning, som gifver en af de sex anledning att omtala, att också han har druckit svafvelsyra. »Det är alls inte dåligt. Man kan slå ett skedblad i ett toddyglas och dricka ut det.» Och den, som först börjat tala i ämnet, fortfar: »Ja, de tycka om allt surt, det må de väl af».

»Nej, se der kommer det liket!» ropas mot en inträdande. »Å toddarne klara, Lisett? Skicka efter en vagnslast konjak, för Lasse Gran kommer. Tjines, bror, är du nykter nu, sen vi va tillsamman sist? . . .»

Lamporna lysa så svagt som möjligt, röken samlar sig i långsträckta moln och vill ej stiga uppåt.

Hopar af väntande skocka sig kring disken med tomma magar och plånböckerna fulla af vexlade kreatur och landmannavaror. Några kunder belägra ett sköfladt smörgåsbord, som bjuder på renskrapade assietter och utspildt bränvin. Och allt larmet ackompanjeradt af positiven utanför och af en aflägsen dof bastrumma från teatertältet.

»Nej, se på Rosenborg!»

Det var en för detta gosse, som Helge längesedan glömt bort. Han kom nu stor och fet, med cigarr i munnen, orakad, i stanleyhatt och brokig halsduk.

»Roligt att få se dig! Du har varit på Karsby, har jag hört. Jag får väl helsa flickorna från dig?»

Helge undrade, om äfven flickorna skröto af bekantskapen.

Efter några likgiltiga ord föreslog den andre en femminuters-toddy.

»Inte? Har du vanslägtats så, att du inte kan dricka toddy nu mera? Du är väl inte så kär heller, att du har blifvit Good templare, hva?»

Helge hade att göra, han sade adjö och stannade

utanför i regnet. »Adjö med dig då — och lycka till!» hade kamraten ropat efter honom.

Kär! »Du är väl inte så kär heller . . .» Bar han någon skylt på sig?

Han gick raka vägen hem — med paraplyet under armen. En och annan sömnig lykta speglade sig i de försåtligt utlagda vattenpussarna. Våt och lycklig kom Helge till sitt rum. »Lycka till!» hade kamraten sagt.

Trodde Helge på lyckan för sin enskilda del? Trodde han, noga taget, på något?

Han tänkte på Heines vers om fjellets mossklädda fura, som drömmar om öknens palm. Han ville fullfölja denna dikt, ville qvåda om ufven, som döljer sin nattliga skrud under furans grenar men som dock vågar drömma om paradiset, drömma tyst, ensam, sluta sina ögon för mörkret och snön rundt omkring, tills drömmens värld blir för honom verklighet. Då blir hans längtan honom för stark, då glömmet han allt, bryter bojorna och ilar genom töcken och storm dit ner till sol och brända öknar, dit, der palmen står med skuggrika blad, och der paradiset bor. Der råkas de till slut, och då, först då ser främlingen från islanden, hvem *hon* är och hvem *han* är, och han vänder om igen till mörker och köld för att sörja och längta och aldrig se henne åter.

Hvad mera, det är ju bäst, som sker, så predika alla mödrar och tanter, som missräknat sig på sitt lifs frukter. Hvad mera, om drömpalatsen vackla och falla, — de voro dock stolta, härliga, himmelshöga. Hvad mera, om man endast ett ögonblick får se paradiset, — många blicka förgäfvos efter henne, tills deras ögon brista, — och färden dit ner till sol och glans och sommar var dock det bästa af lifvet.

Men den *var* ingen dröm, hans kärlek. Det var verklighet, allt, allt var sanning, och han hade nu något att lefva för. Hans farkost finge ej längre glida med strömmen. Der funnos ju liggande ett par friska åror, fastlästa visserligen, men han hade nyckeln.

Ja, felat hade han. Han hade varit sjelfkär, njutningslysten, sjelfvisk. Men nu, nu sutto der två i båten, nu var det ej längre likgiltigt, om den stötte på grund,

men nu var den också stark nog att trotsa stormar, huru hårda som helst.

Må de komma!

Man jublade, hurrade och tjöt någonstädes der ute, fanfarer smattrade lifligt, — deras toner voro falska, men det betydde föga. O, om Helge kunnat förflytta sig till någon stad i södern, der himlen glöder och orangen blommar, om han fått kasta sig in i vimlet af ett brusande folklif, bland larmande skaror, der han kunnat gifva fritt lopp åt sin hänryckning, bland solbrända flickor och svartsjuka män, vilda sinnen, ursinniga trätor, dolkstötar, tamburinslag, dans och eldigt vin. Men nu satt han i ett öppet fönster och såg ut i mörker, medan regnet föll tätt och ihärdigt. —

Till slut stannade han, der han ofta plägade stanna, framför spegeln. Han höjde ett tändt ljus i hvardera handen och sade högt: »Här får du se en, som är lycklig!»

Han nickade åt den lycklige, som log mot honom i spegeln, och han undrade, hvarför denne gick med hatten på sig inne i rummet. Och så skrattade han godt åt löjtnant Rosenborg, som på ett par dagar beredt honom en så stor och så oväntad öfverraskning.

Och då han blåste ut ljuset, tänkte han det samma som Rolf tänkte i kupéhörnet:

»Hvilken skilnad mot gårdagen, — det var på Berga.»

Klockan i kyrktornet slog tolf, — klockan tio skulle han enligt öfverenskommelse ha tänkt på Majken, men det hade han glömt bort.

10.

»På dramatiska teatern uppföres i morgon för första gången ett nytt svenskt original: Vårflägtar, proverb i en akt».

Löjtnant Rosenborg lade tidningen ifrån sig. Han kände bättre än någon författaren till »Vårflägtar», och många andra visste äfven, att det var en ung löjtnant vid gardet. Han lutade sig bakåt i den djupa skinnstolen och tittade upp i taket, medan hans läppar logo. I morgon, tänkte han, i morgon!

I morgon skulle hon komma.

Han blåste en fin alnslång rökstrimma upp i luften, och leendet stannade kvar på hans läppar. Hade han ej skäl att se lycklig ut? Han som blifvit van att förtro sig åt ingen, att dölja sig sjelf bakom tomt prat, han som i sjelfva verket aldrig varit tillfredsstäld och ständigt sökt något oåtkomligt bakom det närvarande, något värdt att sträfvä efter, han hade nu funnit det. Alla betänkligheter hade han kastat öfver bord och gled med strömmen men ej på den gamla vägen utan på lyckans sjö, undrande, till hvilken strand vägen skulle bära honom. Han visste, att det lefde i verlden en varelse — han kallade henne varelse — som förstod honom och som trodde på hans afsigtens renhet, han njöt af vissheten om, att denna kalla, sköna yta dolde ett hjerta, som klappade varmt för honom och för honom allena. Och nu steg hans ande till rymder, om hvilka han förut — kärlekslös, som han varit — ej haft minsta aning. Nu gaf han Rolf rätt, han hade anlag, han *var* skald af naturen, att dikta gick af sig sjelf och kostade honom alls ingen ansträngning. Hur lätt slängde han ej sina

tankar ned på papperet, idéerna kommo sjelfmant och osökt, — och så föddes *Vårfläktarna* under ett par regniga höstdagar.

Nog hände det ibland, när löjtnanten gräfdde i sin låda efter nedstoppade minnen från lyckans första tid, att han fick fatt i bref eller fotografier, som han ej borde ha hittat, och nog hände det, att vissa blomständigheter vid minnet af dessa dagar runno upp hos honom, men dem skakade han lätt af sig, sägande till sig sjelf, att man i lifvet får nöja sig med mindre än i dikten, att detta lif alltid blandar mörka färger med de ljusa, och att de flesta menniskor ha minnen af samma slag.

Kamraterna vid regementet undrade, hvarför Rosenborg ej var så sällskaplig som förr, och då de under väntan på ordena hängde timalt i kasernen om förmiddagen, blef löjtnant Helge ibland tankspridd och hörde alls ej på, hvad som sades. Kamraterna gissade orsaken, »Cherchons la femme!» Och Helge lät dem gissa.

Det var nemligen ännu en hemlighet mellan honom och Anhild. Skygg, som hon var, och föga böjd att låta sin omgivning se in i hennes hjerta, hade hon genast bedt Helge att hålla deras förlofning hemlig för alla. Och Helge fogade sig gerna deri. Det blef ännu mera pikant, det som verlden ej visste af.

Hvilken tid, hvilket år, detta!

»Hur mår nu den, som mina tankar bo hos? Tänker hon på mig? Ibland? Ofta? Mins hon den tid, som flytt, och väntar hon?»

Hennes porträtt stod alltid på hans skrifbord, då han var ensam hemma. Det var det första föremål, hans öga mötte om morgonen, då han vaknade, och det sista, han nickade god natt till om aftonen i samma sekund, som han skrufvade ned lampan.

»God natt, Anhild! Sof och dröm, dröm om mig, sådan jag borde vara — ej sådan jag är.»

På morgonen, då kalfaktorn väckte honom med ett dundrande ställningssteg, då var all romantik bortflugen och bortsofna alla tankar, som gingo till det blå.

Så kom postbudet, Helge kände igen gubbens knackning. Hur brådt hade ej löjtnanten att få igen dörren efter honom, att vid det mest strålande lynne kyssa kuver-

tet, utanskriften, monogrammet, frimärket i brist på annat. Han stoppade brevet öppnadt i fickan och gick ut i hopp att på något sätt få gifva luft åt sitt uppspelta lynne, att träffa någon, som han kunnat skildra sin stämning för. Men ingen kom, och han gick hem igen, läste sitt bref, var uppsluppet glad hela dagen och gick lycklig och belåten på högvakt.

Den dagen fingo många flera gardister permission på en gång än tillåtet var, och sällan var krogen i Trångsund så full af uniformer som då. Löjtnanten var aldrig heller så mycket omtyckt som under denna tid.

Om natten sof han ej. Han gick den sedvanliga ronden genom slottets gångar, der en och annan låga lyste svagt öfver hvitstrukna väggar och höga dörrar, gick öfver den lugna inre borggården, kring hvilken slottet sof i sin storslagna skönhet, kom ut på Lejonbacken och stod länge med armbågarna stödda mot balustraden, blickande ut öfver staden, öfver Norrbro och kajerna med gaslägor, som i långa rader speglade sig i den svarta strömmen. Han gick länge af och an mellan kanonerna framför gevärsbron till stor förvåning för posten, som ej begrep, hvarför löjtnanten ej lade sig att sofva, då han fick det.

I morgon! tänkte löjtnanten, stannade midt på borggården, tittade upp till stjernorna, såg slottsfasaden breda ut sig i månljuset och hörde tornväktaren tuta från Storkyrkornets nattmössa — tolf gånger. Då jublade han: i dag, i dag!

Han var nära att bli arresterad, därför att han på aftonen glömt telegraferade till kasernen, att allt var lugnt, men slapp med en skrapa af kommandanten.

Vid bangården mötte han Rolf, ditkommen i samma ärende, att taga emot Rosënborgs, som rest in för att vara med om Vårflägtarnas premiére.

De kommo. Anhild strålande som aldrig förr.

Vårflägtarna stodo på affschen, och spektaklet blef verkligen ej inställt.

. Naturligtvis gjorde skådespelarne deraf ej precis hvad författaren menat. Det var ej beräknadt för dem, och der fans föga chablon, men det gick likväl skapligt, publiken var nöjd, ty stycket var friskt och föga djupsinnigt

och ansträngde ej tankeförmågan. Man ropade på författaren, men denne kom ej. Han hade strax före ridåns fall lemnat teatern och promenerade som bäst nedåt strömmen, tänkande på en afton för många år sedan, då en skolpojke gått denna samma väg, önskat, det barnet, att kunna skrifva något vackert och sagt till sig sjelf: »En enda afton af triumf, och jag har lefvat nog». Hade den blifvit verklighet nu, hans önskan?

Han kände sin kraft växa.

Kraft hade han för öfrigt nog och ämnen tillräckligt för sitt lif. Det var blott tid, som fattades.

Anhild for igen lemnande tomhet efter sig. Helge kunde nu roas af intet, han gick först af alla från kaserne och följde ej med kamraterna, hade helt och hållet förlorat det goda lynne, som gjort honom så omtyckt, och blef en riktig enstöring. Han ville skingra sin ledsnad genom att skrifva men kunde för tillfället ej hitta på något. Det betydde i sjelfva verket föga, denna oförmåga, det var ju tvärt om kännetecknet på en sann skald, att han ej kunde befalla sig att dikta. Så dref han omkring långt borta på Djurgården, men hans tankar gingo utefter än vid Berga.

Rolf träffade han ej så ofta nu som under hösten och vintern, då de varit öskiljaktiga, då Helge ordat vidt och bredt om sina diktplaner och Rolf gifvit honom goda råd och hållit hans otämnda inbillning i tygeln. Och Rolf var sig ej lik som han varit ute på landet, nu satt han jemt vid sitt skrifbord, hade hufvudet fullt af sina arbeten, och Helge kunde ej fördraga hans eviga lugn. Rolf berodde icke af sina känslor, han stod öfver dem, han blottade sig ej, som Helge gjorde, och han skref om diktade personer och diktade händelser.

En gång på våren satt Helge i sin väns soffhörn, medan denne enligt sin vana gick fram och åter, vräkte sig i gungstolen, äntrade upp på byrån eller stod kapprak mot kakelugnen. Då fick Helge ett anfall af öppenhjertighet och talade utan förberedelser om ändamålet med sin förestående resa ut till Berga.

»Du vet ju det förut, du har ju skarp blick, det har stått i alla tidningar och då är det väl sant. Jag har ofta velat tala med dig om det, men du har varit så

omöjlig i vinter. Och jag kan inte tänka, att du inte när Anhild var här, lade märke till . . . »

Helge tystnade och svepte sig in i ett rökmoln. Rolf satt lugn kvar uppe på byrån och drog ej ens ned klädhängaren, som han hållit i.

Helge talade om allt samman och gick sedan efter att hjertligt ha skakat sin väns hand. Nu hade Rolf intet skäl mera att tro sig tillbakasatt eller stäld utom sin väns förtroende, ty nu visste han, hvad ingen ännu fått veta. Helge var riktigt lätt om hjertat, der han gick gatan framåt hvisslande Carmens strof: »Kärlek är ett stundens barn», hvisslade den trotsiga melodien utan en tanke på orden, och han var på aftonen den angenämaste sällskapsmenniska, man kunde önska sig, var sådan han ej visat sig på ett år. Man drack den uppståndnes skål och önskade honom välkommen åter.

Han var lycklig, han fann allt leende, vackert, ljusgrönt, han stod i begrepp att fara till henne, hon vändade honom, han reste med sin lycka. Det var vidunderligt! —

Då Helge lemnat Rolf, började denne att vandra otaliga hvarf fram och åter i sitt rum, som han plägade, då han grubblade öfver något, som ej ville reda sig. Aldrig hade en afton varit så olidligt lång, det ville ej bli natt, och natten tog sedan aldrig slut.

Han var ju Anhilds sanne vän. Hvarför var han då ej glad, när hon var lycklig?

Han svettades och frös, han kunde ej tänka, allt blef ett virrvarr för honom, och ur detta kaos steg den fram, denna upptäckt, som han burit sedan hösten, men som han ej velat tro på.

Blind hade han varit, trots sin skarpa blick. Han hade ingenting iakttagit hos Helge och intet hos sig sjelf. Hvad hade han i sjelfva verket gjort under sommaren? Längtat efter Anhild, tänkt på, hvad han skulle säga till henne och på hvad hon sagt. Hennes namn stod skrifvet på hvarje blomma, han plockat, hon stod främst i hans minne från hvarje flydd sommardag, och han kom ej i håg något, som ej hade gemenskap med henne. Hvert ord, hon sagt, hvar plats, de besökt, hvarje drag i hen-

nes ansigte, hvar skiftning i hennes lynne, allt stod klart för honom.

Och nu var det öfver, allt samman. »Ils sont passés, ces jours.»

»Det skulle så gå!» hade fröken Nobel sagt.

Hade han rätt att beklaga sig öfver något? Hade någon bemött honom orätt? Och plögade Rolf beklaga sig?

Han blef ej en gång människohatare, ehuru han drabbats af en olycka. Han sade till sig sjelf, att han ville vänta, tills hans egenkärlek sårades, tills hans tro på sig sjelf och sin storhet blef hånad, — *då* var det tid för honom att gifva världen lika godt igen.

En dag fick han från Berga ett litet kuvert med ett visitkort inuti och två namn på kortet.

Anhild var förlofvad. Men morbror delade alls icke hennes tanke om Helge, tvärt om hade han talat om denne i så kraftiga ordalag, att Anhild för enda gången i sitt lif fattade eld och tystade honom med påminnelsen om, att den, han så förtalade, var hennes fästman. Och slutet på uppträdet blef morbrors ord: »Jag kommer alltid att vara emot detta parti, som har dina pengar till mål. Och inte ett öre får du eller han, så länge jag lefver, — och jag ämnar lefva länge.»

Anhild dref likväl sin vilja igenom. Förlofningen kungjordes.

Förhållandet mellan henne och de gamla blef allt kyligare. —

Helge måste i medlet af juli lemna landsbygden för att börja underbefälsskolan. Mellan det han drillade sina korpralsämnen och pluggade reglementen med dem uppe i den stekheta skolsalen, skref han med friskt mod en ny liten pjäs, och i hans hjerna jäste romanen »*I harnesk*», som blifvit född på det gamla Karsby, den dikt, der han ville samla allt det bästa i sig, samla all sin ungdomliga styrka, slå ett slag och segra.

Den nya pjesen slog alls icke an, ty författaren hade denna gång ej nöjt sig med att skildra människors utside, han hade varit dum nog att söka gå till grunden af en karakter, och därför fick han höra och läsa, att

hans typ var lånad, att innerlighet fattades, att personen i fråga var dunkel och dubbel och ej hade något hjerta, han hade lemnat åt åskådaren att höra ord, som ej uttalades, han fordrade att den stora allmänheten skulle tänka liten smula och tänka som han. Han kände alls icke till sättet att bli uppburen, han *ville* ej kittla publiken eller ockra på dess sämre sidor, och han hade intet namn, som berättigade honom till att skrifva hvilka orimligheter som helst och ändå blifva berömd.

»Hvad ämnar du nu göra?» frågade Rolf dagen efter den, då Helges förhoppning krossats.

»Börja med 'I harnesk'.»

»Hör på, bror! Dina 'Vårflägar' voro bra nog, betraktade som ett första lärospån, den sista pjesen var riktigt bra. Fortsätt på det viset, och kom i håg: ingenting ytligt i din roman, lägg hela din själ i den.»

»Var lugn för 'I harnesk', den skall nog bli oförstädd», sade Helge, och så gick han till sin kasern.

Kamraterna påstodo, att han förändrat sig betydligt på de sista åren. En rolig och oförarglig fast litet sjelfbelåten gosse hade han alltid varit, men på senare tid hade man iakttagit nycker hos honom, som förr aldrig kommit i fråga. Han kunde sitta tyst, då det var hans skyldighet att se glad ut för att ej störa den allmänna glädjen, och då han var uppspelt, var det ett slags nervös, öfverretad fröjd, som lemnade endast slapphet efter sig. Det kunde också falla honom in att drifva obarmhertigt med någon kamrat endast för sitt nöjes skull. Mot förmännen hade han äfven blifvit svår, härmade dem, berättade historier om dem och talade med förakt om deras duglighet. I allmänhet var han likväl försigtig mot sina yrkesbröder. Han visste, att vänskapen dem emellan skulle nå sitt slut, om de lärde känna, hvilka tankar — ofta motsatta dem, han borde tänka, — som dolde sig under hans lugna ord och som vaknat under de sista åren, sedan han kommit till insigt om sina krafter och sitt mål. Derför kunde han sällan tala om det, som sysselsatte hans tankar, och en och annan skarpsynt man kallade honom dryg eller inbilsk och talade om författar egenkärlek.

Kom så en dag, då Helge satt i ett fönster i kaser-

nen, der han öfvertagit jouden för en kamrat. Han var vid dåligt lynne, ty hans arbete hade alls icke gått bra på den sista tiden, och hans förhoppningar på »I harnesk» började blekna. Veckhafvande kaptenen var hans oförsönliga fiende, en man, som aldrig kunnat tåla »bläck-sudden», och som denne vid mer än ett tillfälle gifvit lika godt igen — och det med ränta.

Denna dag var äfven kaptenen ovanligt vresig, oordningar förekommo både i matsalen och i kasernvaktens, löjtnanten skötte illa sin tienst och dugde alls inte till officer. Upphetsad, som Helge var, och hågad för att upptaga hvarje fejdhandske, svarade han kitsligt, sårade kaptенens akilleshäl, jagade långsamt och raffineradt upp förmannens vrede ända till kokpunkten och blef då med ens kall och öfverlägsen, tills han fann, att ett återtag var omöjligt, att han dummat sig och nu *måste* fortsätta. Eh bien, »det skulle så gå.»

»Var god och var tyst ett ögonblick, herr kaptен, om det är möjligt», sade han.

»Löjtnanten vill då . . .»

»Jag vill skrifva min afskedsansökan!»

Det var det enda sättet. Helge visste knappt, hvad han gjorde, till den grad hade han retat upp sig, han darrade och var blek och kunde knappt hålla i pennan då han skref:

»Stormäktigste, allernådigste konung! —»

Efter en timme, som han tillbragt häftigt gående ute på gården, kom den jourhafvande kamraten igen och hade i sällskap en elegant herre i ljusgrå hatt, ljusgrå öfverrock, blåa handskar och blå halsduk med en blixtrande nål uti. Det var grefve Sixten Gyllenkrans, Helges för detta Karlbergskamrat, som då han blifvit relegerad från »inrättningen» rest utomlands.

»Du är ju ledig, Rosenberg? Då följer du med mig. Vi ska vara till samman.»

Rosenborg var ledig, sade farväl åt kasernen och tog Sixten under armen. Grefven började tala om Karlbergstiden, om sin syster, som Helge kände, om sina resor, om scating och wienerskönheterna, om grottan i Antwerpen och om tingel-tangel-lifvet i das grosse Vaterland.

Helge talade om för honom dagens händelse.

»Det var, förbanna mig, det bästa du kunde göra. Gör som jag och skaffa dig ett gods i stället, brukspatron låter fan så mycket stiligare än löjtnant. Du har ju en rik fästmö, vet jag. Du skulle ha slutat för länge sen.»

Det medgaf Helge. Ett par dagar senare satt han på sin vanliga plats i Rolfs soffhörn, och framför honom låg hans i nåder beviljade afskedsansökan med konungens egenhändiga underskrift.

Regementschefen hade sökt ställa allt till rätta, men den halsstarrige löjtnant Rosenborg kunde ej en gång förmås att bedja kaptenen om ursäkt, — och så fick han sitt afsked.

Fyra år hade runnit bort, sedan han stoppat sin första fullmagt i fickan, och nu, nu stod han på samma punkt som då, nu voro fyra år bortkastade — och förut ett par år på Karlberg . . .

Hur annorlunda hade allt ej varit, om han använt all kraft på sitt lifsvärf och ej sökt att förena oförenliga banor. Hvad var det också för ett fördömdt öde, som ständigt tvang honom att gifva sig in på afvägar?

Ingenting gjordt ännu. Fyra år härefter skulle han kanske säga det samma. När hade han i sjelfva verket gjort något? Och dock hade ingen haft en sådan vilja som han.

Rolf, som tog allt så enkelt och som såg Helges alla förhållanden med hans författarskap till utgångspunkt, lyckönskade sin vän till hans frihet. »Nu skall du gå framåt, rätt emot ditt mål. Skrif bara, dertill är du skapad, lägg din unga själ hel och hällen in i ditt arbete, skrif med ditt blod, och du *skall* lyckas!»

Ja, framtiden berodde nu på Helge sjelf. Han hade bränt sina skepp och skulle visa, att han *kunde* bana sig väg fram till det stora målet. Anhild ville ju vänta.

Åter hade år flytt.

Hvar är nu den Helge, som svärmade under sina första vårdagar på det gamla Karsby, som drömde ungdomsdrömmen om lycka och byggde sig ett lysande framtidslott af månstrålar och fogelqvitter? Han glömde, stackars gosse, hur bräckliga framtidsbyggnadens materialier voro, han tänkte ej på grunden, som skulle bära, han gick blott och såg på stjernorna, träffade henne i drömmen om natten, i tanken om dagen och var på en gång säll och olycklig. Det är nu länge sedan.

»— Känner du den der Rosenberg?»

»Ja, mycket väl, det vill säga, jag är en gång presenterad för honom. Hvad är han för något? Han tog ju afsked.»

»Han har skrivvit en teaterpjäs, vill jag minnas, men den gick visst inte.»

»Det var rätt åt honom. Hvarför skall en ung svensk slå sig på att skriva? Det tycker jag, vi kan lämna åt norrmän och danskar, de som kunna den konsten —»

»— Herr Rosenberg, honom får du alls inte tycka om, söta Agnes. Du finner honom intressant, — det är perukmakarns förtjenst, lilla du, han som lägger hans hår så der melankoliskt. Jo, det vore just vackert, om min söta Agnes råkade ut för en sådan hånfull, kallblodig människa, som inte aktar någonting, som endast har ett godt minne, ett fint gehör för elakheter och förmåga att stickas med både fina och grofva nålar!»

Den unga flickan med det snälla leendet blef eldröd i ansigtet under sitt tal, och hennes åhörarinna bleknade öfver upptäckten att hafva varit så nära sitt fall. —

»— Ska vi hemsöka Rosenborg?» sade n:r ett, då två figurer ströko omkring på gatorna och ej visste, hvart de skulle ta vägen. »Låt gå!» Och så hemsökte de Rosenborg.

»God afton!» sade Helge.

»God dag, hur mår du sjelf?»

Vännerna slog sig ned. »Vi skulle upp och se, hur du har det. Jag visste inte, hvad jag skulle ta mig till, — det är trist, tycker du inte det?»

»Åh jo», medgaf Helge.

»Hvad gör du nu för tiden? Vi kom väl inte och störde?»

Som Helge ej hade något arbete framme, måste han svara nej.

»Har du någon rolig bok att låna mig?»

Gästerna pratade en stund om en skomakare på modet, om en flicka, om en läkare. Så kom n:r ett på en förträfflig idé:

»Nej, nu gå vi!»

»Du har treffigt här», sade n:r två, i det han drog på sig handskarna. »Adjö med dig!»

»Adjö!»

Vännernas steg dogo bort i trappan. Det blef tyst.

Öfver Helges person var något nervöst, oroligt, som alls icke klädde honom. Han såg blaserad ut. Genom grefve Gyllenkrans och hans familj hade Helge kommit in i förnäma kretsar, han var ju ett ouppfostradt barn och behöfde komma ut i verlden. Han fann sig oväntadt bra der. Aldrig var han så i sitt esse, som då han satt i ett elegant kabinett i lätt, lekande samtal med ett par lifliga och skämtsamma unga damer. Då kunde han fritt hängifva sig åt sina ofta vexlande känslor och behöfde ej förställa sig det ringaste. Ty fastän han var lycklig i sin fästmö's närhet, fastän de ansatser till dåligt lynne, som uppenbarade sig ibland, smälte bort för hennes blick, så hände det likväl, att det gamla medvetandet af hans egen ovärdighet lade sig mellan honom och hans ogrumlade sällhet. Men hvarför också jemföra Anhild med andra flickor? Hon stod ju högt öfver dem alla.

Bland män var Helge nu för tiden oftast tyst och tråkig. Likgiltig kunde han sitta, då höga ämnen dryf-

tades, ibland medlidsamt leende, då segern — som oftast hände — stannade hos dem, som försvarade magten mot rätten. Det var onaturligt, att en ung man med tanke och känsla kunde tiga i ett sådant ögonblick. Ungdomen är lätt att hänrycka, att reta, — Helge blef sällan hänryckt, sällan ond.

Och orsaken härtill? Målet var liksom solen, när den sitter i grantopparna, det drog sig undan för honom, som djerft ville gripa den. Helge hade bränt sina skepp och märkte småningom, att den långa dvala, som upptagit större delen af hans lefnad, äfven bräckt hans mod.

Romanen, som skulle blifva mästerverket, var ännu oskrifven. Den hade sysselsatt hans tanke dag och natt, den skulle bli bra, han hade grundtankarna klara för sig och karaktererna likaså, han visste, att han kunde skriva den, -- och likväl kommo, så snart han fattat pennan, nya tankar, som trängde undan de gamla, kommo farhågor, ovisshet, inkast, — alla tidningar hade ju med en mun talat om för Sveriges allmänhet, att hans teaterstycke var dåligt, — kanske hade de haft rätt, kanske gjorde han dumt i att skriva, — och oron tvang honom att sluta och att rifva sönder det redan fullbordade. Då han skref fort utan att ändra ett ord och utan att grubbla öfver sitt verk, då lyckades det oftast, — därför ville han ej författa, då lusten svek honom, utan beslöt att invänta idéerna. Men de dröjde, och tiden gick. Der kommo onyttiga dagar, ledsamma dagar, dagar, då intet kunde förströ honom. Familjerna tråkade ut honom, spektakler och böcker likaså. Då kunde det hända, att han viljelös följde med n:r ett eller n:r två, hælde i sig svafvelsyrad konjak, rökte arsenikhaltiga cigaretter och talade om allt annat än det, som sysselsatte hans tankar. De funnos, som trodde på fullt allvar, att han förstälde sig och spelade öfverlägsen och verldsföraktande, som det en författare af sanningsdiktarnes skola eignar och anstår.

Om han blott *kunnat* förställa sig, om han kunnat spela den glades rol!

Han kom alltid hem vid värre lynne, än då han gått ut, och tänkte då på, hur lätt man blir omtyckt, blott man kan dricka och skräfta och visa sin råaste sida.

Men Anhild, Anhild borde väl kunnat hålla hans

mod uppe. Kärleken skulle väl rädda skalden. Hans fästmö slog an de gamla strängarna, visade, huru hvarje författare måste ha tider som hans nu, påminde honom om, hur hans vänner väntade och hoppades, och hur stor deras glädje skulle blifva, när han en gång finge sitt arbete färdigt.

»Ja, färdigt skall det bli!» Och han log ett leende fullt af segervisshet och menade, att detta var bra sagdt, och att det *skulle* gå.

Han reglade sin dörr och satte sig döf för knackningar vid det gamla arbetet. Han hade börjat om från början på ett annat sätt än förr, ark efter ark kastades på hög, pennan flög ystert öfver papperet, det skrifna blef oläsbart för hvarje annan än för honom, som skrifvit det, men det betydde föga, blott han kunde fånga tankarna, innan de dunstade bort. Sanningar doko upp, som förvånade deras upphofsman, små okallade qvickheter tittade fram och tvungo leenden upp på hans läppar, nya tankar kommo flygande, — han fick utan orsak fårar i ögonen, — och då han för att lugna sig steg upp ibland och gick några hvarf fram och åter i rummet, sade han till sig sjelf, att det ju lyckades bättre, än han någonsin trott, och lofvade att ej släppa tråden, innan han hittat ut ur sin mörka, oändliga labyrint. Medvetandet om, att boken skulle komma att misshaga, att allmänheten, som skulle läsa den halfsofvande efter middagen i en hängmatta eller i en mjuk soffa, ej skulle göra sig den mödan att söka förstå honom, allt detta betydde nu föga. Han skref så, som han måste skriva.

Men alltid gick tråden af förr eller senare och lemnade honom famlande i mörkret. Då knackade modlösheten på hans dörr, och som han ej för tillfället var upptagen af sitt arbete, så öppnade han.

Han fortsatte ändå att skriva, men det blef matt, han kom in på ämnen, som voro skildrade förut, han skref ej mera med sitt blod utan med bläck från Barnängens fabrik, och hoppet bleknade. En dag tillstod han, att denna historia, som skulle skaffa honom ett namn, öfversteg hans krafter. Verlden skulle aldrig få veta, hvilka mäktiga känslor, som rört sig inom honom. Stac-

kars verld, log han men denna gång ej med något segerstolt leende, stackars beklagansvärda verld!

»Eh bien, då upphöra vi att hoppas på 'I harnesk', — det måtte vara mitt kismet att resignera. Jag kan ju skriva något annat i stället, något dåligt, som folk kommer att tycka om.»

Men tanken var bunden och gick i ring kring ämnet, den stal sömnen från honom om natten och gjorde honom nervös och retlig om dagen. Han, hvars hela lif var otillräckligt att verkliggöra hälften af hans idéer, han kände sig nu så tom, att intet, alls intet kunde födas i hans hjerna. Hvilken tid, hvilket år, detta!

Det blir mig dyrköpt, mitt mästerverk, tänkte han i fåfängt raseri öfver sin vanmagt, och så skrattade han åt sig, som kunde vara en sådan narr och förtära sig sjelf utan att det gagnade någon. Det hände, att han i anfall af förtviflan höjde sina hopknäpta händer mot himlen: »Gud, om du gaf mig litet kraft!»

Så lät han armarna sjunka ned slappa, kraftlösa, och fortsatte i tanken: »Men det gör du nog inte, så det är föga värdt att be dig!»

Ibland kom en idé, idén till något helt annat än det stora verket, och han fylde på nytt bläck och började skriva med ursinnig fart. Då strök han håret ur pannan, hoppet lyste upp för ett ögonblick, och tron på sig sjelf gaf skalden spänstighet och ungdom åter.

Kraft, kraft, och jag segrar!

Men det följde alltid en kuslig morgon efter hvarje solglimt, och då insåg han det orätta i att splittra sin förmåga på småsaker. Det stora verket, det och intet annat! Småkraftset brydde han sig aldrig om att göra färdigt utan ref sönder det började och lät det dö i papperskorgen.

För att egga sitt mod läste han böcker, gamla diktverk, förlegade och gömda, — nya diktverk, som spatserade i de gamlas utnötta spår. Det var ej dylikt, tiden fordrade. Vi ha fått nog af sockervatten, lät champagnen smälla.

Men korken satt hårdt i buteljhsalen, och Helge slängde buteljen ifrån sig. Men sönder gick den ej, ingenting kom ur den.

Och det var just det harmligaste, att hvad han redan skrifvit på denna bok, *var* bra, det insåg han sjelf. Och ändå var det omöjligt att visa världen, det ungdomen kunde nå sitt mål utan att stjåla ett par nötta galoscher i något gammalt herrskaps tambur.

Helge misströstade om sin kallelse, längtade efter lugn, räknade sin tid som förspild och graflade den ena förhoppningen vid sidan af den andra.

Det var mycket olikt mot, hvad han drömt sig. Lifvet var ett, dikten ett annat. Nå, hvem kunde hjälpa det? Gubben Ulrik hade i sjelfva verket rätt. Låt det gå, så länge det går!

Rolf träffade han ej särdeles ofta. Helge medgaf öppet, att det fövargade honom att se, hur lugnt och jemt hans vän arbetade och då inbillningskraften tröt genast hade en öfversättning eller något annat mekaniskt arbete till hands. *Hans* bana var ej försedd med några frestande bivägar, han gick rakt mot sitt mål, lugn för framtiden och trygg i medvetandet om, att han gjorde, hvad han kunde, och att han kommit på sin rätta plats i lifvet. Orubbligt trodde han på sitt partis seger, och han nedstämde ej utan eggades fastmera af medvetandet om, hur ofta han skref för döfva öron.

Men Helge, hvad ville han? Han skref utan plan, utan mål, skref dåligt, som han sjelf tyckte, och bra enligt andras åsigt, trodde föga på sig sjelf och arbetade med föga hopp och föga mod.

Ibland sökte han upp sin vän, — Rolf lät sig alltid sökas upp, — och han gaf i stillhet akt på, hur Helge gled ifrån honom.

Helge kände också detta och grep ofta till många ord för att visa sig obesvärad och munter som förr.

En gång hade den tanken slagit ned som en bomb hos Rolf: Han *talat* om sin kärlek, — då är den död.

Det var en inbillning, detta hugskott, det var barockt, grundlöst. Den tystlätne, slutne Rolf dömde andra efter sig sjelf.

Men tanken var en gång väckt och lät ej jaga bort sig. *Om* det likväl ej vore blott en inbillning?

Helge var ju dock en konstnärnatur fastän outvecklad, försoffad. Och konstnären är svag, är ett rö, som

vajar för vinden. »Man kan aldrig lita på hans heder, ty hvad han var i går, är han ej i dag.»

Rolf visste, att denna sentens var en lögn, skrifven upp af en mes för att söka urskulda sin ömkliga svaghet.

Han ville jaga bort de nya ovälkomna tankarna och drog i denna afsigt upp ur sin låda en mängd bref. Der var ett från Helge:

— — »Dina tio kronor skall du få, när jag kommer till staden. Fastän det dröjt öfver den bestämda tiden, tror du väl ej, att jag är nog karakterslös . . .»

Bitarna af detta bref hamnade i kakelugnen. »Nog karaktärlös . . .» Visserligen hade Helge glömt bort den lilla skulden . . .

Och sjelf hade han mer än en gång sagt, att hans skaplynne var lika obestämdt som hans ansigtsuttryck, lika skiftande som hans handstil.

Men hvad rörde det Rolf? Helge ville ej ha honom till vän, nå väl, då voro de ej skapade för hvar andra. Och Rolf satt dag efter dag fastläst vid sitt skrifbord, roande sig med en oändlig öfversättning af en tysk roman om tusentals sidor. Han började känna sig gammal och trött, och tankarna flögo ofta till möjligheten att kunna komma bort från allt här hemma, från det, som förföljde honom och aldrig gaf honom någon ro.

Möjligheten blef verklighet, han for en ruskig vinterafton och lemnade alla sorger kvar i sitt tillbom-made hem.

Helge var ensam. Om han kunnat följa med till sommar och sol och friska intryck! Nu satt han hemma stirrande på Anhilds porträtt eller ströfvade timalts omkring i eller utom staden tänkande på ingenting. På hemvägen gick han gerna in i cigarrboden i hörnet för att prata bort en stund med lilla Agneta, en vacker flicka med barnsliga ögon och ett godt leende. Hon var också ett barn, naiv, gladlynt och rolig. Helge kom alltid munter och uppspelt från hennes lilla bod, — och uppmuntran var just, hvad han behöfde.

Hon var en snäll flicka, fastän ej särdeles qvick. Och det smala svarta sammetsbandet smög sig tätt omkring hennes mjuka vackra hals. —

En morgon hittade Helge på sitt bord en papperslapp, hvarpå han aftonen förut skrifvit följande rader:

O, att jag kunde uppåt, uppåt stiga,
som örnen djerft sig högt mot himlen svingar, —
men jag är dömd att längta blott och tiga,
och ned mot jorden föra mina vingar. —

Han sköt in lappen i en låda, der det förut fans åtskilligt af samma kram.

Öfver Berga var himlen grå, molnen hängde tunga och regnfyllda, vädret var tryckande, det kom ej minsta fläkt och rörde de vissna bladen, som blott begärde att slitas lösa från sina grenar och få hvirfla i yster ringdans öfver de fält, dit de allt sedan våren blickat ned med längtan, få rasa vildt en kort stund och dansa ystert under stormens musik för att sedan bäddas ned under snötäcket, hvilat ut och blifva till jord igen.

Sparfvarna sutto på gärdesgården, men hvarje morgon skyndade de flockvis till fönstret på den låga husgafveln, vissa om att ej behöfva flyga derifrån lika hungliga, som de kommit. De kände henne, som bodde der innanför, flickan med de stora, svarta ögonen, de hade varit de första att helsa henne, då hon om morgonen drog upp sin gardin, öppnade fönstret, der kanariefoglarna sutto i buren, och såg öfver ängarna bort till det hvita tornet öfver småskogen, — de anade, hvad hon tänkte då, flickan med det rika håret, som låg slaget ut öfver axlarna; de visste, att ett litet guldkors hängde på den svarta snodden, som ringlade sig om hennes hals och försvann under det hvita linnnet, och de hörde hennes friska röst gifva sig luft der uppe. De hade hört den klinga med jubel under en sommar, som flytt, en sommar, då solen sken varmare och dagarna voro kortare än någonsin, de kommo i håg, hur tillitsfull fastän vemodig den ljudit under de långa år, som följde. Sedan hade de ibland saknat tonerna, och det hade till och med händt, att på långa tider flickan ej visat sig i fönstret längre stund än som behöfdes för att öppna det. Men bröd gaf hon dem hvar dag, och därför höllo de af henne lika mycket, som

de afskydde den raggiga fula hunden, han som med lysande ögon och tungan hängande ur gapet sprang före henne och aldrig kunde se dem utan att rusa midt in i klungan för att sedan med viftande svans fågna sig åt sin herskarinnas banner.

Der kom han på vägen, smutsig om tassarna, och efter gick Anhild vid dikeskanten, ty regnet, det eviga regnet hade lemnat stora vattensamlingar på landsvägen.

Anhild gick långsamt och försigtigt. Den oformliga regnkappan med stor krage klädde henne föga. Hon såg gammal ut i den, hufvudet bar hon mera framåtböjdt än förr och blicken var rigtad nedåt den smutsiga vägen.

Hon kom från Karsby. Gamle baronen hade tagit fram sin fiol och spelat bellmansvisor och polskor, som man dansat efter på gillena i hans ungdom. Majken hade läst högt och sjungit för att roa Anhild, ty Anhild var inte så glad som förr, och det hade till och med händt, att Majken fått ett hårdt svar, då hon tagit henne om halsen och frågat, hvarför hon ej hade förtroende för sin gamla lärjunge och vän. Det var dock undantag, att detta hände, ty oftast var Anhild vänlig och god, men Majken märkte mycket väl, då hon spelade något af sina gamla stycken, att väninnans tankar voro på annat håll, långt, långt borta. Då sänkte lilla Maja sitt hufvud och sväljde tårarna, som ville fram, ty hon fick ju ej fråga, då hon visste, att Anhild ej hade något svar.

Äfven Majken hade blifvit mera ordknapp än förr.

Anhild var ej mera så road af att sjunga, men denna qväll hade hon sjungit, och på hemvägen fortfor hon att gnola de enkla visorna, som förde med sig så månet minne. Kanske dessa till slut kommo i sådan mängd, att de qväfde rösten, eller också var det den låga urblekta bygnaden framför, som kom henne att tystna, der den dök upp mellan gråa åkrar och öfversvämmade ängar. Det hade ju alltid varit så, ju närmare hon kom till detta hem, dess tyngre skockade sig molnen på himlen, och Berga, der hon lefvat så många år, förekom ännu mera nedtryckt och dystert.

Der borta låg drömmarnas lund. Björkarna hängde sina grenar och sörjde, qvarnhjulet hvilade sig, allt var stilla, och hennes väg gick ej dit.

Hon kom hem. Man skurade i hennes rum, hade vändt upp och ned på allt, stält allt på orätt plats och tappat en ask med kära småsaker, som hittades här och der eller ej alls hittades. Men det var ett nödvändigt ondt, och endast herrar bli vid dåligt lynne för dylika obetydligheter.

Bordet var dukadt, och morbror och tant hade, under det de åto sin mjölgröt, yttrat den öfverensstämmande åsigtén, att de ej kunde förstå, hvad flickan skulle ute att göra i detta väder.

»Vårt sällskap behagar inte fröken, gud bevars!»

Morbror undrade, hvad hon hade för ärende till Karsby.

»Hon skulle lemna tillbaka en bok, *sa hon*», yttrade tant.

»Hm!» Ett misstroget mummel, som Anhild hörde, då hon kom in.

Hon sade något om, att vädret alls icke var så förskräckligt dåligt, men tystades genast af morbror, som hade bättre reda på den saken.

De båda gamla fortforo hvar på sitt håll att göra lifvet för sig sjelf och andra så tråkigt som möjligt.

Morbrors rock var något mera blanksliten och grönskiftande, tants ansigte skrynkligare och krämporna om möjligt flera. Under måltiden underhöll hon de andra med en utförlig skildring af sitt nuvarande onda, och samtidigt talade morbror för tak och väggar om eskimåernas religion och om valen till engelska underhuset, afbröt tant oupphörligt och förklarade, då han lyckats skrämma henne med ett högljudt »hvasa», att gamla fröken var så sensibel, »hon var sjelfva sensibiliteten».

Efter maten satt man i förmaket.

»Ottilia var länge borta.» Morbror lät nu mera ofta husets båda fruntimmer byta namn, — kanske fann han dem lika hvarann.

»Ja», medgaf Anhild, »vi sjöng och läste.»

»Majken har stark röst», sade morbror.

»Hon sjunger också riktigt bra», sade tant.

»Inte ligger det i styrkan», vågade Anhild yttra.

Då såg tant upp.

»Alltid skall du anmärka! Det måtte väl finnas starka och svaga röster, vet jag!»

Anhild fann det onödigt att fortsätta. Hon sade god natt, och morbror yttrade:

»Du har ju ledsamt, stackars barn, om du sitter ensam der uppe.»

Besynnerligt hade det stackars barnet alltid varit. Anhild föredrog att ha ledsamt, der hon, stekt af elden från brasan satt i skurlukten och stirrade ut öfver det gråa landskapet. Tunga regndroppar föllo ibland mot rutan, kanariefoglarna sofvo runda som äpplen på sina pinnar. Hon fälde ner gardinen och tände lampan.

Hon bläddrade i ett par böcker, slog upp sitt album, såg på sin moders bild och på Helges, som satt bredvid Rolf. Hvad gjorde de nu? Helge satt nog hemma och skref på mästerverket. Rolf hade farit utomlands, söder ut, ingen visste hvart.

Hon hade på morgonen samma dag hittat ett par alldeles gråa hårstrån vid tinningarna. Det var dock för tidigt. Hon hörde morbrors toffelsteg der nere, — sex steg framåt, — nu var han vid matbordet, — sex steg tillbaka, — nu vid klockfodralet.

Hvad allt var tråkigt! Samma gråstämning dag ut och dag in.

Hon drog af sig sin förlofningsring till natten och stod länge med den i handen, tankfull och tyst. —

Då regnet en eftermiddag hvilade sig och samlade nya krafter, tog morbror på sin tjocka rock »derför, att det var kallt om qvällarna», och ett par lappade gamla stöflar »derför, att han bara skulle gå till Baslund». Han hade blifvit något lutande och gick ej så fort, som han plägat.

Tant satt med glasögon på näsan och en tidning i handen. Hon ojade sig grufliga öfver nyheten, att två bättre klädda fruntimmer blifvit öfverfallna och den ena fått en ärsfil. Var det inte rysansvärdt? Och kunde man vara tacksam nog, då man fick lefva i ro på landet och slapp ogerningsmän? — Jaså, der stod en rättelse. Det var inga fruntimmer, som blifvit öfverfallna, utan två bagargesäller.

Tant var ovanligt gladlynt, Ulrik var borta för hela

aftonen. Fröken Larsén skulle komma på en kopp kaffe till Berga och ha med sig följetongen ur Morgonbladet. Hade Anhild inte läst den? Den var alldeles utmärkt. När man började sista sidan, så visste man ännu inte, hur det skulle gå, se det är konsten, när man skrifer böcker! Och slutet var så vackert, så det försonade en med allt det andra, som var bara skräp. Tant slutade som vanligt med precis motsatsen af hvad hon börjat.

Fröken Larsén kom också. En kvarts timmes ordvexling angående hvilken stol hon skulle sitta på, två timmars prat om allt och litet mera, en halftimmes meningsutbyte, sedan hon tagit afsked, och tio minuters efterspel ute på gården. Så var visiten öfver.

Tant var fortfarande vid sitt bästa lynne, pratade med Anhild, som voro de gamla goda vänner och lät henne senare på aftonen sitta ostörd i sitt rum och skriva till Helge.

Det hade börjat blåsa, grenarna slog häftigt mot väggen omkring hennes fönster.

»Att inte Ulrik kommer! Det blir ju riktigt ruskväder», sade tant under qvällsvarden.

»Inspektorn kör väl hem honom», menade Anhild.

Men det gjorde icke inspektorn, hans hästar voro borta. Deremot erbjöd han sig att för genvägens skull segla öfver sjön med sin gäst.

Ulrik skulle aldrig gått in på detta förslag, om det framstälts af någon annan, men Baslund var säker i allt, som han tog sig före, och vägen var lång. Det var för öfrigt icke första gången, de seglade till samman öfver Storsjön.

Det gick bra till en början, fastän vinden krånglade. Men så kommo gubbarne olyckligtvis att tala om det unga Norge, som Ulrik afskydde lika mycket som Baslund beundrade det. Inspektorn glömde både segel och roder för att sätta kaffeqvarnen i gång och vefva fram många ord om löften och lifsvärme och kraft, om ett folk, som vi ha mycket att lära af och som vi böra afundas, — och Ulrik bråkade samtidigt om lymlar och skrikhalsar och rabulister och republikaner, — till dess ett vindkast kom och välte båten. Hela Storsjön strömmade in, relingen sänkte sig, barlasten tyngde åt ena sidan.

»Vi ä förlorade!» ropade Ulrik lika gråblek som seglet. Och medan vattnet sköljde öfver honom, fick gubben tid att tänka på, hur underligt det var, att han skulle få sin död i vågen, och han tänkte också, att ingen kunde hjälpa det.

Jo, den gången kunde Baslund hjälpa. Utan att en sekund förlora sinnesnärvaron grep han med en stark näfve tag i sin vän och höll honom uppe. Att miss-trösta föll ej Baslund in, han kände, som om man fäst lispundsvigter i hans båda ben, men lyckades ändå att hjälpa både kamraten och sig sjelf upp på det kullblåsta skrofvat.

»Jag dör!» var det första, Ulrik sade, när han genomvåt och darrande kom dit upp.

Men Baslund sade: »Åh hut, bror! Så mycket vett måtte du väl ha, så du inte dör, när jag har gjort mig besvär att dra upp dig!»

Vännerna sutto midt emot hvar andra på båtkanten, solen tittade fram ett ögonblick men gömde sig igen. Ulrik skakade af köld, han kunde knappt hålla sig uppe, en gång vacklade han och skulle ha fallit ned i den våta grafven, om icke inspektorn huggit tag i honom och sagt: »Om du inte håller dig stilla, så får du smörj!»

Efter en evighetslång väntan syntes en båt. Baslund hade starka lungor.

Det var redan natt, då Ulrik kom hemåkande. Han lades genast till sängs. Tant hade länge anat det, som nu händt, och hon hade nära nog vetat af, att det skulle inträffa denna dag. Men Baslund skulle hon aldrig förlåta, han som var orsak till allt samman. Alltid är det vännerna, som draga männen i förderfvet.

Anhild lät Helges bref ligga ofullbordadt.

Innan morbror gått till inspektorn, hade han sagt, medan han drog på sig öfverrocken:

»Kära flicka, hvad sitter du och tänker på?»

Hon hade svarat: »Åh, just ingenting!» Skulle hon tala om för morbror, hvad hon tänkte? Det vore första gången.

Just deri låg det. Anhild hade alltid stängt sig inne.

Nu såg hon morbror med helt andra ögon än förr, såg den ensamme mannen, som lefvat så länge utan att

möta någon kärlek, som hårdnat och stött andra ifrån sig och gjort äfven dem hårda. Var felet endast hans?

Det hade funnits i hans hus en, som skulle fört sol och glädje till det mörka hemmet, som skulle kommit dit in lik en vårfrisk vind och sjungit bort de ensliga, tunga tankarna. Hvarför hade hon aldrig förr kommit att tänka som nu? Nu var det kanske för sent, nu kunde hon endast ångra, stå som hon förr ofta stått vid en stängd dörr med handen på låset men utan att våga vrida om det, ångra tyst, utan att visa någon känsla, ty om hon nu talade, skulle det se ut, som ville hon i sista stunden stryka med hartassen öfver det flydda, påminna den döende om deras släktskap, om hennes hopp . . .

Hon, som visade sig för världen så stolt, så tillbakadragen, hon som var så fast i tron på sin rätt att handla så, som hon gjorde, att följa sin öfvertygelse, hon var denna qväll så liten, så lågsinnad som det kryp, hon skådat ned på med förakt, så sjelfvisk som den menniska, hvars fel hon skarpsynt upptäckte vid första anblicken.

Man hade förr sagt, att Anhild var elak. Och de, som sagt det, de hade nog haft rätt.

Hon sjönk med hufvudet ned på sina hopknäppta händer och grät.

Hon brukade ej gråta, det utvisade en svag karakter.

Genom hennes fönster såg mörkret in, blåsten hade tilltagit, det susade i träden, och grenarna hamrade oupphörligt mot husväggen. Himlen var kolmörk.

Det var något liknande den der åsknatten för många år sedan. — då hon öppnat fönster och dörrar. Om hennes önskan då gått i fullbordan, det hade varit bättre, då hade hon varit lycklig — varit det länge.

Hvilka tankar af svaghet! Hon blickade omkring sig, rädd att någon kunde ha sett henne. —

Tant Otilia, som satt nedsjunken i en länstol, halfklädd och inrullad i schalar, så att hon var lika bred som lång, och vid skenet af ett ljus, sömnigt som gumman sjelf, vakade utanför Ulriks rum, såg förskräckt upp, då Anhild kom in.

»Hvad i hela världen, har du inte gått och lagt dig?»

»Gå i stället och lägg sig, tant. Jag är alls inte trött, jag skall stanna här.»

Gumman trodde ej sina öron, men till slut gjorde hon, som Anhild bad. Och i sin långa aftonbön flätade hon in några ord om, att herren omsider måtte väcka den hårdhertade flickans sinne till ånger och till medvetande af den skuld, hvori hon stod till de sina för deras mångåriga omsorger, som ej fordrade någon genkärlek eller någon lön men heller ej fingo någondera.

Flera pratade på en gång. Det var omöjligt att urskilja, från hvem orden kommo, och det kunde också göra det samma, ty alla sjöngo efter samma text.

»Men du kan väl höra på mig ändå! — Ja, jag hör, jag hör. — Se för dig! Det är så fördömdt mörkt, jag ser inte ett dugg — ursäkta, käre bror! — Gruffar han der borta?»

»Det är Sixten, som inte vill vara med längre. Han kan då aldrig hålla sig nykter. Der står en åkare, ropa honom.»

»Åkare?» invände unga Gyllenkrans. »Hvad ska vi med honom att göra? Tror ni inte, jag kan gå, hva?»

»Hvad stannar du för?»

»Jag glömde nånting der inne.»

»Möjligen litet förstånd», mumlade Helge, som höll Sixten under armen.

»Det har åtminstone inte gått öfver till dig. Gamla Adonis, är du ond, hva? Jaså, åkare var det! Är herrn åkare? Det är bra folk. Jag skall bli åkare, jag med, när jag blir gammal.»

Grefven, röd och blossande, med en ljusgrå hatt på nacken och elegant klädd som alltid, tog åkarn i famn och höll sig för säkerhets skull samtidigt fast i väggen. Gruppen belystes af en fladdrande gaslåga.

»Kom nu, Six . . .»

»Inga namn, jag ber, efter klockan elfva!» sade en myndig basröst, hvarpå sällskapet satte sig i marsch med uppslagna kragar och arm i arm. Man skrattade och sade qvickheter, stannade oupphörligt, slog sig i sampråk med okända, var mot mötande vänskaplig, broder-

lig eller öfverlägsen allt efter omständigheterna och hade så roligt, man kunde göra sig under hemvägen.

Man hade släckt gasen. Vid mynningen af hvarje tvärgata bröt en skarp månstråle fram och upplyste ett högt och smalt stycke af huset midt emot med mörka fönster, skyltar, stängda luckor och nedfälda gardiner.

»Stilig flicka!» började Sixten. »Riktigt söt flicka! Och en så aktningvärd flicka sedan! Ja, det är säkert, tror du inte, hva? — Aj, här är halt! — Tack, bror, du som stödde mig! Du har alltid varit en sann vän, Rosenborg, jag skattar också din vänskap till dess fulla värde, det gör jag. Har du brådt? Sätt dig, bror! — Äh, de andra, dem hinner vi nog fatt. Gå förut du, gerna för mig! Kommer du i håg på Karlberg, Helge, det var allt muntert ändå, fast det var litet trist. Hör du, ska vi ha en sängfösare? Du är rolig att vara till samman med. — Hvad drar du mig i armen för? Jag kan gå ensam, bry dig inte om mig! Du tror kanske, jag är full? Släpp mig, skall du se! — Hvad springer du efter mig för? Du har alltid lurat omkring mig som en falsk räf...»

Här törnade talaren emot en lyktstolpe, som kom honom i vägen, var nära att falla om kull, mumlade »mille pardon!» och lyfte artigt på hatten.

»Kom, Sixten, vi ska gå i fatt de andra.»

Sixten spatserade i rännstenen, fast han ej märkte det sjelf.

»Förlåt mig, bror! Jag är inte värd din vänskap, jag vet nog det, — jag är ingenting, jag, det är, hvad jag är — och blir heller ingenting. Du skulle ha sett far min, *det* var en gubbe, det! Han har varit död länge, — jag var sju år då . . . Jag har inte haft nån mer far, . . . det måtte inte vara nån konst att bli en bra karl, om man har det. — Ligger på kyrkgårn hemma. 'Grefve Gyllenkrans familjegraf' står det på stenen — en syren bredvid, — der satt alltid bofinkar och sjöng. — Tyst! Ser du?»

Han pekade på en inbillad person, som han såg komma emot dem, grep Helge hårdt i armen och hviskade, att det var en djefvul, som kom. Så ryckte han sig lös och kom rusande mot Helge med lyftad käpp, men denne parerade, ropade »Sixten, hvad gör du?», och grefven sänkte genast sitt vapen, fick fatt i kamratens händer,

kramade dem och bad upprepade gånger om förlåtelse, allt under det han talade om, hvilken usling han var, och hur det nu var för sent att bättra sig. Det var att skratta åt allt i hop, — och det skulle för öfrigt inte komma att räcka särdeles länge.

Helge sökte förgäfvos att lugna honom. Sådan hade han aldrig sett den unge grefven. Han hade förut mest träffat honom före klockan elfva om aftnarna, och då var Sixten ett mönster af elegans, en ung oförvitlig verldsman.

»Sixten, lugna dig! Du är sjuk, — i morgon är du bra igen.»

»Är jag bra i morgon? En gång var jag bra. Jag var kär, ser du, men när jag inte fick henne, så gaf jag allt dj—. Hon var för god för mig. Det är därför, som jag lefver svearna nu för tiden, då glömmen man uselheten för en stund. Det är lågt, jag vet det. Du tycker nog, att jag är en förlorad varelse, hva? Jo, säg! Säg det, hör du!»

»Jag har haft så mycket att göra med mig sjelf de sista åren», sade Helge, »att jag inte fäst mig så noga vid andra.»

»Ja, hvem har inte mycket att göra med sig sjelf? Och ändå kan man förakta sig till den grad, att jag mycket säkert inte skulle lefva i morgon, så vida jag inte hade bjudit en liten tös på middag ute vid Nacka. Vet du, hon är något läcker!»

Han, som nyss varit färdig att storgråta, satte händerna för ansigtet och brast i gapskratt. Helge kände en lust att stöta kamraten ned i smutsen, dit steget verkligen är kort från salongens höjd.

Det blåste hårdt. När man såg uppåt, rörde sig husraden åt höger, ständigt åt höger, och molnmassorna der uppe på den mörka himlen foro i vild fart åt motsatt håll. Så kom fullmånen fram. Äfven den hade brådt och rullade som ett hjul. Det bar utför, ständigt utför mellan molnen, och ett stycke efteråt rusade en stor stjärna fram, som ville den nå det lysande klotet. Jagten går vild, rastlös, allt häftigare rullar månen af och stjärnan efter, och dock komma de ej ur fläcken, allt tätare

staplas molnen upp öfver takkanterna och bomullstaparna der uppe förlora småningom sin hvithet och mörkna.

Kamraterna hade stannat utanför ett hotell, ty en af dem hade kommit resande till staden och glömt att skaffa sig logis. Man ringde oafbrutet på porten, man aflöste hvarann vid klocksträngen, tills ett ljus skymtade fram, en lucka öppnades, och ett sömnigt portvaktaransigte i nattmössa tittade ut. »Det fins inte ett enda rum ledigt . . . så här dags!» hväste nattmössan. Man frågade, hvad fan han då hade här nere att göra och bad honom gå hem och lägga sig.

Halt i ett hörn!

»Om vi skulle ha oss litet kaffe? Naturligtvis. Men det är stängdt öfver allt. Anamma det! Ansträng er, mina herrar, tänk efter, om ingen krog är öppen. Ansträng dig, Helge, du är ju qvick. — La Croix? Stängs klockan tolf. — Men porter kan vi få. — Hvem skall gå? Rosenborg? Lemna kamraterna? Nej, pass! — Inte skall du gå, hvad har du hemma att göra?»

Någon hviskade helt sakta ett ord till den, som yttrat det sista.

»Nå, i så fall så adjö med dig! Tack för i qväll, du är rolig att vara till samman med . . . ändå. Adjö, bror! — Adjö med dig, gamla strop! — Au revoir, måtte din skugga aldrig förminskas!»

Och en poetisk man deklamerade med cigarr i munnen: »Ljuft är att möta sin flicka — ljufligast, då skymningen hvilar öfver nejden».

Helge gick efter många handslag och försäkringar om evig vänskap, och de kvarstående började ett samtal på franska med någon mötande.

Ofvanför rullade månen fortfarande utför, ständigt utför, — och efter kom den ensamma stjernen utan att nå den, hon förföljde.

Helge stannade utanför sin port. Han hade gått långa krokvägar för att svalka sig. Han hade skrattat åt muntra infall och uppslupna historier från aftonen, han hade tittat på månen, skakat ifrån sig allt förgånget och för sig sjelf deklamerat strofer ur ett oskrifvet skaldestycke.

På hans bord lågo två bref och påminde honom om

aftonen på Karlberg, när han fick underrättelse om sin faders död.

Någon hade gömt tändstickorna. Men det betydde föga, han hade andra i sin rock.

Ljuslågan gjorde ondt i hans ögon.

I sjelfva verket var det också ena treffiga pojkar, som hjälpt honom att fördrifva sin qväll, alltid glada och skämtsamma och föga snarstuckna för ett vågadt uttryck. Han hade kastat bort sin afton, det var visst sant, och det var dumt gjordt. Men hvad skulle han också taga sig till under de oändliga, mörka qvällarna, då fåfänga ansträngningar uttröttat hjernan? Han hade varit i ett farligt tillstånd af slapp likgiltighet för allt, han kunde ej göra något, var trött vid att söka idéer, som aldrig kommo, och brydde sig nu mera knappt om hvarken att hoppas eller att förtvifla.

Han hade råkat de andra på Grand hotel, der de suttit omkring kaffebordet och pratat franska med Madelaine. »Har du inte ätit middag?» ropade Sixten. »Jo, visst har jag det», sade Helge. »Men du ser ju alldeles nykter ut», hade Sixten sagt. Och så fram med en stol — och ett glas till! Hvarpå eftermiddagen och aftonen hade flytt och Helge befann sig ett steg närmare evigheten.

Det var så rätt: Brefven! Hon slog sig ned vid skrifbordet. Om vi skulle spara dem tills i morgon. Gör aldrig i dag, hvad du kan uppskjuta till i . . . Aha, från Agneta. Hon skrifver som en piga, den lilla tösen. »Stygga unge!» Jo, så skall det låta! »Hvarför har jag icke fått se dig på en så lång evighet . . . vigga tjugu kronor . . . naturligtvis — om du ville vara af den godheten.»

Det andra brevet!

Hvad? Från Anhild! Han sköt häftigt Agnetas bref ned på golfvet. Från Anhild!

Det dröjde, innan han vågade öppna det. Han gick omkring ett par hvarf, drack vatten, doppade hufvudet i tvättfatet, såg ut öfver den mörka gården, som ej längre upplyste af någon måne. De gråa molnen hade slutit sig om den vilda jagten der uppe, och ett tätt regn började smattra på taket.

. . . »Min egen Helge!»

Det skynde för Helges ögon, bokstäfverna började att hoppa upp och ned, han måste lägga brevet ifrån sig och satta länge tyst och orörlig i ett slags dåsig tanklöshet. Så började han att läsa midt i brevet.

»... och jag ser dig sitta i ditt hemtrefliga rum, som du beskrifvit, med högar af papper omkring dig, studier till ditt »mästerverk» och färdigskrifna delar deraf. Du måste berätta riktigt noga, hur långt du hunnit med arbetet och hur det skrider fram, men du får ej förtala dig sjelf allt för mycket, ty då tror jag ej på dig längre. Du är väl vid godt mod och tror på din kraft, min Helge? Du vet, hur dina vänner äro otåliga och hur nyfiket de vänta, du vet, hur alla äro öfvertygade, att du med dina anlag kommer att gå långt...»

Ljusen lyste på Anhilds porträtt, som stod på skrifbordet. Der satt hon i sin enkla smakfulla dräkt, med de rena dragen, den fasta lugna blicken. Han sköt undan porträttet och lät det falla om kull med baksidan uppåt.

Brevets sista del var så färsk, att det gredelina bläcket ännu ej hunnit svartna:

»Hvad har icke händt, sedan jag började detta bref! Tänk dig, morbror seglade om kull på Storsjön i går men räddades lyckligtvis af inspektorn. Hemkommen var morbror sjuk, det är en svår lunginflammation. Doktorn skakar på hufvudet, morbror är gammal, och vi frukta det värsta. Ack, min dyra Helge, om du visste, hvad jag har mycket att ångra, visste, hur sjelfvisk och sjelfkär jag varit, jag har ej ens kunnat tala om det för dig, ty jag har ej vetat det. Nu känner jag mig sjelf och har försökt att kufva mitt öfvermodiga sinne. I dag var jag ensam hos morbror. Han ropade mig till sig. Vet du, han är helt förändrad. Han talade med mig, sade, att jag nog icke haft roligt i hans hus, att det varit ett fängelse för min ungdom, — och vet du, jag, som aldrig kunnat öppna den minsta vrå af mitt hjerta för någon af dem der hemma, jag talade om allt för morbror, och han klappade mig på hufvudet, der jag låg på knä framför hans säng. Han talade mycket om mamma och sade, att han ofta hade ångrat sin hårdhet mot henne men ej haft styrka att visa världen, att han kunde hysa en dylik

känsla, fastän han inom sig var öfvertygad om det rätta i hennes uppförande. Hvarje giftermål utan kärlek är dock, vi må säga, hvad vi vilja, en olycka, sade han. Sedan bad han mig skrifva och be dig komma hit, så fort du kan. Morbror vill se dig ännu en gång, och han har att tala med dig. Kom därför, du vet, med hvilken otålighet din Anhild väntar dig.»

»Min Anhild! *Min!* Ja visst! Hon vid sjukbädden — och jag . . . Hon med samvetsqual i sin rena själ — och jag . . .»

Han hade nyss medgifvit, att han kastat bort en afton. Manne han ej kastat bort mera än så?

Och i hvilket sällskap! Der fans ej en, som han kunde högakta.

Så vämjeligt det var, så eländigt!

Han trampade på något, det var Agnetas bref. Utan att tänka derpå vek han i hop det och stoppade det i sin ficka. Ljusen brunno ner och skeno honom i ögonen, der han satt qvar vid skrifbordet, regnet trummade på rutan, och de tre arma popplarna på gården skakades vildt af stormen, som tjöt efter husväggen, slängde flöjeln rundt och pep hånfullt in genom de otäta fönstren.

Helge reste morgonen derpå. Han kom till den lilla staden, som var tyst och folktom, han fick skjuts och skakade utan att gifva akt på något genom det smutsgråa landskapet. Han fann den så ironiskt tillstånd af ödet, denna färd till samma ställe, dit hans drömmar gått under flera år, och dit han mången gång längtat. Nu kunde han ju ej begära något mera, ty der borta väntade ju hon, som var hans mål, hon som han älskade öfver allt och för hela lifvet.

Helge var dock barnslig nog att blygas, och han hade icke hos sig någon af de vänner, som kunnat lära honom, att han i sjelfva verket ingenting hade att blygas öfver. Han, som förtrott Anhild sina tystaste farhågor, sina lönligaste planer, han nalkades henne nu med en hemlighet på hjertat, som ej kunde talas ut. Han skulle prata med henne om tusen småsaker, som hade betydelse i hennes ögon, och han skulle omsorgsfullt dölja för henne sitt sjuka samvete. Han hade varit öppen och okonstlad, han hade inga hemligheter för sin fästmö, det vill säga: *nästan* inga, — han som alla menniskor, åtminstone nästan alla. Det var Rolfs åsigt, som gick igen.

Nej, så finge det ej vara. Hon var för ren att bedragas, och skulle äfven hans lycka grusas, så hellre det än att bygga hela hennes framtid på en lögn. Han ville öppet, manligt säga henne, hur låg och ovärdig han var, han skulle tala om allt — intet *nästan* denna gång — och sedan fly, fly till någon undanskymd ort, der han skulle kunna börja om från början. Och då skulle han hända sent eller tida den dag randas, som tillät honom att komma tillbaka med högturen panna, från hvilken

rena tankar och trofast, ädel sträfvan hade tvättat bort hvarje skugga, och räcka henne sin hand, henne, som gifvit den fallne kraft att resa sig igen. Således, intet svek dem emellan. Hellre sanningen, den gemena sanningen, skulle han äfven slunga ut den mot sig sjelf framför hennes morbrors dödsbädd, hellre det än en oförtjent förlåtelse för en skuld, som hon ej visste af.

Så kom han till Karsby, fick igen sitt gamla rum, hörde åter svalornas vingslag i ruinvåningen och flöjelns gnisslande på tornet. Det förekom honom, som hade han aldrig varit härifrån, som om alla de år, han bortnött i hufvudstaden, varit en dröm, och som han skulle vakna på morgonen lycklig och full af mod och hopp.

Men då han vaknade och natten var öfver, lyste ingen blå himmel fram mellan vårgröna blad, och inga saftiga skuggor bredde sig öfver gräsmattorna, träden stodo aflöfvade utan ett enda friskt skott, alla blommor voro vissnade, parken öppen och kal, och vildvinet, som djerft klättrade upp för den gamla tornmuren och tittade nyfiket in genom fönstren, hade skrumpnat och sjunkit till jorden. Och isande kalla voro vindarna, när de svepte kring tornet och hvirflade omkring i hörnet mellan detta och sjelfva byggnaden.

Den var ingen dröm, tiden, som förflutit, ungdomen, som var borta.

Gamle baronen var ej synnerligen åldrad, friherrinnan var något magrare än förr, och armbandets hängde gerna litet ned öfver den smala handen. Majken var nu stora damen i lång klädning och med upplagda flåtor, skrattade ej så hejdlöst och gick ej och dinglade med armarna som förr. Och Muff var krasslig, gamle penn-torkaren, som det en väluppfostrad äldre personlighet anstår, höll sig helst inne på sin mjuka kudde och hade ej så brådt till sin mattallrik, då någon tog i tamburdörrens lås.

På Karsby var allt fridfullt och hemtrefligt, aftonlampan spred sitt sken öfver familjen, som satt kring divansbordet.

Det första, Helge fick veta, var, att patron Ström repat sig och lemnat sin säng. Han var minsann inte den, som gaf sig i första nappataget.

Helges uppträdande på Berga blef ej likt det, han väntat. Intet halfmörkt sjukrum med qvalmig apoteks-luft, inga tårar och tysta steg. Man tog ej emot honom med en värtalig handtryckning och öppnade sedan en ljudlös dörr, på hvars tröskel en osynlig skepnad stod med en lie och lurade. Tvärt om fann han allt sig likt på Berga. Der voro några fler rispor i taken, ett par nya fläckar här och hvar men för öfrigt lika lågt och tryckande, mörkt och dystert.

Morbror satt i sin stora gungstol. Han ämnade alls inte lägga sig att dö, han tänkte lefva till nittio år, liksom hans salig far gjort.

Helge frågade, om han kände sig matt. — »Nej, visst inte!»

Och fröken Ottilia uttryckte sin åsigt, att det borde Ulrik vara, när han var sjuk.

Helge träffade Anhild. —

Då han på aftonen kom åter till Karsby, gick han en omväg genom parken för att reda sina tankar.

Det var redan mörkt. Blåsten for med ett oafbrutet sus mellan de aflöfvade grenarna. Ibland kom en stormil, som kastade från träden en regnskur, ibland slog en våt grenruska honom rätt i ansigtet, der han gick i suckar-nas allé utan att höra ljudet af sina steg på den uppblötta marken.

Han vek af på gången, som kallades »ingen gång», och minnena trängde sig på honom. Här hade han gått med henne den eftermiddag, som afgjorde allt, just här hade hon sagt: »ska vi inte vända?» Han gick i mörkret alla de gamla kända vägarna och hörde på vägsqvalpet, som ljud liksom förr, än svagt, än med ökad kraft men alltid lika enformigt, lika tröstlöst.

Så kom han i lä ut på udden. Det blef med ens lugnt, böljorna sqvalpade sakta som vågor i ett badkar, sjön låg ljusgrå med en ljusgrå molnhimmel öfver, mellan skyarna såg en blek ensam stjerna ned, slottet skönjdes som en mörk massa bakom de mörka träden, från några fönster lyste det bakom gardinerna.

Hvarför hade han någonsin kommit hit? Han borde ha flytt, flytt utan ett ord.

Ännu var det tid!

Nej, hvad skulle man tro, hvad skulle hon tro?

Han skulle visa sitt rätta jag för henne, innan han för bort. Han var ej orolig mera. Det var så lugnt här ute på detta gamla herregods, som sett månet slägtled växa upp och dö bort, här lefde människorna stilla och nöjda, hade aldrig tråkigt och hetsades ej af upproriska tankar. Och Helge var alltid mottaglig för intryck — af människor liksom af ställen. Han sof, som han ej sofvit på år och dag, vaknade stärkt och upplifvad om morgonen, och när han kom ned i matsalen och mottogs af Anhild, som skönare än någonsin kommit dit för att öfverraska sin fästman, då var det honom omöjligt att säga det, han ämnat, att samla moln på denna rena panna och tårar i dessa djupa ögon. Hvarför skulle han sqvallra om sina brister? Hvar skulle det bära, om alla började tala om allt? Han sökte alls icke att urskulda sig för sig sjelf, han visste mycket väl, att han ej var alldeles renhärig. Men hur många voro också det?

Morbror Ulrik hade upprättat sitt testamente, deri hans systerdotter jemte tant Ottilia ärfde allt. Han hade helsat Helge som Anhilds fästman och tagit af dem det löftet, att de snart skulle gifta sig. Anhild hade ju tillräckligt för dem båda. Om Helges yrke eller om hans förmåga att lifnära sig och sin familj yttrade han ej ett ord men framkastade en förmodan om att »barnen» kunde bosätta sig på Berga, sköta jordbruket och lefva ett stilla lif, sådant som hans eget varit.

Var inte Helge nu nöjd, så skulle han väl aldrig blifva det. Allt, hvad hans rika fantasi kunnat förespegla honom, hade han fått. Ostörd af näringsbekymmer och med det förkroppsligade idealet vid sin sida skulle vägen ej blifva svår att vandra. Ty ett stöd var ju det, han alltid saknat, och gifves det något bättre stöd än den, man älskar högst af allt på jorden?

»Jag är inte glad, det bevisar, att jag inte är allt för dålig», tänkte han. Såsom alltid studerade han äfven under dessa dagar sitt kära jag.

»Jag känner inte riktigt igen dig», hade hans fästmö hviskat till honom vid deras första möte. Hon hade frågat, om han ej mädde väl, hade sagt, att hans ögon voro så röda, undrat, om han hade ansträngt dem af för

mycket arbete. Han hade skylt på den oväntade kallelsen hit ut och på oron för henne. Och tack vare hennes vanliga starka inflytande blef han snart lik sig igen, — och då han reste, var han manligare än någonsin i medvetandet om hvad som återstode för honom att göra, innan han blef henne värdig. En gång, då han godtgjort allt, upprättat hvad han felat, *då* skulle han tala om allt.

Så for han derifrån en regnig morgon. —

Majken var bestämdt icke frisk. Hon var blek och tystlåten, hon hade darrat på handen, då Helge tog afsked, och såg honom ej i ögonen, och då han farit, gick hon mest omkring i de tomma gästrummen, spatserande fram och åter i kölden der uppe, tills pappa själf kom och tog henne med sig, rädd att barnet kunde bli sjukt. Hvad stod på? Hade liten Maja några hemligheter för sina föräldrar? De hade ju ständigt varit de bästa vänner och hållit så bra i hop.

Men nej, flickan var stum. Hon hade alls ingenting att tala om. Det vore nog möjligt, att hon hade förkylt sig litet.

En eftermiddag hade hon suttit länge i Anhilds rum på Berga och pratat, hvilket tillgick så, att värdinnan talade hela tiden, ty nu mera var Anhild den glada af de två och Majken den tysta. Och nu hade ju Anhild också orsak att vara glad. Morbrors förbättring gick framåt med stora steg, faran var öfverstånden och solen lyste fram.

Majken satt på Anhilds skrifstol och såg på Helges porträtt med dess eleganta ram af mörkgrön sammet.

»Hvarför var du så tvär och kall mot Helge, Majken lilla? Han frågade mig...»

»Jaså, han gjorde det?»

»Du måste svara mig, liten, eljest tror jag, att du...»

»Att jag inte tycker om honom?»

»Nej, att du tycker för mycket om honom.»

Majken svarade med en föraktfull dragning på öfverläppen, och hennes ögon fylldes af tårar. Nu hade Anhild ingen ro längre. Hon hade nog märkt, att Majken hade något på hjertat, något som var svårt att säga ut. Men de två hade ju alltid varit som systrar — icke sant — hade förtrott hvar andra sin sorg och sin glädje, och Anhild

hade skygg och sluten, som hon var, dock ej dolt något för sin lilla Maja, som ändå icke alltid kunde förstå henne. Och nu var förtroligheten slut. Hade hon inte rätt att få veta sin systers hemlighet?

»Jo, det är just det, du har, — men jag gör orätt, bestämdt orätt... Och jag har heller ingenting att tala om.»

»Hvad sen, om det smärtar mig?» sade Anhild lugnt.
»Hellre hvad som helst än ovisshet.»

»Jag brukar», började Majken, »så ofta handla öfveriladt, det vet du nog. — Du får icke tro mig om otacksamhet eller om brist på förtroende. Till hvem skulle jag sluta mig, om inte till dig, söta, älskade Anhild?»

»Sätt dig hos mig, liten. Se så, skriftnu ordentligt för din gamla vän.»

»Det är just det, som är så svårt, att jag aldrig vet, hur jag bör göra», medgaf Majken. »Du är så förständig och stark, — du kan visst bära en olycka...»

Anhild såg forskande upp.

»... bära en olycka, om den skulle komma. — Lofva mig först att inte bli ond på mig.»

»Seså, lilla toka -- inte blir jag ond på dig.»

»Stackars Anhild, jag skall säga dig allting, — jag kan verkligen inte bära det längre, — och om det skall komma, så är det bättre, att det kommer nu än sedan...»

Anhild hade trott, att det var någon obetydlighet, som tyngde på Majkens sinne.

»Säg ut, du ser ju, hur du pinar mig.»

»Jo, ser du, jag var en gång inne i det rum, der Helge bodde... för att hemta litet linne ur byrån der uppe. Der stod en låda uppdragen, och framför på golfvet låg några papperslappar. Jag samlade upp dem och lade dem i lådan. Det var skrifvet vers på en — Helges stil...»

»Läste du det?»

»Nej. Men...»

»Nå?»

»Det var illa gjort, jag vet det, men det är nu en gång gjort. Der låg ett hopviket papper. Jag vet inte, hvarför jag just blef nyfiken på det... jag tänkte inte så noga på, hvad jag gjorde, men jag läste första raden

— och sen... läste jag det öfriga också. Och så tog jag det, — här är det.»

»Men, Majken...»

»Jag hade verkligen styrka nog att tala om för Helge, att jag hade varit der uppe... och att jag sett hans tappade skatter. Han sa, att han skulle ha rätt på ett porträtt åt dig, och att han i brådskan rifvit omkring papperen...»

»Det var bra obetänksamt af dig, Majken!»

»Ändamålet helgar medlen, de, som säga det, ha rätt ibland. — Läs brevet du! En fästmö måtte väl få dela sin fästmans hemligheter.»

»Jag känner alls inte igen dig i dag», sade Anhild.

»Det är nog möjligt. Jag känner inte igen mig sjelf en gång. Jag skall väl utveckla mig, jag också!»

Anhild öppnade brevet, som var skrifvet med små lutande bokstäfver och många slängar. Hon läste:

»Stygga unge!

Jag vill i korthet skrifva några rader till dig och fråga hur du mår. Jag vill hoppas att du mår bra. Hvarför har jag icke fått se dig på en så lång evighet? Jag satt och väntade på dig i söndags ända tills man stängde porten och icke har du gjort mig den äran göra mig ett besök i boden heller. Och aldrig var jag ledig. Stygga unge, jag väntar med otålighet, du vet i sexti... gatan...»

Brevet var undertecknad: »Din trogna väninna A. Petersén.»

»Anhild, förlåt!» ropade Majken, då hon såg, hur denna bleknade under läsningen af det korta brevet.

»Gå bort, Majken», sade Anhild.

Hon steg upp, gick fram till skrifbordet, flyttade på småsakerna der och vände under hela tiden sitt ansigte ifrån Majken. Men flickan slog bakifrån sina armar om väninnans hals och lutade hufvudet mot hennes skuldra.

»Jag vet, att jag kanske burit mig rysligt illa åt, men var det inte rätt ändå, som jag gjort? Jag visste inte sjelf.»

»Åh jo», sade Anhild sträfft. »Det var nog det bästa.»

Hon lösgjorde sig från Majkens armar utan att vända sig om.

»Anhild, säg någonting! Sägg, hvad du tänker nu.»

»Ingenting. — Jag vet inte. — Brevet kan ju ha legat i lådan förut.»

»Der står heller inte, till hvem det är», tillade Majken.

Trappan knarrade, och strax derefter läste tant Ottilia upp dörren och kom in för att tala om, att Ulrik sof. Ville inte lilla Majken stiga ned och ta en smörgås, innan hon gick?

Majken vågade ej säga nej.

Så märkvärdigt lugn Anhild var! Majkens beundran öfver sin väns sjelfbeherskning kunde ej stiga högre, och då hon efter halftimmen i matsalen, der fröken språkade om Ulriks sjukdom, som för tillfället sköt hennes egna krämpor i skuggan, åkte hem, kände hon sig helt lätt om hjertat, då hon ej längre var ensam om att bära den stora hemligheten. —

Anhild var allena. Hon hade önskat tant god natt, stängt sin dörr och satt sig vid fönstret för att se bort till drömmarnas lund. Och ju längre hon såg ditåt, dess otydligare blef massan af mörka träd der borta, hon urskilde snart ingenting, det var svart allt samman.

Hon kunde ej tro det. Det var något misstag. Hvem skulle vågat skrifva så till honom? Hon tog fram brevet.

»Stygga unge.»

Der stod ej, till hvem det var, der fans ingen antydning, ingen titel, än mindre något namn.

»Jag väntade till dess de stängde...»

Ovärdigt! Hur kom det i hans låda? Han hade dock icke saknat det, då Majken talat om för honom...

Jag skrifer genast!

Hon hade fattat pennan, hon doppade den i bläckhornet och stötte den häftigt mot dess botten för att sedan lägga bort den.

Om det vore möjligt! Hon hade ju denna gång haft svårt att känna igen sin hjälte, då han något besvärade och med en skygg blick trädde inför henne. Hade det varit ett ondt samvete, som sett ut ur hans ögon?

Nej, omöjligt! Skulle *han* kunnat ljuga inför henne?

En gång hade hon sagt till honom: »För en man är det alltid lätt att finna ett svepskäl». Och då hade han småleende frågat, om det var hennes egen erfarenhet, som dikterat de orden. Småleende så der kallt, som om han alls icke trodde någon människa om något godt. Hvarför denna dubbelhet i allt, hvad han gjorde, hvarför dessa ständiga motsägelser? Sjelf förklarade han det på enklaste sätt: Jag är nu en gång så.

Hon kastade bort pennan, som hon återtagit. Den föll på ett litet broderi, som hon börjat, bokstäfverna H. R., på ett band, ämnadt att ha om brefkuvert, och der blef en svart fläck på sidenet.

Majken hade sagt ett urskuldande ord. Hvad tänkte hon? Majken hade på sista tiden börjat tänka — och att tänka tyst.

Trappan knarrade igen. Det var en af pigorna. — »Inte nu, — jag har inte tid!»

»A. Petersén» — n:r sexti. Om hon blott vore i Stockholm, hur lätt skulle hon då ej skaffa sig visshet. En sådan stil. — Och hvilka uttryck!

Från brevet gled hennes blick öfver pennstället och skriftygsmattan med blommorna och hennes namn till Helges porträtt, som smålog med öppen, frimodig blick. Hon lyfte upp det och hade en känsla af, att hon borde slunga det i golfvet, krossa det, trampa på den falskes bild, han, som bar i sin plånbok ett dylikt bref, kanske lagdt bredvid hennes, han som djerfdes se in i hennes öga och kyssa henne, liksom han kysst den der obekanta brefskrifverskan.

Sådana voro människorna i ett par böcker, hon läst, i omoraliska arbeten, som ej borde sättas i en oskyldig ung flickas hand, och att de ej i lifvet voro dygdemöster, det hade instinkten sagt henne. Nu visste hon, att de omoraliska böckerna hade rätt i detta liksom i mycket annat, och att skapelsens ena hälft ej var stort bättre än den andra men kanske något sämre.

Men undantag funnos, »lysande undantag», som Majken plägade säga.

Hvarför hade hon räknat Helge bland undantagen, hvarför skulle gossen, som en gång gaf henne ett äpple

och sade ett vänligt ord, hvarför skulle han vara bättre än de andra?

Eller voro alla så? Ryms det inom ett och samma människobröst svarta laster och hvita dygder, kan man finna der på en och samma gång röd kärlek, grönt hopp, blå trohet och gul falskhet? — Om alla dessa färger blandas samman, då blir det hvitt — i teorien, — men lifvet färger äro aldrig fullkomligt rena, utan blandningen blir i verkligheten grå, smutsgrå. Det lär oss fysiken.

Hon steg upp. Hon var en toka. Hur ofta hade ej skenet bedragit, hur ofta hade ej ogrundade misstankar stört förtroendet mellan två, som aldrig bort tvifla på hvarann? Säkert behöfdes det endast ett ord af honom för att rentvå sig. Hon ville råka honom, det var ej nog att skrifva, ty skriften är snarare än talgåfvan till för att dölja tankarna. Allt är sken, falskhet. Finnes då ingenting att tro på?

Hon såg på porträttet. Han, som skrifvit så vackert om ungdomens friska mod, om dess djerfva hopp, om den sanna ridderligheten, som ej tål ens en smutsig tanke, blefve den än aldrig känd af någon, *han* skulle... Hon log medlidligt öfver sin lättrogenhet. Majken kunde ju fått det infallet att pröfva hennes kärlek.

Åh nej, dertill vore barnet aldrig i stånd.

Om det dock ej vore något missförstånd!

Hon bröt å nyo ned alla invändningar, hon fann ingen mörk fläck mera på sin älskades panna, hon hade ju svurit honom trohet, vore det då möjligt, att han vedergälde hennes hängifvenhet på detta sätt? Det fans likväl alltid ett *om*, — det stack fram som ett halt orm-hufvud och slog en skugga öfver alla vackra ord, hon sagt till sig sjelf.

En sömnlös natt. Hon spratt upp vid tanken på, att han ej älskade henne. Hon skulle vara i stånd att döda honom. Hon drömde halfvaken, rörde i hop gamla minnen med dimbilder och inbillningsfoster, hon sjöng om stjernan, som hon aldrig skulle nå, och i vattnet skref hon Helges namn. Det växte, detta namn och blef allt större, hon stirrade derpå, men då lade någon sina händer öfver hennes ögon, kysste hennes mun och hviskade med en smekande röst, som hon kände: »Stygga unge!»

Hon slet sig lös, händerna släppte sitt tag, det blef alldeles ljust rundt omkring, hon satt i en teatersalong, och på allas läppar var Helges namn, men hjeltinnan i hans stycke hette A. Petersén, och till henne hviskade hjelten glödande varma älskogsord, som hon kände igen, ty hon hade hört dem alla, det var för henne, de föddes, och författaren hade ingen rätt att nyttja dem för att förtjena pengar dermed.

Hon vaknade svettig och genomtrött, hade ondt i huvudet och visste ej rätt, hvar hon befann sig. Det var ovanligt, att så många slädar med bjellror och sprakande bloss ilade fram under hennes fönster, hon måste tänka efter, om der verkligen gick någon väg fram mellan krusbärsbuskarna. Hvad var klockan? Nå ja, det var ingen brådska, de skulle ju inte resa förr än klockan nio. Hon skulle riktigt roa sig i Stockholm, gå på spektaklerna och på konserter — och på konstutställningarna. Kaffebordet var dukadt i salen, och alla voro längesedan färdiga. Men hvarför bjöd man tvål till kaffet och hvarför grnade alla så förskräckligt, när de åto den. Den måtte ej smaka särdeles bra. »Jag skall äta tvål, jag också, efter de andra göra det», sade Helge. Hon hade ej förut märkt, att Helge var med. Naturligtvis skulle han göra som de andra, så hade han ju ständigt gjort. Sedan började de leka för att fördrifva tiden. Helge var lekens kung. Tant Ottilia dansade hambopolska med morbror Ulrik, och efter sprang Anhild ensam svängande med en pilkäpp och med svarta band i hatten, liksom när hon var barn. Men Helge sköt en stor svart hatt ned öfver ögonen och åkte bort i en vagn. Anhild ville efter, ty ingen skulle skilja dem åt. Då kom brandkåren. Hon hörde de gälla trumpeterna, ursinnigt rände hästarna fram, vagnarna skakade öfver gatstenarna, man hojtade och skrek, bullret gick fort förbi, hon måste sätta sig upp i sängen men hörde ännu hornens hesa, skarpa ljud, som aflägsnade sig allt mera.

Det var kolmärkt. Hon steg upp, oförmögen att längre uthärda detta halfvakna tillstånd med alla syner och drömmar. Brandkåren, — det var ett minne från en stockholmsfärd, då hon en natt blifvit uppskrämd af den.

Hon frös, det var kallt. Hon drog upp gardinen, men det blef ej ljusare för det. Allt sof ute i den kalla, dystra höstmorgonen.

Men tankarna från gårdagen hade hon ej sofvit bort.

Till slut reste hon sig, och det gamla fasta uttrycket kom åter.

»Allt annat hellre än denna ovisshet!» —

Den dagen talade Anhild med doktorn. Den gamle, pratsamme herrn var munter och skämtsam, beklagade sig öfver bror Baslund, som nu mera inte en gång kunde öfvertalas att dra en oskyldig spader, därför att han inte hade någon ro, så länge Ulrik var sjuk. Nu var det alls ingen fara längre, nu kunde man ta fram korten och sätta på toddyvattnet, ty Ulrik repade sig onaturligt fort, och en vacker dag skulle man få se honom liksom förr i verlden komma spetande öfver fälten.

Anhild gick in.

»Tant, får jag säga dig ett ord?»

Tant höll på att ta ner silfver, som skulle skuras och sedan ställas upp igen i skåpet.

»Doktorn sa, att all fara var öfverstånden.»

»Ja, gudi lof!» sade gumman. »Mätte vi blott ha lärt oss något af denna pröfning...»

»Tant, om en timme reser ju Hansson in med den vanliga sändningen.»

»Jaha, stockholmarne betala som troll.»

»Jag ville nödvändigt följa med in till stan.»

»Till Stockholm?»

»Ja, det är en viktig sak, som...»

»Hvad i all verlden skulle du göra der?»

»Det kan jag inte säga nu, men jag försäkrar, att resan är en nödvändighet.»

»Men att fara utan sällskap — och på ett lass! Det är bra, att inte Ulrik hör dig, för han skulle...»

Anhild kunde utantill det, som skulle komma, och hon afbröt genast:

»Jag förstår nog, att tant tycker, det är underligt, men jag kan inte hjälpa det den här gången. Han kommer igen i öfvermorgon, Hansson, — han är ju så pålitlig, gubben, — och Ada Gylling har en gång för alla sagt,

att hennes hem i Stockholm står mig öppet när som helst. Och morbror är ju utom all fara.»

»Men jag får då säga! Att så der styra och ställa sjelf och förakta gammalt folks råd... Du har då aldrig brytt dig om, hvad jag har sagt, ty unga fröken har gud bevars trott...»

»Tant!» afbröt Anhild lugnt och bestämdt. »Jag har visst aldrig bedt dig om något.»

Nej bevars, det hade flickungen nog aldrig gjort.

»Nu ber jag dig att låta mig fara. Det vore hårdt att neka mig, — och du är inte hård, det vet jag nu.»

Hon fattade gummans hand, sjelf förvånad öfver ett sådant utbrott af känsla.

»Jag säger till åt Hansson!» — och ute var hon.

Tant såg efter henne, skakade betänksamt sitt mössklädda hufvud och kliade sig på näsan med glasögonen. Hon glömde alldeles bort att skura silfret. —

Äfven på Karsby undrade man och kände i luften, att något var på färde. Då någon af tienstflickorna talat om, att fröken Anhild från Berga hade rest med Hansson in till Stockholm — utan att ha sagt ett ord om sitt beslut eller tagit afsked af någon, — så försvann genast Majken och slöt sig inne på sitt rum. Muff satt utanför den stängda dörren, krafade smått på den, lyssnade länge med nosen i dörrspringan och vågade slutligen ett saktatjut — en gång, två gånger, så något högre, men allt förgäfvets. Majken hörde ingenting, och Muff glömde sin mat, och kattens mjölk fick stå orörd.

Först då friherrinnan öppnade dörren, slapp »penn-torkaren» in. Majkens ögon voro röda, och fast hon tvättat dem många gånger och gnuggat dem med handduken, bar hon vid middagsbordet samma färg som kokta kräftor och kunde knappt beherska sig.

Föräldrarna frågade om intet. De sågo, att den hade kommit, den dag, som de väntat på i årtal, då liten Majken skulle bli allvarsam. Och de förstodo, att det var för andra hon var orolig och sörjde, ty gälde det henne sjelf, hade hon säkert förtrott sig åt dem.

Nu vågade hon blott förtro sig åt Muff. Han var så klok, gamle penntorkaren, han hade varit hennes lek-kamrat och sett henne växa upp, han var en trofast vän,

som andra ej förstodo att värdera och som ej fäste sig vid någon annan. Hur deltog han ej i hennes sorg, der han stod upprätt på bakbenen stödjande sig mot hennes knä. Hon satt på golfvet strykande med handen öfver vännens lilla hufvud, dolde ibland sitt ansigte i hans svarta pels och berättade för honom, hur hon fört oro och tvifvel till den vän, som hon älskade och beundrade högre än någon annan och som hon för alla verdens skatter ej velat göra något ondt. Hon berättade, att Majken ej var barn längre, att hon vuxit ut på dessa dagar och blifvit qvinna, och att Muff aldrig mer skulle få se den glada, yra flicka, som så ofta sprungit och lekt med honom i parken.

Muff lyssnade med kloka ögon, som tittade fram under luggen, han hörde på med deltagande och tyst undergifvenhet, och det drag af melankoli, som Majken ofta anmärkt hos honom, framträdde tydligare än någonsin. Han visste, att han var gammal och i alla fall ej orkade springa med henne nu mera, visste, att han ej kunde lefva länge, men han visste också, att han lefvat ett lif, som alla verdens hundar borde afundas honom.

Och han slickade tacksamt sin herskarinnas, sin lek-kamrats hand.

15.

Hästarna plumsade fram på den leriga landsvägen, så att smutsen stänkte dem högt om benen. Det blåste kallt, och ett tätt mellanting mellan regn och hagel piskade skarpt och oafåligt resenärerna rätt i ansigtet. Himlen, som kommit så nära, att man kunde taga på den, såg ut som en grå vägg, en och annan liten stuga låg vid vägen med stängda dörrar och mörka fönster, men ingen rök hvirflade lustigt upp från härden, ingen hund skälde, ingen pojke kom rusande ned för stigen i afsigt att öppna grinden och få sig en slant. Inga koskällor hördes från skogen, inga kransar af löf och blåklint hängde kvar på majstängerna från sommaren, allt var tyst och öde. Endast från den gamla lutande svarta smedjan, som skymtade fram under furorna, hördes ett tecken till lif, dofva taktmessiga hammarslag, och elden flammade upp för hvarje pustdrag, lyste ut genom den lilla fönstergluggen och steg som en qvast upp genom ruinen af en skorsten. Nästa ögonblick dolde snären allt samman, och det blef tyst och öde som förr.

Gubben Hansson kunde af ingenting störas, der han satt krokryggig med sin ludna mössa ned öfver öronen, med rockkragarna uppvikta och ett par oändliga ylle-dukar virade många hvarf om halsen och ansigtet. Utan att låta vädret inverka på sig satt han tyst och orörlig och körde, tills en grind kom i vägen. Då fick Anhild med stort besvär fram händerna ur sin stora reskappa, fattade tyglarna och lät hästarna gå steg för steg genom grinden, hvarefter de stannade midt i en vattenpuss, lutade ned sina hufvuden och meddelade hvarandra sina ruggiga tankar, medan andedrägten stod som ett litet hvitt moln

under nosarna. Så kom Hansson efter och tog tyglarna, — hvarpå hästarna utan någon vidare tillsägelse satte sig i gång. Och Hansson föredrog att gå bredvid, gick ut efter dikeskanten i sina stora leriga stöflar, som ej kunde bli smutsigare, än de voro.

Några gånger hade Anhild under de senare åren rest in och ut från Berga men oftast sjövägen. Hon kände skärgården både i tidig vår med qvarglömnda isstycken, friska vindar och blå himmel med slitna små molntappar, — i högsommaren med gröna stränder, ljusa nätter och lustbåtar, som foro förbi under hurrarop och viftningar, — och på hösten, då skogarna skiftade färg och gula björkar från bergen förkunnade den vackra årstidens snara slut. Hon hade farit landvägen om vintern. Slädarna hade flugit fram öfver hvit snö, solen hade blänkt på kyrkans guld kors, och långa skuggor hade lagt sig alldeles blåa öfver vägen. Då hade hästarna sprungit muntert fram med sin lätta släda efter sig, vält hade den gjort, utan att någon lät sig nedstämna af en så liten motgång, och roligt hade det varit, förtjusande roligt. Bjellerklang, skämt och mod och lefnadslust och ett mål, som lockade.

Men nu . . .

Plask, plask, lät det vid hvarje steg, och för hvar gång, hjulet löpte omkring, följde en skur af smuts med och stänkte ned Anhilds kappa, der hon satt på en låda med ett bräde till ryggstöd. Och regnet piskade henne så envist i ansigtet, att hon knappt kunde hålla ögonen uppe utan drog schalen öfver hufvudet och kröp ned från lådan, ned i höet mellan säckar och tunnor och en slagad kalf, som skulle säljas i Stockholm.

Och tankarna voro föga egnade att lifva henne. Hvad ville hon i hufvudstaden? Söka upp Helge, räcka honom brevet — och höra den enklaste förklaring på, hur det kommit i hans händer? Eller också se blodet fly från hans ansigte, då han märkte, att hemligheten var uppdagad, se honom kasta bort sin gyllene ring, som han ej var värd att bära, och derefter lemna henne. — Sedan skulle hon sätta sig upp igen på gubben Hanssons lass och åka tillbaka samma tröstlösa, oändliga väg i smuts och slask, komma med krossadt hopp och nedslaget mod

tillbaka till hemmet, som ej var ett hem, för att fortsätta ett lif, som ej var värdt att levas och som ej var något lif.

Hade det ej varit bättre, om hon alls icke farit? Hur ofta, då hon ville bedja om något eller förtro sig åt någon, hade hon ej vändt om i yttersta stunden, och då hon redan fattat i dörrlåset för att komma ifrån sin ensamhet, hur många gånger hade hon ej släppt det och stannat qvar der inne — och behållit inom sig allt, hvad hon ämnat säga. Om det äfven nu skulle sluta så, — om hon skulle vända om med oförrättadt ärende?

Hela dagen skakade hon på lasset — ensam, ty körsvennen var död — i sällskap med mulna tankar och omgifven af den enformigaste natur. Hon blef trött och slapp, hon miste allt mod, allt sjelfförtroende. Hon tänkte på den dag, då hon som barn reste vid sin stela, tystlättna förmyndares sida från staden, der hon vuxit upp, — då hade hon likväl någon, som väntade henne, och då trodde hon på framtiden.

Trots kappor och hjertvärmare började hon frysa och kände sig så öfvergifven, att hon ville gråta.

Några vandrare stannade nyfiket, läto lasset fara förbi, nickade och kommo traskande efter. Och vid gästgifvaregården, medan hästarna fingo hö och vatten, gick den ensamma flickan fram och åter på gården, — eller kom hon in i stugan, der man bredt trasmattor öfver det nyskurade golfvet, tog af sig kappan och satte sig i ett hörn. Hon såg sig omkring, såg på en dammig kaktus i fönstret, på gästgifvarfolkets fotografier, som hängde på väggen inom ramar af små snäckor, på en grann gammal tafla i skrikande färger och som enligt den märkvärdiga underskriften framställde »*Carl den tolfte och hans fru Bonaparte*».

I rummet bredvid skrattade man och talade högt, skrek »spader» och »pass» och klingade med glas.

Klockfodralet pustade i hörnet, och visaren knagglade sig fram med snäckans gång. Anbild satt framför spisen, der en sur brasa sprakade, satt stilla och tyst, åt en smörgås med kallt kött och drack en klunk portvin. Ändtligen efter en dagslång väntan stack en piga in ett eldrödt hufvud genom dörren och sade:

»Nu ska de bli te å lägge åf!»

Flera lass hade kommit från Stockholm med bönder, som sålt varor i staden, och som mangrant kommo ut och tittade på Anhild; herrarne från rummet bredvid visade sig äfven på farstuvisten, rödbrusiga och ruffsigas i håret, med cigarrer i munnen och klädda i tofflor.

Ju närmare gubben Hanssons lass kom till staden, dess smutsigare blef vägen. Snart vidtog stenläggning, himlen färgades röd af gasskenet, och Roslagstullgatan vidtog lång och tråkig.

Anhild klef öfver den döda kalfven och steg ned. Hon lemnade kappor och allt qvar på lasset och gaf Hansson sin adress.

»I morgon får jag ju höra af Hansson? Tack för skjutsen!»

»Tack sjelf!»

Lasset knagglade långsamt om hörnet till Roslags-torg, der det vanliga bondqvarteret väntade det.

Det var afton, spårvagnar med gröna lyktor stodo strax bredvid. Anhild steg upp i en. Der sutto förut några glada ungherrar, en fru och en liten flicka med en stor docka på armen och en välmående gubbe, som, då kusken upplyste honom om, att det var förbudet att röka inne i vagnen, stoppade sin brinnande cigarr i fickan och sedan satt och stirrade oafvändt på dockan. »En söt liten fröken, den der — men är hon inte tung att dras med? Ja se, om damerna ä knäsvaga, så gör det ingenting, men händer det en af oss . . .»

Herrarne skrattade, kusken öppnade dörren och bad den tjocke betala, och denne tog upp pengar ur fickan, mumlade något om bolagets inkomster och undrade, om inte de slantar, som han tappat i vagnen och inte hittade rätt på, kunde anses såsom betalning.

Anhild steg ur.

Hon befann sig på Drottninggatan. Uppspända paraplyer trängdes på trottoarerna, familjer kommo tågande, damerna i hvita hufvor, pojkar sprungo med tidningspäckor, på ett konditori sutto unga damer och åto bakelser, i ett stort fönster hängde ofantligt stora fotografier, skarpt belysta, i ett annat vände sig moderna klädningar rundt omkring, tusen småsaker voro smakfullt uppradade och

lockade med billiga pris. Ur förbifarande täckvagnar skymtade lätta skyar af tyll med blommor på, och i hotel Fenix voro alla våningar festligt upplysta.

Hvad detta lif, denna rörelse skulle ha roat Anhild under andra förhållanden. Nu blef hon skygg, ensam och trött, som hon var, och drog floret tätare om sitt huvud, då någon herre såg allt för närgånget på henne.

Snart stod hon utanför en dörr, der på visitkortet lästes »Häradshöfding Gylling». Toner från ett piano trängde ut till henne, tonerna af en af de gamla folkvisor, som hon mer än en gång sjungit till samman med sin jemnåriga, nuvarande fru Ada Gylling. Men det var så eget att möta dessa toner just nu, och att de skulle vara de första, som helsade henne. Hon stannade i förstugan och hörde, hur den spelande der inne stämde i med sakta röst: »Du lofte, att du aldrig skulle svika, — men likafullt så bju'r du till att göra det ändå».

Hon släppte dörrlåset, som hon fattat, närmade sig till en annan dörr, läste ett okänt namn på breflådan, såg, att der var ett Aftonblad inskjutet bakom klocksträngen —

Det kom någon! — Nej, det var ingen. Tänk, om Ada helt oväntadt öppnade sin dörr och fann henne här! Hon fattade mod, tryckte sakta, mycket sakta på knappen och blef nästan rädd, då en liten gäll klocka pinglade till.

Pianot tystnade genast, lätta steg hördes närma sig.

»Hvem är det?»

Anhild kunde ej andas.

»Det är . . .»

Så vreds en nyckel tveksamt om, och dörren öppnades på glänt.

»Ada, det är jag.»

»Anhild!»

»Nå, det var en öfverraskning!» sade häradshöfdingen, som ditlockats af sin hustrus utrop. Ett par barnhufvuden, som tittat fram bakom dörren, försvunno ögonblickligen, och en leksaksvagn med två dockor uti lemnades i sticket midt på salsgolvet.

»Anhild, är det verkligen du? Så förtjusande roligt!»

Uthvilad och stärkt efter en lång och tung sömn kom Anhild på morgonen ut i sin väninnas treffiga salong. Hon hade redan på aftonen, då de, sedan Ada fört barnen till sängs, slagit sig ned i ett hemtrefligt hörn, förtrott sin gamla vän, att hon kommit till staden i ett grannlaga ärende, som hon ännu ej ens vågade tala om för sitt värdfolk, och hon frågade rent ut, om Ada ansåg detta uppförande ovänligt. Nej, visst inte! Ada hade liksom alla hennes syskon ständigt beundrat Anhild och visste, att denna ej var i stånd att göra något, som var orätt. Och derpå lofvade lilla fru Gylling att ej vara det ringaste nyfiken.

Hon märkte, hur tankspridd och orolig Anhild var och ansåg morbroderns sjukdom vara orsak härtill. Hon ville förströ sin gäst, de skulle gå i bodar och göra uppköp till samman, dricka chokolad hos Berg och ha förtjusande roligt. Men Anhild bad allvarligt och med den der blicken, som ingen kunde motstå, — och så gick hon ensam ut att uppsöka författarinnan till det olycksdiga brefvet, som hon bar i sin ficka. Hennes hjerta slog — tänk om hon mötte sin fästman!

Det hade frusit om natten och fallit litet snö. Gatan var snygg och ren och syntes bredare än qvällen förut, fotgångarne togo små steg i halkan, ty under det tunna förrädiska snötäcket låg hal is, och mer än en oförsigtig vandrare satte sig oförmodadt ned på marken.

Anhild kom till den i brefvet nämnda gatan, fick rätt på husnumret, gick in i porten och upp för en trång, brant trappa. Då hörde hon karlröster öfver sig, med ens var allt hennes mod borta, och hon skyndade ned igen.

Hon vågade ej gå dit upp. Hur skulle hon göra?
Hon gick ett stycke framåt gatan.

Plötsligt stannade hon. En herre hade kommit ut ur en bod och blef stående midt framför henne. Helge! var hennes första tanke. Hon kände sig skamfull, förvirrad som en ertappad brottsling.

»Fröken Anhild, är ni här?»

Det var ju Rolf, Rolf sjelf, solbränd och med helskägg. Hon räckte honom en hand, som darrade litet.

»Ett så oväntadt möte!» sade Rolf.

Anhild talade om, att hon aftonen förut kommit till staden.

»För att träffa er fästman?»

Naturligtvis, för att träffa sin fästman. Så sade hon något om, hur de mådde på landet, och så blef hon tyst. Hon fann det så ironiskt, att de skulle mötas här, utanför det hus, der A. Petersén bodde.

Rolf såg på henne, men hon tycktes ej ha något mera att tala om. Då fick han ett anfall af pratsamhet, han kunde ju icke vara oartig och gå tyst, då han efter årslång skilsmessa råkat en gammal vän.

Han hade också kommit till Stockholm dagen förut och började berätta om sin långvariga resa.

»Hvad här är grått och tryckande! Hur nedslående min hela färd upp från Italien var, — jag kommer nu från Verona. I Podalen blommade i tusental oliver och rosor, — inom några timmar var allt förvandladt till snö och is och skimrande alper, — och så in i ett kallt, blåsigt land, till ett trögt folk, som höll sig inom fyra väggar och bara drack bier och åt rättika. Vid Rhen blommade kastanjerna, och der blåste ännu ljumma vindar, i Heidelberg såg jag den sista solglimten, sedan kom fabriksröken i Westphalen, — och här är ju ett vargväder . . .»

Han tystnade, då han märkte, att Anhild ej hörde på honom. Det enda, hon uppfattat af hans reseskildring, var orden om den hastiga öfvergången från sommar till kulen vinter.

»När reser ni hem igen?» frågade han.

»I morgon.»

»Då får jag väl inte träffa er mera?»

Hon visste icke, hvad hon skulle säga.

»Ni kan ju», sade hon slutligen, »följa med mig hem. Ni är ju en gammal vän till familjen Gylling, — jag bor hos dem.»

»Ja visst, — det passar utmärkt.»

»Men . . .»

De hade stannat utanför porten till det hus, der hon nyss varit uppe.

»Skall ni in här?» frågade Rolf.

Hon kom sig icke för att svara nej, fast hon så gerna ville det.

»Det är väl ingenting, som jag kan uträtta för er?»

»Jag skulle», stammade hon, »ha reda på en . . . fintvatterska, som heter Petersén, och som skulle bo här.»

»Det är ju lätt . . . Vet frun kanske?» Frågan ställdes till en gumma, som kommit ut i porten och stod der och bligade på paret.

»Tvatterska? Nej då, det fins ingen tvatterska, det skulle jag väl veta, jag som känner alla flickorna här i huset, grosshandlarns långa ragata och majorns och hela hunddansen men ingen tvatterska, nej för all del. Tror ni inte mig, så fråga syster min, hon ljuger värre än jag.»

Gumman dök in i porten igen. Anhild hade dragit sitt mörka flor för ansigtet.

»Följ mig dit upp. Jag måste få veta, om hon bor här.»

Hennes röst var så svag, så olycklig, att Rolf ej kunde göra invändningar. Och om han frågat, hvad hon ville den sökta, skulle hon kanske måst tillstå, att hon ej visste det sjelf.

De gingo upp för trapporna och läste på alla dörrar. På nedra botten namn, som slutade på *-son*, en trappa upp ett namn på *-dix*, två trappor upp på *-sköld*. Så anlände de till en halfmörk vind, der genom en sprucken ruta dagern föll sparsamt in genom spindelväf och dam.

Rolf drog eld på en tändsticka och lyste på en dörr. Nej! På en annan — Då öppnades den häftigt.

Anhild gaf till ett qväfdt rop och tog instinktmesigt ett steg nedåt trappan, så att muren skylde henne.

»Ursäkta», sade Rolf till en ung parfymrad herre i

vild peruk, nattrock, uppsluppen i sömmarna, och tofflor.

»Ursäkta! Jag söker en fintvatterska, som . . .»

»Var god och undersök min våning», bad den unge herrn med en ironisk rörelse. »En skraddare är för tillfället der men ingen tvatterska.»

En hes röst inifrån bad talaren dra dit, »der man rör med tråg», och denne fortfor pekande på de olika dörrarna.

»Der bor en gravör, så vida han inte har svultit i hjel sen i går, och der bor en gammal jungfru.»

Den osynlige skrattade der inne. »Fins det några jungfrur här i huset, der du bor?»

Anhild höll sig fast i en iskall ledstång. Detta var en del af verlden, som ej funnits till för henne, och som hon aldrig bort söka upp.

»Och der», fortfor han i nattrocken, »der bor Agneta.»

»Dygdädla fröken Agneta», sufflerades inifrån.

»Och jag har ingen anledning tro, att fröken Petersén har slagit sig på fintvätt.»

Fröken Petersén, det var hon. Anhild kände, hur kylan från ledstången spred sig genom hennes lemmar.

Äfven Rolf tycktes vid ljudet af detta namn draga öronen åt sig.

»Hvem är fröken Petersén?» frågade han.

»Träffas i cigarrboden der nere från klockan . . .»

»I hörnet, n:r femti? Agneta Petersén?»

»Mycket riktigt!»

Han mumlade något om, att han gått orätt. »Förlåt, att jag har stört . . .»

»Skadar inte! Jag har godt om tid.» Dörren slogs igen.

Rolf kom ned i trappan.

»Ni har hört?»

Anhild hade hört — tillräckligt. Hon gick förut ned. Ingen sade något, men båda tänkte.

Hvad betydde Rolfs utrop och hans häftiga fråga? Visste han något?

Hvarför sökte Anhild upp cigarrflickan? Visste hon något?

De kommo ned på gatan, gingo framåt utan mål och rycktes från sina tankar af att en häst var nära att stöta om kull dem.

»Låt oss gå in någonstades. Här är ett damkafé.»
Och innan Anhild visste ordet af, satt hon i en soffa i kaféets inre rum. Rolf bestälde två koppar chokolad och kom sedan efter dit in.

»Det var ingenting. Det är öfver nu!» hviskade Anhild.

Hon stirrade framför sig, på vinkarafferna framför spegeln, på glaceformarna i hörnet. Hon var magrare nu, än hon varit »den der sommaren», kinderna voro något infallna. Hon skulle komma att åldras tidigt. Men ögonen voro de samma, mörka, djupa, obeskrifliga.

Slutligen såg hon upp och sade med en röst, som var ämnad att låta obesvärad:

»Ni har inte träffat någon, sade ni?»

»Jag har inte sett Helge på ett helt år», svarade Rolf. »Ett så sorgfullt leende! Är det er morbrors sjukdom, som . . .»

»Det är så ensligt der hemma», sade Anhild sakta utan att se upp.

Han gjorde ett försök att skämta. »Och fröken Anhild trifs i ensamheten, jag mins det.»

Ett par tårar skimrade i hennes ögon, och hon vände sig bort.

»Fröken Anhild, förlåt mig! Jag ville just lifva er genom minnet. Om ni ville ha litet förtroende för mig, ville tro på en tillgifvenhet, som kan bära allt men som aldrig kan misstyda ett ord af er . . .»

»Tack för ert deltagande», sade hon. »Ni undrar naturligtvis, hvad det är åt mig. Jag mår inte väl för tillfället, jag är nervös, orolig, — ni vet ju . . . orsaken?»

Rolf anade orsaken.

»Ni har inte frågat mig om något», fortfor hon. »Ni är författare, ni känner kvinnorna, ni vet, hur vi kunna digna vid första lilla motgång, som slår om kull våra planer, fast vi, som man säger, kunna bära lifvets stora sorger utan att svigta. Ni undrar, hvad jag hade uppe i det der huset att göra, ni vet inte, hur full af fantasier jag är, därför att jag hade vant mig att dölja alla hugskott, alla idéer, som kommo och flydde, ni visste inte, hur också *jag* kunde dikta . . .»

Hon talade sakta för att ej höras ut i boden, hon kramade och vred på sin näsduk och sökte tvinga ett

småleende upp på sina blodlösa läppar. Rolfs blick följde hvarje hennes rörelse, han hörde ord, som lågo dolda under hennes tal, och läste i hennes inre mera, än hon anade. Nog visste han, att hon kunde dikta, han trodde blott, att hon kunde göra det mindre genomskådligt.

»Säg mig», sade hon till slut, »ni tror ju på menniskorna?»

»Blindt på en del af dem.»

»Om ni hörde något illa om någon, som ni trodde på?»

»Det tillåter jag ingen att säga.»

»Kan ni hindra det?»

»Hvad man säger åt oss, beror mest på oss sjelfva.»

Anhild steg upp. »Hvad tänker jag på, som sitter här!»

Så blef hon stående framför bordet med blicken fäst på dess skifva.

»Ni tycker», sade hon, »att jag är mycket sjäpig, inte sant?»

Intet svar från Rolf. Så fattade han hastigt hennes båda händer.

»Anhild! Fröken Anhild!» sade han med en röst, som darrade af rörelse. Hon grep med feberstyrka om hans hand.

»Vet ni??» hviskade hon.

Rolf vände sig bort. Hvad skulle han svara?

»Säg, att det är omöjligt», hörde han bakom sig.

Han ryckte lös sin hand, gick ett slag öfver golfvet, drack ett glas vatten. Hon väntade i andlös spänning, väntade på ett ord af tröst, af öfvertygelse om Helges oskuld, ett enda ord, framsagdt i rätta stunden af hans vän, ett litet ord, som skulle förmått henne att genast rifva den olycksaliga breflappen i tusen stycken. Men nej, vännen hade inga urskuldande ord. Helge hörde nog icke till de menniskor, som han trodde på.

»Vi måste gå!»

Hon drog floret för sitt ansigte. De gingo genom boden, der flickorna bakom disken sågo nyfiket efter dem, och kommo så ut på gatan. Ingen kom sig för att säga något, förr än de stodo vid Anhilds port.

Då fick hon ändtligen ljud. »Men så säg mig då, hvad ni tänker!»

»Jag vill ogerna tänka något illa om honom», sade Rolf.

»Hvarför?»

»Derför, att jag inte tror något illa om er.»

Han helsade och gick. Ingen af dem upptog Anhilds förslag, att han skulle komma med upp till Gyllings.

Han gick ned åt gatan. Ett haf af tankar böljade om i hans hjerna.

Han hade flytt bort från allt, hade lemnat sorgerna kvar hemma och lefvat för dagen bland främmande människor på främmande jord, hade drifvit omkring på lifliga gator och torg, begrafvit sig i små, måleriska hålur under vinrankstak, genombrutna af solstrålar, hade trampat historisk jord, lefvat bland unga konstnärer under ystra upptåg och godt lynne, han hade sökt att efter bästa förmåga glömma bort, hvad som band honom vid hemmet, han hade studerat sig in i helt nya ämnen, studerat lifvet, folket, naturen, allt, som var olikt det, han förr varit van vid, och med kraft hade han trädt in på nya banor.

Och nu hade allt kommit in på honom igen. Knappt hade han satt sin fot på den dyra fosterjordens mark, förr än han rände in bakom samma trånga galler, som förr hållit honom inestängd, och nu syntes det honom omätligt, det svalg, som låg mellan stunden och de sollysta taflor, han så nyligen skådat, med blått Medelhaf och glödande frukter.

Han hade på morgonen varit på väg att söka upp Helge, då han händelsevis fick höra talas om honom, fick höra hans namn och på samma gång fröken Agnetas. Det borde alls icke ha förvånat honom. Han kände ju Helge, visste bättre än någon, hur denne alltid gifvit vika för stunden, följt det första intrycket, som ofta är falskt, och skytt all eftertanke.

Så förde slumpen Anhild i Rolfs väg, — och han fick reda på, att hon visste allt.

När hon råkade sin fästman, hvad då? Anhild var stark, hon var ren, hon skulle krossa den arma masken under tyngden af sitt förakt, hon kunde ej handla på

annat sätt, *hon* hade fasthet i sin karakter, och hon skulle göra det rätta.

Slumpen? Det var Helges åsigt, att världen styres af den. Slumpen hade just nu fört Anhild i Rolfs väg. Hon skulle bryta med Helge.

Rolf hade rest bort för att glömma, och nu, nu blossade det upp, allt dämpadt, inläst, undertryckt, förgätet — blossade upp klarare och vildare än någonsin.

Sin korta dröm hade han sett förblekna och blifva till intet, innan han ens visste af, att han drömt den. Alla tankar på det, han mist och aldrig egt, hade han bannlyst ifrån sig. Och nu, nu märkte han, att aldrig var hans kärlek starkare än nu, den hade grott, gnistan hade legat i kruthögen, och den sprängde med rasande, obändig kraft alla murar, alla galler. Ve en hvar, som stälde sig i hans väg! Nu — eller aldrig!

Han hade ändrat tanke. Han gick ej, som han ämnat, ut för att söka upp Helge. —

Det började regna, den hvita snön på gatorna blef till slask och smuts, och det vänliga blå, som lyst fram mellan molnen, skymdes bort igen.

— — — — »Helge!»

Han kunde ej uthärda hennes blick, hennes sorgsna, förebrående utrop. Han såg ned på mattan och fixerade oafvändt en blå blomma, inväfd mellan skära bredtungade blad.

Hon hade sändt honom sitt visitkort med påskrifven adress, intet ord vidare, och han hade strålande af glädje flugit direkte in i häradshöfdingens salong. Anhild hade just kommit hem och hade ännu hatt och handskar på sig. Han hade genast hejdats af hennes blick, som sade honom allt. Hon hade räckt honom ett bref, som han alldeles glömt bort, men som han nu kände igen.

»Helge, du var ju mitt allt!» hviskade hon med förviflad röst.

En stund förgick, lång som en evighet.

»Hör mig, Anhild, du får inte tro . . .»

»Hvad får jag inte tro?»

»Jo, det är sant, jag . . . jag kan ingenting säga . . .»

»Nenej, för djupa känslor har du inga ord», sade hon hånfullt och fortfor:

»Jag sa en gång, om du mins det, att vi i lifvet få nöja oss med så litet, och jag retade med dessa ord dig att tala vackra saker om ideal och andra höga magter, i hvilkas tjänst du står.»

Hon drog af sig sina handskar men skälfde så, att hon spräckte den ena.

»Vet du, hvad du har gjort?»

»Ja, det vet jag, jag har kastat bort mig sjelf.»

»Jag tänkte nu inte på dig», sade Anhild. »Du är man, du har rätt att lefva hur som helst utan att din

ära fläckas inför världen. Du bär ditt hufvud lika högt för det, och bjuder lugn handen åt den flicka, som oerfaren trodde på den granna etiketten. Det var inte på dig, jag tänkte. Men du har dräpt hos mig tron på det lilla, jag ännu höll fast vid, och det är detta, som jag aldrig skall förlåta dig.»

Han såg, hur främmande och stel hon stod der, den ädla, höga gestalten, hur hon kämpade för att visa sig fast och lugn, hur föraktfull hon vände sig ifrån honom för att gå sin väg. Han såg hennes rena ansigte, den engalika pannan och de djupa ögonen. Och der sköt upp i hans själ ett vansinnigt hopp, som ropade högt, att han ej hade något mer att förlora och att han ej borde släppa det sista, bräckliga halmstrået.

»Jag skall tala om allt för dig, Anhild, — *du* skall förstå mig. Ser du, det der brevet . . .»

»Jag vill ingenting veta. Tänk på, hur du förnedrar dig genom en bekännelse, som i alla fall inte tjenar till något.»

Hon fattade i dörrlåset utan att ens gifva honom en blick till afsked.

»Nej, gå inte, du får inte gå!»

Helge skyndade fram och tog också i låset. Hon drog sin hand tillbaka, som fruktade hon att vidröra hans.

»Du måste höra på mig. — — Den der flickan och jag . . . vi känna hvarann mycket litet. Jag behöfde henne för min roman, du vet, — ville studera min typ efter modell, — och så blef jag bekant med henne . . .»

Han fortfor att tala, han talade sig varm, lyckades arbeta sig in i berättelsen och fick småningom sammanhang och reda deri. Han stod bakom en stol med händerna på dess ryggstöd. Hans samvete ropade högt, att han ljög hvarje ord, och förståndet sade, att hon naturligtvis ej kunde tro något af den långa, dumma historien, som så uppenbart var diktad af nödtvång. Och fastän han lade märke till, hur misstroende hon stod der, fastän han insåg, att han genom dessa upprepade och uppenbara lögnar endast sänkte sig i hennes ögon, så fortfor han likväl, som han en gång börjat. Kunde hon verkligen tro, att han glömt all heder, att hans hjerta

var dött och hans samvete hade tystnat för alltid? Visste hon, hvad det kostat honom, och visste hon, hur känslor af medlidande för en annan, som vill dö för en enda vänlig blick, kunna komma oss att glömma mycket?

»Den, som glömmar, är ingen man, — eller också är han en dålig man», sade hon tonlöst.

»Och hur skulle jag då blifvit en man? Hvem har gjort mig till en man? Anhild, du vet inte, hur svårt det känns, detta medvetande om sin svaghet, sin karakterslöshet, — att se sig glida tillbaka gång på gång till en och samma punkt, som man trott sig ha lemnat för alltid. Och hvar gång har man förspilt sina krafter. Du vet inte, hur modet svigtar, då man sträfvat till ett mål, som är allt för högt för att man skall kunna nå det, ty det är ju blott det oupphinneliga, som det lönar mödan att sträfvat efter. Man får världen emot sig, man blir misskänd, och så vacklar man. Hvem har inte gjort det någon gång? Om du visste, hur jag lidit af att vara ensam, att gå som en främling bland människor, som inte bry sig om mig eller som se mig öfver axeln . . .»

Det kände Anhild till.

». . . att aldrig kunna förtro en tanke åt någon och finna ett gensvar i dennes bröst, att lefva blott på sina sjuka drömmar och stänga sig inne i det sämsta sällskap, med sig sjelf . . .»

Anhild rörde sig ej, men hon inföll:

»Och att aldrig ens göra ett försök att höja sig ur dyn, att sträcka händerna efter plankan men inte bry sig om att gripa den, att låta världen ta sig, sådan man är, med fel och brister, som ä ofantligt intressanta, men som man alls inte bryr sig om att söka afhjelpa, ty då vore man ju inte längre sig sjelf.»

»Du har rätt, du har alltid rätt. Jag var förblindad . . .»

»Förblindad?» upprepade hon. »Hvarför skall du förtala dig sjelf? Du har ju rätt till det, som vore brottsligt hos andra, du måste tränga till botten af människohjertat, du måste med hvilka medel som helst fånga förtroenden, det är ju din rättighet, det sker ju i det sannas, det godas tjänst, du strider mot låghet och osanning, du, som har dragit harnesket på . . .»

»Anhild, hör mig, se på mig, Anhild, och sitt inte så der. Du känner mig bättre än någon, du är ju min enda sanna vän, fastän jag inte har vågat säga dig allt, därför att du stod så högt öfver mig. Och du har låtit mig känna min underlägsenhet, det har du, fast du kanske inte vet af det sjelf», — nu kämpade Helge för lifvet och valde ej mera sina vapen. »Och så sträfvade jag efter att bli författare, det var just min olycka. Jag borde ha märkt, att jag inte dugde till det. Ser du, det är mina krossade förhoppningar, som tagit från mig tron på mig sjelf, aktningen för mig sjelf. Och *då* står man nära branten, och finner det föga värdt att lefva . . .»

Han talade utan att veta stort, hvad han sade eller hvarifrån han fick orden, han visste blott, att allt berodde på denna stund.

»Du rör dig inte, Anhild» — fortfor han, — »du vill inte förlåta mig, fast du ser, hur krossad jag är, jag, som aldrig har velat böja mig. Kan då inte ett minne af det flydda utplåna något? Eller är du inte längre den samma lilla flickan, som sjöng dina visor för mig på kyrkogården, — och har du glömt, hvad du tänkte på, när du satt och skref i vattnet i drömmarnas lund? Ty jag vet ju allt, du har ju sjelf sagt mig det. Vi ha så mycket gemensamt, du och jag, vårtankar, ungdomshopp, — kan du gå ett steg hemma utan att träffa på ett minne?»

Nej, det var just det, hon ej kunde, och därför led hon nu, därför häfde sig hennes bröst oroligt, och hon vände bort sitt ansigte för att dölja, hur han rörde strängar, som ej bort få röras i denna stund.

Han hade fattat hennes hand, sjönk nu på knä bredvid stolen, der hon satt, och böjde sig fram emot henne.

»Anhild, jag besvär dig, stöt inte bort mig. Du är ju idealet, som skall hålla mig uppe och som jag ej kan svika en gång till. Jag begär ju blott, att du skall glömma, hur uselt jag handlat mot dig, och se mig, sådan jag var förr, — och sådan jag ännu kan bli, om du vill. Ty du känner din magt, du kan, hvad du vill, och det kan också jag, om jag vet, att jag har någon att strida för. Hopplös strid gör ingen till hjälte, och hvart *den* har fört mig, ser du sjelf. Du kom i rätta

stunden som en räddande engel, himlen ville inte, att jag skulle gå under. Hör du på mig, Anhild?»

Hon förde näsduken till sina ögon.

»Jag borde ha anat», fortfor han, »att det skulle gå derhän. Nu är allt nära att ramla, nu gäller det mitt lif. Jag har aldrig skattat mig särdeles högt, det vet du, jag har föraktat mig sjelf långt djupare, än du kan tro, och hade inte din ljufva bild alltid hägrat för mig som ett mål, oupphinneligt men ett mål ändå, så hade jag kunnat bespara dig den här sorgen. Och då hade ingen behöft sörja mig.»

Han kände, hur hennes hand darrade i hans.

»Ty för dig vore det i alla fall långt bättre, om jag inte fans till. Jag är ju den fredlöse, som för olycka med mig öfver alla dem, som göra mig godt.»

Det sista var ett citat, men det betydde föga, det passade bra i stycket.

Det blef tyst, en klocka slog, och det behöfdes blott dess skarpa ljud för att Helge ej skulle finna flera ord. Han släppte hennes hand och gick några steg ifrån henne, gick fram till fönstret och såg ut utan att se något.

Och hon, som satt orörlig qvar i stolen med armarna hängande ned och den sönderslitna handsken qvar på ena handen, med bleka kinder och torra ögon, hon visste lika väl som han, att det var *speladt*, hela uppträdet nyss, att han, då allt hotade att glida honom ur händerna, grep efter halmstrået och frågade föga, om han sparkade andra till botten, blott han sjelf kom på fast mark.

Hon reste sig upp och gick mot dörren. Der vände hon sig om.

»Jag tror dig inte», sade hon. »Du har ljugit hvart ord, och du vet det sjelf mer än väl.» —

Han visste det, och han kände sig så förödmjukad, så eländig, så usel, att han hvarken rördes eller harmades öfver dessa ord från sin fästmö's läppar. Att han kunnat förnedra sig till den grad som han gjort i dag! Han visste ej, hvad han sagt, blott att allt var nära att ramla, hvilket var sant. Han föraktade sig långt djupare, än han kunnat säga, och om han hade minsta gnista af heder, skulle han utan ett ord mer kasta sig under

spillrorna af sin lefnads luftslott och låta sig krossas under dess ruiner.

Anhild hade gått ifrån honom. Det tjenade till intet att förlänga detta samtal, som var lika pinsamt för dem båda. Han såg henne ännu stå framför sig, och i hans öron ljödo ännu hennes sista ord:

»Jag trodde på dig. Nu är det slut.»

Han hade hört dörrarna slå igen efter henne, och han hade stirrat på det blänkande låset, om det ej skulle vrida sig.

Nej, dörren förblef stängd liksom hans hopp.

På mattan låg hennes handske kvar. Han tog upp den, stack den i sin ficka och gick utför trapporna, ut på gatan, der hvarje hans steg lemnade efter sig ett svart spår i den blöta snön. Han märkte ej, hur regnet piskade honom i ansigtet, — det var som en viss afton, då det var marknad och då det också regnat.

Han gick förbi en cigarrbod utan att märka, hur flickan der inne skyndade till dörren och lutade sig ut, — och en bekant, som ropade till honom: »Ser du inte, att Agneta vinkar dig?» fick ett föga artigt men mycket upprigtigt menadt svar.

Hemkommen drog han hängaren af sin rock, slog ned en ljusstake från skrifbordet och började det ena brevet efter det andra till sin »dyra Anhild». Han satt länge med pennan i hand, doppade ifrigt i bläckhornet, plumpade på bordet, stirrade på papperet med monogrammet och kronan öfver men fann inga ord. Hvad hade han också mera att säga henne? Allt var ju sagdt. Det var ju slut.

Med ens for han upp, på med rocken och ut. Fem minuter senare ringde han på Rolfs dörr men förgäfvets. Och han var rätt glad att ej träffa sin gamle vän, ty hvad ville han honom egentligen?

En stund efteråt befann han sig utanför hennes hus. Han gick sakta upp för trappan, rädd att möta någon, han lyssnade vid häradshöfdingens dörr, hörde buller från salen, lätta barnsteg, prat, skratt, små jublande gälla rop. Och i våningen bredvid spelade man på pianot löpnigar i oändlighet. Han smög sig ned igen, hvad hade han också der att göra — och stötte utanför porten på Rolf.

»Är du ute och går?» sade Helge. Han skulle ju säga något.

Rolf såg på Helge. Ja, han var ute och gick. Han tog ej sin gamle vän i hand. Det var så, de råkades efter ett års skilsmessa.

»Rolf, vet du af det, — att . . . att min fästnö är här? Att hon . . .»

»Ja, jag vet det», sade Rolf.

»Rädda mig du!» Ett vansinnigt hopp sköt upp hos Helge. »Du är den ende, som kan det.»

»Jag? Rädda *dig!*» Rolf hade tagit ett steg tillbaka. »Dig, som förrådt henne, krossat hennes hopp, hennes tro, mer än hennes lif!»

Han sade dessa ord i örat på Helge och vände sig derpå för att gå. Då fattade Helge hans hand.

Han kände, att vänskapen med Rolf var nära att slitas sönder, och ville äfven här gripa ett bräckligt halmstrå.

»Vänta! Hör på mig!»

»Hvad är det?»

Men Helge visste icke, hvad han ville säga.

Han såg ned på gatsmutsen. Och Rolf ryckte sin hand ur hans och sade kallt:

»Allt är slut oss emellan. Adjö!»

Han gick. Helge såg efter honom. »Det är slut — jaha!» Så gick Helge åt andra hållet. »Ja visst, slut ja — allt!»

Det var åter morgon efter en natt, som förflutit sömnlös för mer än en.

Åter satt Anhild ensam i sin väninnas salong. Ada, som nu fått veta allt, var inne i barnkammaren, förmanade småttingarna att hålla sig tysta, kom ibland in till sin gäst, kysste henne, bad henne vara vid godt mod och sade, att allt nog skulle bli bra igen.

För fru Gylling hade lifvet varit så enkelt, och hennes väg hade alltid gått rakt framåt. Glad och tanklös hade hon vuxit upp, hade beredvilligt förälskat sig i den första man, som visat henne någon uppmärksamhet, hade blifvit gift med honom och var lycklig. Hon såg med lugn mot framtiden, som var jemnad och liksom det förflutna förde rakt framåt.

Är det då endast medelmåttorna, som få bli lyckliga? Ada och hennes man voro så vanliga som möjligt, skapade i samma degel jemte ett par dussin andra. Det måtte vara så, det går till. Då blir det ibland litet ler öfver, och då gör alla skulptörers mästare sig besvär att särskildt knåda till en individ. Denna blir ej de andra lik, han blir abnorm, ovanlig, ofta omöjlig för denna värld, — ibland blir han ett snille, en storhet, — det är slumpens verk, det beror på, om han kommer på rätta platsen och i rätta stunden, men det lär sällan inträffa. Och i hvarje fall har han vida svårare än andra att bli lycklig. —

Anhild hade på morgonen fått ett kort: »*Jag måste få se dig ännu en gång. Sedan skall jag ej mera plåga dig. Helge*».

Hon satt framför blomsterbordet. Hvad lifvet föreföll henne tungt, lumpet! Utanför på gatan gingo men-

niskorna till sitt arbete. Fans det någon enda lycklig ibland dem? Barnen, som sprungo rödkindade till skolan, rädda att komma för sent och få stryk, den lilla flickan der, som kom ut från magasinet balanserande sin gräddskål och bitande i hop tänderna af fruktan att spilla ut en droppe, arbeterskorna, bleka, magra, utsläpade, den krokryggiga gumman med oket på nacken, hon som såg ut att knappt kunna släpa fram sitt gamla lif, gubben, som sopade trottoaren utanför huset midt emot, och hvars begär sträckte sig till en sup och en pris snus, — var någon af dem lycklig? Barnen, visste de, hvad de ville, och de gamle, hade de ej om än omedvetet böjt sig under oket, gifvit vika alle samman, gifvit sitt lif förloradt?

Anhild kunde, ville ej gifva vika, det vore ett brott. Hon väntade på Rolf, och han kom.

»Ni har bedt mig komma hit», började han, då han varit inne och talat några ord med fru Ada, helsat på småttingarna och nu kom ut igen i salongen, der han satte sig bredvid Anhild.

»Ja. Ni är ju den enda, som jag kan tala vid, den enda, som förstår mig. — Icke sant, ni förstår mig ju?»

Han kysste hennes hand. — »Jag tror det.»

»Hur skall jag göra?» — Hennes blick hängde ångestfullt fast vid hans ansigte.

»Frågar ni *mig* om det? Jag vore väl den sista, som . . .»

»Ni menar, att jag sjelf borde veta, hur jag skulle handla. Ni har ju trott mig vara stark, själsstark, icke sant? Jag har trott så sjelf också. Jag hade ju riktigt längtat efter det, som skulle komma, — och nu *har* det kommit, och nu står jag der med alla lånta fjädrar bortblåsta, utan kraft och utan vilja, utan karakter. Ni trodde, att jag var en sjelfständig natur, själsstark och offervillig, härdad mot lifvets stormar. Hvarför trodde ni det, hvem har bedt er derom, hvarför trodde ni något alls? — Jag har trott, jag också. — Jag var ju alltid hänvisad till mig sjelf. Sade jag ett ord, så missförstod man det och tvang mig att tiga, qväfde hvarje strå, som ville spira upp till något godt, och bannade mig för hvarje känsla, som jag visste var sann och god. — När jag då hade ett enda vackert minne att värma mig vid,

är det då underligt, att jag bevarade det, omhuldade det, att jag väntade, tänkte och drömde? Vi behöfva inte längta förgäfvets, vi kunna vara säkra på, att den kommer, denna lifvets höjdpunkt, då allt, som under långa år spirat och grott och knoppats inom oss, skall slå ut. Den kommer, stunden, — och då ramla korthusen, det är lifvets saga. Och det är rätt åt oss, — hvarför byggde vi dem? Vi visste ju ändå, hurudant slutet skulle bli.»

Rolf kände till allt det der.

»Så säg mig då, hvad jag bör göra?»

»När korthuset ramlat», sade Rolf sakta, »så börjar man om från början att ställa upp spillrorna, men nu bygger man det helt litet och lågt och anspråkslöst och är glad, om det då kan stå för sig sjelft.»

»Och finner sig i sin lott, det är ju så ni menar?»

»Ja visst! En och annan drar blankt mot ödet och segrar eller går under, — det är de verkligt store, de hvilkas namn vi aldrig lära känna. Och inte skulle vi bry oss om att lära känna dem, vi som hurra för storheter af ett annat slag. Vi andra, vi veta att finna oss, vi kunna bära motgången, ty vi inse som snälla barn, att inte alla föddes till lycka, vi knyta näfven och säga, att vår herre inte har varit god mot oss, vi trösta oss med vissheten att, om ödet velat så, hade det blifvit af oss något helt annat, än hvad det blef, och så fordra vi ersättning i en annan verld, — det är så vigt att hoppas på att få börja om igen, när vi sträcka oss i vårt soffhörn och tänka på vårt förspilda lif, förspildt därför att ett korthus ramlade, ett korthus, som färdigt kanske hade blifvit allt annat än vackert.»

Anhild hade stigit upp, gått förbi Rolf och satt sig på pianostolen, stirrande på de uppslagna noterna.

»Ni gör jemt iakttagelser», sade hon, »gif mig i stället det råd, jag bad om.»

»Följ ert hjertas röst, det är mitt enda råd.»

»Har lifvet lärt er det?»

»Lifvet? Jag har liksom ni alls inte lefvat, jag har bara läst och tänkt och drömt.»

»Åhjo» — hon lade handen sakta ned på tangenterna, och der ljöd en vek ton lik en klagande suck — »ni, som

blifvit så der kall och lugn och otillgänglig, ni har nog gått igenom något.»

Han svarade ej.

»Jag frågar er om ingenting, lär mig blott att gifva vika?»

Nu såg hon upp till honom.

»Det har jag inte lärt mig sjelf», utbrast han. »Om något vunnes genom ett offer, så skulle jag vara i stånd till det. Men vi ha pligter mot oss sjelfva också, och vi ha ingen rätt att gifva till spillo det lif, vi fått.»

En häftig ringning på tamburklockan afbröt samtalet. Anhild reste sig häftigt och skyndade fram till honom.

»Det är han! Hjelp mig, Rolf! Säg, hvad skall jag göra, — jag kan inte möta honom nu — nej, jag kan inte...»

Var det Anhild, denna darrande, hjälplösa flicka, som lik ett barn sträckte sina armar bönfallande mot honom, den starke, öfver lifvets stormar stående mannen?

»Mod, Anhild!» var allt, hvad han kunde säga. »Glöm ej, att hela ditt lif beror på detta ögonblick.»

Hon kramade hans hand, nervöst, hårdt.

Men det var ej Helge, som kom. Det var ett telegram till fröken Stål.

Hon var så upprörd af skrämsel öfver ringningen, att hon knappt kunde bryta det. Så läste hon:

»Ulrik afsomnade i natt i tron på sin frälsare. Köp dig svart klädning. Kom genast hem med Hansson.

Ottilia.»

Hon räckte telegrammet åt Rolf och sjönk sedan ned i soffan. Han drog sig undan till ett fönster i andra ändan af rummet.

Ingen sade ett ord.

Död, morbror Ulrik död! Just nu, då hon var borta. Det var så underligt. Men det var ju ändå sant, tant Ottilia hade sjelf skrifvit det. — »Afsomnade i natt...»

När du kommer hem, Anhild, skall du ej mera se hans långa slitna gröna rock stå ute på gården. Han skall aldrig mera reta dig medelst hvassa hänsyftningar på ämnen, som äro dig heliga, eller genom sidohugg, som sára dig, du skall ej mera höra ljudet af hans steg

i salen — sex steg fram — till matbordet — och sex steg tillbaka — till klockfodralet. — Du skall få lugn, Anhild, ingen skall reta dig mer, tant är gammal och har väl ej så långt igen, hon heller. Nu är du väl nöjd, ty du kunde ju ej önska dig något bättre, i synnerhet som du får hans pengar, och de äro ej att förakta. Han har ju sparat och samlat och nekat sig och hemmet nära nog allt för att öka din förmögenhet. Var glad, Anhild, nu är du rik och fri, och med rikedom en följer allt.

Så hviskade i hennes öra en ohörbar röst, och tankarna jagade hvar andra under hennes svarta hår.

Hon, som stått på sin piedestal och blickat liknöjd ned öfver massan inunder, hon som alltid haft en ömot-säglig rätt att förakta denna massa och låtit den blicka upp med beundran på den rena marmorstod, som bar hennes drag, hon som varit så kärlekslös mot sina närmaste och aldrig förmått se annat än deras mörkaste eller deras löjlige sidor, än mindre gjort ett försök att draga dem till sig, — hvad hade hon för rättighet att stiga som den förnärmade herskarinnan upp på sin tron och kallt neka den ångrande att ödmjuk få kyssa hennes klädningsfäll? Mot ingen, ej en gång mot Helge, hade hon varit fullt sann. Hon var sjelf ej bättre än de andra, hon passade sjelf der nere. Hade hon verkligen stått öfver massan, skulle han nog slutit sig till henne oslitbart.

Ingen kunde förtro sig till henne, alla stötte hon bort.

Hur hade ej inom ett par dagar hela lifvet förändrat sig! Hvad det föreföll henne smått, lågt, obetydligt, allt hvad hon förut fäst sig vid. De kommo åter nu, hennes ironiska tankar, som aldrig fått ord, de förstulna meningarna, alla dessa hänleenden, som aldrig nått upp till hennes läppar, dessa många orättvisa omdömen och elaka iakttagelser. Hvertill båtade nu hennes goda hufvud, hennes iakttagelseförmåga, hennes skarpa blick, som dock ej trängde djupt? Att förhärda, stålsätta, att öka högmodet, stärka egenkärleken, döfva tacksamhetens röst. Och *hon* dömde Helge! Han, som spelat komedi i sitt lifs viktigaste ögonblick, han hade dock omedvetet talat sanning, då han sagt, att hans framtid berodde på henne, på henne, som förmådde allt, hvad en älskande qvinna förmår, och att hon genom en trofast kärlek, som kunde

tåla allt, förmådde lyfta honom på samma gång som sig sjelf upp till renare luftkretsar.

Kunde hon neka honom sin tillgift, hon, som sjelf hade så mycket att afbedja? »Dömer icke...»

Rolf stod qvar vid fönstret, der gardinen nästan dolde honom.

»Nu behöfver ni visst inte mera något råd», sade han efter en lång stund. Han kallade henne ej mera *du* liksom nyss.

Hon såg upp.

»Ni är alltid försiktig, herr Sandberger», sade hon.

»Ni är orättvis. Har jag inte ständigt varit er vän?»

Det lät så hjertligt, lika hjertligt, som han hade talat de sista dagarna på Karsby under »den der som-maren».

»Jo, jo visst», sade hon.

Rolf hade insett, att hans öde var afgjordt, det nya hoppet hade knappast skjutit upp, förr än han märkte, på hvilken ihålig grund han byggde. Hvad ville, hvad hoppades han? Hon älskade ju honom ej.

Det var heller ej nu mera fråga om honom utan endast om hennes framtid, som måste räddas för hennes egen skull. Några fraser om kärlek, som slocknar och dör lika hastigt, som den kommer, hade han ej redo. Han visste, att den, som en gång fått hennes hjerta, han bodde der, så länge det klappade, — åtminstone skulle ingen, ej ens hennes bästa vän, ana, att det blifvit tomt der inne.

Rolf stod qvar med ryggen åt fönstret. Anhild hade närmat sig. Blombordet skilde dem åt.

»Tror ni», frågade hon, »att en svag människa kan förädla en annan?»

Han böjde undan gardinen, som skymt för hans ansigte?

»Jag tror blindt på er, det sade jag i går.»

Hon lade handen på en rosenbuske och ryckte af ett par blad, som föllo ned på mattan.

»Nåväl, så låt Helge komma hit.»

Rolf rodnade. Det var ju upprörande, detta. Han ville tala, ville föreställa henne det orätta i att sätta sitt

hela lif på ett enda kort, men det var honom numera omöjligt, han fann ej ett enda ord. Han förstod, att hennes kärlek till Helge skulle draga ned henne, ödelägga hela hennes lif, men äfven att denna kärlek var i stånd att tillgifva allt. Han gick ett slag öfver golfvet. Så kom han igen, han var alldeles blek.

»Gör det intel!» stönade han fram.

Han var allt för upprörd att kunna samla sina upproriska tankar.

»Men ni sade ju nyss...» började hon. »Kan ni då inte vara upprigtig? Ni vet ju, att jag tror på er vänskap.»

Nu fick han ord, men det var ej dem, som han velat finna. Hans röst darrade.

»Tror på mig? Ja, ni trodde på Helge också! Tror man på en skald? Det kan vara roligt att bli smickrad af honom, nöjsamt att jaga upp hans lätttrörda känslor, — men tro på honom, nej, gör inte det!»

»Jag förstår er inte mer», sade hon.

»Inte det? Ni har bedt mig om ett råd, — jag har gifvit er det. Adjö, Anhild!»

»Rolf!» sade hon sakta, nästan ohörbart.

»Är det inte lustigt», sade han, »att vi oroa oss för något dylikt? Det är alltid så, ha vi inga bekymmer, så skapa vi dem sjelfva åt oss.»

Det ringde, sakta, tveksamt. Nu måste det vara Helge.

Rolf tog hennes hand. En lång handtryckning. Hennes djupa blick såg forskande in i hans. Förstod hon honom nu?

Så drog Rolf sig undan utan att se på Helge. Han trampade på törnrosbladet, som hon tappat, men märkte det ej. Dörren slöt sig ljudlöst efter honom. Nu var det slut.

Der han stått, stod Helge nu, den man, som Anhild skulle se upp till, som hon skulle vara underdånig och i hvilkens våld hon skulle lemna sitt hela lif.

Nu, när han stod inför henne utan att kunna få fram ett ord, nu blef han för hennes kufvade hjerta åter den löftesrike ynglingen, som en gång kunnat vinna en

verld och som gömde så mycket i sitt inre, så mången odiktad bragd, så mången osjungen dikt.

»Helge!»

Hon räckte honom sin hand. Han trodde knappt sina ögon. Han sjönk på knä framför henne.

»Vi ha båda mycket att försona», hörde han hennes röst som i en dröm.

Pigan kom in med budskap om att en gubbe från landet var här och sade, att han skulle resa med fröken om en timme. Och innan dess skulle fröken skaffa sig en sorgklädning. —

Helge var åter i sitt hem. Han sopade ned i papperskorgen bitarna af alla påbörjade bref från i går.

Hvilka dagar, dessa båda!

Var han nu tillräckligt förödmjukad, han, sanningens för detta stridsman?

Uselt! Vämjeligt! Om han kunnat kasta bort allt samman, om han kunnat fly, fly för evigt och lemna henne.

Han påminde sig en rad ur sin dagbok från »det der året»: »Om jag finge stupa ung och frisk, men först, sedan jag uträttat något på jorden, det vore bäst för oss båda. Då kunde hon blifva lycklig».

Men denna dag skulle blifva vändpunkten i hans lif. Ja, skrattade han, nog blefve den en vändpunkt, ty nu trodde han ej mera hvarken på sin personlighet eller sin uppgift. Om Anhild stött honom bort, det hade varit rätt, hade kanske också varit det bästa. Då hade skogens uf, som vågat drömma om paradiset, fått vända om till mörker och köld för att sörja och längta och aldrig se henne mera.

Om han kunde börja om ändå! Blott från den der vårdagen på Skokloster, då han återsåg henne, börja med friska krafter. Då — ja, då skulle det nog gå på samma sätt.

Och det var ändå han, som med sådant sjelfförtroende klädt sig »i harnesk mot lögn och mörker och falskhet».

Helge var pessimist nu, han dömde andra efter sig sjelf.

Han tog fram det gamla manuskriptet till »I harnesk», ofullbordadt, ofullgånget. Men för honom var

det ändå mästerverket, han hade stått det så nära, så att han aldrig fått bugt derpå. Med hvarje blad hade han ett minne förenadt, hvarje rad drog hans tankar till den stund, som gifvit ord åt hans diktade personer, som ej voro diktade utan gripna ur lifvet. Men hur annorlunda hade han ej tänkt sig det, lika annorlunda, som han sett sig sjelf och sin framtid.

Han visste det mycket väl, att han var ingen verklig skald, liksom han ej var en verklig man. Han var litet af hvarje, det var hans fel.

Brasan kastade sitt sken öfver rummet. Helge hade legat länge på soffan med händerna under hufvudet. Med ens for han upp, samlade i hop papperen, som fallit på golvet, tog hela luntan och kastade den utan att tveka in i kakelugnen.

Der blef alldeles svart en stund, hela rummet blef mörkt. Så tittade en liten munter låga upp på ena sidan af eldstaden, och den följdes snart af andra.

Elden flammade upp. Bladen veko sig, skrynklades i hop, blefvo röda, svarta.

Och nu väcktes minnena till lif, alla minnen från vårflägtarnas första dagar, allt som var förbundet med dessa rosiga ungdomsdrömmar. Det hade ej funnits en höjd så hög, att han ej käck stormat upp för dess brant, och vägen till målet kunde ej blifva svårbestiglig nog, hindren ej nog stora, målet vinkade i fjerran, åtkomligt fastän svårnådt, åtkomligt för den, som ej lik prinsen i sagan ser sig om efter de jettar och troll, som listiga vilja narra honom på afvägar. Och vore än kronan, som hägrade i solstrålarna, solen lik och droge sig ständigt undan, dignade han äfven, träffad i pannan af bane-såret, så skulle ur hans aska uppstå den rätte, han, som skulle göra det, och nöjd och med blicken rigdad upp skulle den fallnes ande stiga uppåt, ständigt uppåt, viss att ej ha dvalts förgäfvets på jorden, låge än hans lifs frukt dold i ett glömdt vänligt ord eller i en obetydlig människas tysta tacksamhet. Och dessa gröna barntankar, som de fullvuxna skulle skratta medlidsamt åt, om de hörde dem, allt, hvad ynglingen hoppats, och allt, hvad han velat, hvad han funnit ord för och hvad han ej förmått uttala, dessa rika drömmar, denna oro och

jublande glädje, denna fasta tro på det godas seger och det skönas — hela detta ungdomslif rullades nu blad för blad upp för affällingens blick, der han satt stödjande hakan mot sin hand.

Vildt höggo lågorna tag i papperen och kramade hop dem till svarta slöjor, som lyfte sig och försvunno. Och hvart och ett tog med sig ett ljusst minne, som bort stanna för hela lifvet.

Nu kom första bladet fram. Röda som hjerteblod lyste de djerfva orden »*I harnesk!*» — men det varade blott en sekund, så qväfdes de af röken.

Det blef slutet på romanen. Der låg det flydda, der Helges hopp, der hans ärelystnad, der hvarje dröm, som eldigt jäst och skummat och bleknat och förintats.

Sista gnistan slocknade. I kakelugnen var svart som i en graf.

Klockan slog i Jakob. Helge for upp och tände på ljus. Han stannade till slut der han ofta plägade stanna, framför spegeln, fick fatt i en hårborste och lade sitt hår ned i pannan. Det skulle visst kläda honom bättre så.

Rolf såg sig också i en spegel, der han gick rastlös fram och åter i sitt rum, medan ristals med rent papper väntade på skrifbordet. Han hade gjort den upptäckten, att han ej plägade se sig i spegeln som vanligt folk. Han såg sin bild der med fläckar och lyten, som ingen annan kunde skönja, såg sig förvrängd och ful men likväl sminkad och klädd i frack. Han plägade ju reflektera öfver hvarje känsla, god eller dålig, han såg sig som ett slags romanhjelte, drog slutsatser ur tusen smådrag och betraktade lifvet som en bok.

»Jaså», tänkte han, »det var den upptäckten, jag väntat på. Rolf Sandberger är för svag att kufva sitt upproriska sinne. I harnesk mot dig sjelf, och sök sedan att ombilda världen.»

Anhild har klädt sig i sorg, hon liksom de öfriga invånarna på Berga. Då hon lyckas undkomma tant Ottilia, som bittida och sent undfägnar henne med pinsamt noggranna beskrifningar öfver morbrors sista dagar och sista stunder, sitter hon helst uppe på sitt rum med något halffärdigt arbete på knäet. Ibland rigtar hon en blick utåt, om det ej skall börja klarna. Hon är afundsvärdt lugn och vet att sluta sin lycka inom sig. Både hon och Helge ha så mycken takt, att de ej låta hela världen bevittna sin kärlek, och »verlden» förstår mycket väl deras känslor, då den ger akt på fästmannens ömma blickar och ser, hur han väntar tålig på ett vänligt ögonkast, ett enda litet leende.

Han är nu borta. Han är i Stockholm för att sätta boet i ordning, ty på nyåret skall bröllopet stå.

Det var en, som fortfarande var sig olik, och det var lilla Majken. Hon var sluten och tyst, skylde på hufvudvärk, ville resa bort, till utlandet, till södern, hvarst som helst.

Hon fann ingen trefnad mera på Karsby, »det enda ställe, der hon kunde lefva». Där hade hon ju minnen förbundna med hvarje träd, hvar sten, hvar blomma, och det var nu mera ej alltid minnen, vid hvilka det var ljuft att hvila ut. Äfven för henne hade »den der sommaren» varit följdrik. Hon hade glittrande minnen af sol och glädje, af ystert lefnadsmod och lustig lek, minnen af tysta tankar, af rosiga hugskott, af aningar och oro. Minnen af tvifvel, som vaknat, som qväfdes men stucko upp ändå, minnen af smygande misstro och

tysta strider. Minnen af anklagelser mot sig sjelf. Det var, då Anhild omtalat sin förlofning, — och ej kunde Anhild välja en, som var henne ovärdig.

Så minnet af den dag, då hon hittat brefvet, beviset för, att det dock varit hon, som haft rätt.

Hon hade aldrig med ett ord vidrört sin åsigt om väninnans val. Anhild skulle kunnat tro, att det dolde sig afund, svartsjuka under, — och en dylik misstanke finge aldrig vakna.

Men nu var allt slut mellan Anhild och Helge. Anhilds välfärd berodde på detta bref, och Majken hade räddat henne. Anhild var stark, hon skulle gå igenom denna kris, och Majken skulle göra allt för att döda hennes sorg.

Så kom Anhild igen från Stockholm. Hon bar ännu sin släta guldring.

Den dagen blef den sista i Majkens barndom.

Hon stängde in sig i ett litet rum i ruinvåningen, kröp in i en fönstersmyg, der ingen kunde se henne och ingen kunde höra hennes otämnda smärta. Der klagade hon sin sorg för de rappade väggarna och för svalorna, som flögo uppe mellan de svarta takstolarna.

När hon var ung, brukade hon dölja sig här uppe för att få röka cigaretter i fred. Här hade hon också förr lekt med Helge. Honom hade hon förlorat, — men Anhild, Anhild, som hon ända från sin barndom afgudat och satt främst af allå lefvande, hon som återgifvit hennes beundran med den mest trofasta vänskap, också hon hade svigtat, hade öfvergifvit henne och öfvergifvit sig sjelf. Var det en man sådan som Helge, hon längtat efter, var det som en dylik mans hustru, hon drömt sitt lif, hon som tänkt så stort, så härligt? Och nu, nu ramlade allt, hägringarna, luftsloppen. Och Anhild nöjde sig med hvad som blef kvar, hon valde i trots af allt den man, som passade henne. Näväl, då var slutsatsen tydlig, då var hon sjelf också låg och liten som han.

Förr hade Majken trott, att himmel och jord skulle störta samman än hennes tro på Anhild.

Hon var tröstlös, hon var riktigt vild, hon kunde

varit i stånd att kasta sig från fönstret ned på den hårda stentrappan långt inunder för att krossas på samma gång som hennes illusioner. Allt var henne likgiltigt, hela lifvet, som ständigt lett vänligt och kärleksfullt, hade med ens blifvit fult, färglöst, uselt.

Från sitt fönster der uppe såg hon Anhild komma. »Jag skall säga henne det, jag *kan* inte tiga längre.»

Hon torkade sina tårar. Och då Anhild kom, lugn som alltid, förlorade liten Majken allt sitt mod och kunde ej säga något.

Så lärde sig äfven hon att visa ett gladt ansigte, då hennes själ var i uppror. Men sällan hördes nu mera hennes friska skratt lifva de gamla murarna, och hon fann ingen trefnad mera i sin lilla barnkammare, der hennes lif förflutit. Hon sällskapade mest med gamla Muff, som hade reumatism och tog ångskåp, satt eljest för sig sjelf rufvande öfver tankar, som aldrig ledde till något resultat, och förtrodde nu mera intet åt sina föräldrar. Hon visste ej rätt, hvarför det var henne omöjligt att säga något om detta åt de gamla.

En gång kom hon på en tanke, som hon utan betänkande verkliggjorde. Hon skref till Rolf, ångrade sitt tilltag och gömde brefvet i sin låda, skref några dagar senare ett annat, skref allt hvad hon tänkte och kände och gömde alla de fullskrifna arken. Men efter lång tvekan afsände hon slutligen en gång till honom ett kort, afmätt bref — och fick genast ett vänligt, tacksammt svar.

Ju mera hösten led framåt och man började tala om utstyrsel, linne, monogrammer, möbler och sängkläder, dess mera retlig blef hon, i synnerhet, då hon var vittne till tant Otttilias välmenta men halfmaskerade hänydningar, framhviskade och följda af ett litet förstulet fnissande. Majken var rent af folkskygg, gned sina ögon med våta handdukar och slog eau-de-cologne öfver sig. Och om aftnarna vandrade hon många hvarf af och an i runda salongen eller stod vid fönstret blickande ut öfver parken, öfver den kalla snön och den döda isen, — tills åter vaknande tankar drefvo henne bort derifrån.

Hon satte sig då vid pianot och började spela vilda fantasier öfver allt, hvad hon kunde, allt utom de svenska folkvisorna, ty dem tålde hon ej.

Modern kom sakta och sköt igen dörrarna till salongen. Hon visste, att Majken helst ville vara ensam.

20.

»Min egen älskade Albertina!

Nu är det så länge sedan jag skref till dig så jag i dag gör det i förbigående. Det var då jag beskref salig Ulriks sista stunder, som du var snäll och fann så intressanta, *tack därför!* Och så tackar jag dig för senaste brevet hvilket jag nämde om till din Kusin Gustafva att framkomit. Du tror att vi ej hafva haft rusk här det hafva vi nog, regn alla dagar mer och mindre från i fredags, derföre väntar jag omslag i morgon, barometern har också börjat stiga. Jag har mått någotsånär bra *Gud ske lof!* men ibland ha krämporna varit svåra; och det blir nog aldrig bättre jag önskar andra kunde känna hur svårt det är. Jag blef nog kall på resan det var så varmt i jernvägsvagnen och att sedan komma ut i kylan kan ju intet annat bli. Och käraste Albertina! *allt godt på det nya året* ber jag så hjertligt om! Och vi behöfva i hvarje stund bedja ty viljan och tron äro så *svaga, så svaga.*

Nu ha vi haft *bröllop*, som du väl sett af tidningarna. Jag skulle för länge sedan berättat dig derom och du måste verkligen *förlåta* att jag ej gjort det långt förr men ser du jag har varit så upptagen af kommisjoner och sprungit ur bod och i bod, så jag om morgonen när jag stiger upp är lika trött som när jag lägger mig till vila om qvällen. Ja käraste vän hvad skall man säga om detta. Det kom för hastigt uppå men nog böra vi bedja *Herran* att ägtenskapet blir lyckligt fast jag icke tror att unga frun (hennes nåd Gudbevars) besynnerlig

som hon är och alltid har varit (*detta oss emellan*) förstår att sätta pris på sin lycka. Kanhända hon också förstår det, men är för blyg, att visa det, ty hon har ju alltid tyckt om sin nuvarande man det har jag vetat länge fastän hon alltid slutit sig inom sig själf. Kära Albertina! jag borde icke tala så, om det kära barnet som du vet jag alltid hållit som mitt eget, förlåt din gamla pratsjuka Ottilia och bränn upp dessa kråkfötter *kom ihåg det!!* Före bröllopet var Anhild blek på hösten och såg ej frisk ut jag bad henne läsa allvarliga böcker, hvilket hon aldrig förut gjort, och förmanade henne att samla sina tankar till det viktiga steg, hon skulle taga, och då hon engång sade några ord som visade missnöje (åtminstone uppfattade jag det så) sade jag att så fick hon inte tänka. Det kom sig väl af längtan efter sin man kan jag tro, ty det är väl så, när man är kär har man ej tid att vänta (*naturligtvis*). Om det roar dig att höra om *bröllopet*, vill jag berätta! Det var den 3:dje Januari. Med det nya året, då man ju bör börja ett nytt lif skulle också unga herrskapet börja sin vandring. Gästerna voro omkring 40 personer. Många återbud som vanligt i stockholm hade kommit. Bruden tog sig mycket bra ut. Hon såg ståtlig ut. Hufvudet med sin vanliga prydnad var smakfullt ordnad, en myrtenbukett med orangeblommor på axeln och en på tjoln samt en myrten slinga kring halsen. Brudgummen såg mycket allvarsam ut, men tog sig ändå bra ut, och ett viktigt steg är det ju också Gud låte det gå bra för unga herrskapet! Hon hade hvit sidenklänning mycket väl gjord och nätt, så kalladt japanesiskt siden. Sex tärnor och dito marsalkar var det. Tärnorna voro nätta och sågo bra ut, Majken Rosenborg med sitt ljusa hår och klädd i hvitt tog sig synnerligen bra ut. Hon var tärna mot en löjtnant von Ihlen, och han syntes mycket intagen af sin tärna under aftonen (*detta också oss emellan*). Våningen på Phoenix är vacker om du mins den, sen du var i Stockholm men der är reparerat sedan dess och allt nytt och fint.

Ett litet *olycksfall* eller olycksbådande tecken (om man tror på skroock) var att bruden tappade vigselringen

då grefve Gyllenkrans bjöd henne champagneglas et till brudparets skål. Hon stod förmodligen och lekte med den, jag kan ej förklara det på annat sätt. Ringen rullade till Majken och hon tog upp den, hon talade (förstås) med sin marskalk och det hade kanske sin mening att ringen just stannade framför dem båda (tala för all del ej om detta), men icke tror jag på spådomar ty det sker intet utan vår Herres vilja. Bruden fäste sig mer än själigt vid händelsen hon blef helt blek det hade hon då varit hela aftonen, och vi måste gifva henne vatten. Jag glömmmer ju alldeles att tala om, hvilken prest vigde de unga. Det gjorde pastor Linder, du har kanske hört talas om honom han är på *modet* nu. Han har en så stark stämman och hans tal var riktigt vackert. Han sade att här fanns en osynlig bevingad Gud som ler sött då han ser detta unga par, det var ju nätt sagt och poetiskt också att här icke finns ett enda öga, som ej tåradt och med kärleksfulla blickar ser brudparet, att de ej behöfde fråga hvad som menades med paradiset eller hvar detta låg ty de visste mer än någon hvar de hade det och att de med *bön* till ägtenskapets stiftare som gjort det olösligt skulle blifva lyckligare än någon på jorden ty deras kärlek var ju deras första kärlek.

Och en (ung) herr Andersson som är mycket rolig och qvick, höll ett roligt tal (det var han som skrivit verserna till tärnorna (jag glömde nämna derom) han talade om deras ungdom huru de lekte pappa mamma och barn och sade att deras lif, var en roman, sådan som romaner alltid borde vara, der det dåliga ej hade någon plats och som slutade på det allra bästa sätt, med att de älskande fick hvarandra. Vi skiljdes vid tolf-tiden. Uneherrskapet for hem ensamma det lär vara brukligt nu. Rörande var att se när bruden tog afsked af sina vänner, i synnerhet Majken var djupt rörd. Så nu har Anhild lemnat sitt hem få se hur det nu går, detta var en lång bröllopsbeskrifning.

Jag vill nämna om Du får ursägta det var ej något att nämna om. Ursäkta detta *slarf* men jag har mycket bråttomt. Vet du det är sent på qvällen jag nu skriver derfor *Godnatt* nu, en sak till kära Albertina nästa

gång du skrifver så skrif om dina bad blir det ej dyrt att bada så ofta och ansträngande också. Jag är mycket nyfiken att höra det så *glöm ej* att berätta riktigt noga derom, nej adjö nu. Glöm ej din

Ottilia.»

21.

Damernas färgrika dräkter passade utmärkt väl bland blommor, speglar och svällande möbler i löjtnant Rosenborgs eleganta lilla förmak. På divansbordet tronade en präktig lampa med en förtjusande söt skärm med presade blommor, en lysningspresent af fru Gylling. Ofvanför hängde en stor tafla, en utsigt af Karsby ifrån sjön, och derunder två kabinettsfotografier af herr och fru Rosenborg i deras bröllopsdräkter.

Samtalet var lifligt, det var en särdeles animerad afton, intresserade grupper hade bildat sig i hörnsofforna och kring småborden, damerna lutade sig bakåt i de djupa länstolarna, allas ansigten visade en frisk röd färg, och herrarna, som för att idka artighet slagit sig ned i damernas närhet, kände sig älskvärdt slappa och nöjda med sin tillvaro.

Värdinnan satt i soffan, iklädd en ljus sidenklädning. Hon var den enda, som var blek. På henne kunde ingen se, att en glad middag nyss var slutad, men hon deltog i samtalet och var som alltid artig och förekommande.

Värden promenerade af och an i salen med en gammal vän under armen. Det var löjtnant von Ihlen, den gamle kamraten från Karlberg och från de första glada åren i garnison, gamle von Ihlen, som varit med på den der lustresan till Skökloster, han som först upptäckt ett visst par svarta ögon, och som lyckönskat Helge och talat om, att han ämnade bli god vän i hans familj. Han hade nu kommit till staden för att förlofva sig, och löjtnant Rosenborg hade en afton kort förut fiskat upp honom på mindre teatern.

Der fru Rosenborg satt, kunde hon för hvar gång, som hennes man närmade sig dörren till förmaket, se hans bild i hörnspeglén. Mellan de båda höga palmerna, som sköto upp ur stora ostindiska vaser och omgäfvospegelglaset som en lefvande ram, visade sig då ett rödflammigt ansigte, omgifvet af tunt kortklippt hår, kammat rätt ned i pannan, en elegant drägt, en vårdslöst knuten hvit halsrosett, en smärt ung man med ledig hållning och svart frack af modernaste snitt. I knapphållet bar han ett ordensband, som han vexlat sig till af en utländsk diplomat emot en spelfordran, den han efterskänkte. Han talade mycket och lifligt och skrattade ohejdadt åt von Ihlen, men så berättade också denne historien för dagen, den om Sixten Gyllenkrans och hans likkistor.

»Det är en gammal kyrka på godset, som han fick med sin grefvinna, du vet . . .»

»En ståtlig qvinna, den största skönhet jag sett. Nå?»

»Jo, Sixten behöfde pengar, han som andra, och då fick han det dyrbara infallet att sälja några likkistor af koppar, som stod i ett grafkor. Jag vet, hvad kopparslagaren hette, han som köpte dem. Men det bästa är, att han i hastigheten sålde ett par andra kistor också, som Stjernhjelms rådde om, Stjernhjelms på Näs, du vet, och som innehöll några gamla förfäder. Han är inte ledsen, Sixten. Men tyst med historien, — jag har lofvat att inté tala om'en.»—

En af grupperna i förmaket bläddrade i familjens album, ett stort album med namnet Anhild ingraveradt under en adlig krona och omgifvet af en förgätmigejkrans, som ty värr blifvit något matt i färgen.

Der funnos gamla herrskapet Rosenborgs porträtt. Och der sitter fröken Majken med armarna på chaise-longuekarmen. En mycket näpen flicka. Men hvad är det för en begrafningsmin, hon tagit på sig? Fru Gylling, som har känt henne sedan barndomen, påstår, att hon är glädjen sjelf, hvarför visar hon då inte det?

»Hvem är den der unga herrn?» frågade en rosa-klädd skönhet.

»Det är herr Sandberger, författaren», svarade en annan skönhet, klädd i bleu celeste. »Det sägs, att han skall vara förlofvad med unga fröken Rosenborg.»

»Han ser intressant ut», tyckte den röda.

»Har fröken läst hans sista bok?» frågade den blå, ty hon hade läst den.

»Nej, jag vet inte, hvar jag skall få låna den», sade den röda, viftande med sin solfjäder, så att hennes kostbara armband gnistrade i ljusskenet.

En ung salongsdresserad herre med pince-nez lade sig nu i samtalet.

»Han har vissa anlag för det humoristiska, den unge Sandberger.»

»Men det fins inte en humoristisk rad i hans böcker...»

Skönhetens ögon sände en lång blick till herrn med pince-nezen, och denna blick följde sedan hvarje skiftning i hans ansigte, då han talade vackra ord om skadan af att den unge författaren öfvergaf sitt af naturen utstakade område, den fäderneärfda, äkta nordiska humorn, för att i stället sluta sig till den moderna skolan, som blott lägger an på att nedsätta allt, smutsa allt högt och rent och taga vår tro ifrån oss.

De sista orden slogo synnerligen an på damerna. Den blå knäppte i hop sina händer.

»Och tänk, hans bok, som slutar så sorgligt!»

»Ja», log den unge herrn öfverlägset, »han följer med strömmen, det göra de ju alle samman. Hvar fins det något personligt i vår tids literatur? — Nå ja, i alla fall har han gifvit ganska goda löften. Mätte han infria dem, — han är ju en rätt begåfvad pojke.»

Hvarpå herrn med salongsdressyren drog sig undan, följd af en beundrande blick från den blåa skönhetens sammetsögon.

Värdinnan, som konverserade med fyra små ordensstjornor, dinglande på ett frackuppslag, hade hört hvarje ord från den andra gruppen, och hon tänkte på en annan, som äfven gifvit goda löften.

»Känner fröken herr Sandberger personligen?» fortfor den röda.

Ja, det gjorde den blå.

»Och fröken träffar honom ofta?»

»Mycket sällan, han är inte mycket ute, — han lär

arbeta alldeles förtvifladt.» En blick efter honom, som helt nyss gått ut.

»Förtvifladt?»

»Min bror har sökt föra honom med sig hem, men han har aldrig tid. Han skrifver ju i alla världens tidningar, — och han håller också på med en roman, som han sjelf kallar sitt mästerverk.»

»Jag trodde, att en författares mästerverk var den roman, som han sjelf genomlevvat», sade den röda och sökte se djupsinnig ut.

Den blå vände sig till värdinnan, som tålmodigt åhört ordnarnas berättelser om deras kungliga högheters senaste jagt.

»Är inte herr Sandberger er ungdomsvän?»

Fru Rosenborg talade litet om deras bekantskap, och någon undrade öfver, att man aldrig träffat den unge författaren hos löjtnant Rosenborg.

»Det är väl den der romanens skull», sade helt oskyldigt den rosaklädda.

Värdinnan såg upp, log ett förmaksleende och viftade behagfullt med solfjädern.

»Det måtte vara en stolt känsla, när svårigheterna äro besegrade och arbetet känt och erkänt», sade herrn med banden, som kunde konsten att i sitt samtal lämpa sig efter sällskapets tycken, och han blef i rätta stunden afbruten af en stor bricka, som kom seglande med en liten vaktmästare i släptåg.

»Förlåt, jag sitter i vägen. Här är så trångt, — får jag lof att servera litet frukt? Var god och låt skålen passera.»

»Det är så mycket, som får passera här i lifvet», yttrade den salongsdresserade herrn, som kommit åter och väntat på en lämplig replik. Damerna vände sig om, den himmelsblå slog lekfullt till honom med sin solfjäder, man skrattade åt hans qvickhet, och sjelf strök han nöjd sina mustascher och hade just hunnit slå sig ned på en broderad puff, som händelsevis stod ledig bredvid den blå, då värdn tittade in genom dörren.

»Å några herrar kvar här?»

»Till er tjänst, herr löjtnant!»

»Det är något, som väntar på herrarne inne hos

mig», sade han. »Och damerna behöfva visst tid att ett litet ögonblick få utbyta små förtroenden.»

»Vi ska bli lika elaka, som löjtnanten brukar vara», skämtade den röda skönheten.

»Då beklagar jag oss, ty jag har ju gått i skola hos damerna. Men akta er, vi taga igen skadan på vårt håll. Oh, hvad vi ska tala illa om er!»

Han hviskade till sin fru något, som föranledde henne att söka fram sina hushållsnycklar och att bedja om ursäkt för att hon försvann ett ögonblick.

Hennes man såg efter henne. Hvart hade den tagit vägen, dimman, som hon förr varit svept uti? Han hade hjertligen gladt sig, då det originela hos henne började skingras och hon blef mera lik mängden, — men nu var hon allt för vanlig, nu kunde han henne utantill. Eh bien, hvem kunde hjälpa det? Det skulle väl så gå.

Herrarne utrymde förmaket, der samtalet genast vände sig till nya moder. Pince-nezen och ordnarna stannade i salen för att beundra den höga panelningen, vapnen öfver dörrarna, harnesken och lansarna, det rikt snidade skänkskåpet i renässans och de högryggade stolarna.

»Hör du», det var ordensbanden, som började, »den der murveln, som damerna fann så intressant, var inte han — oss emellan — var han inte kär i vår vackra värdinna?»

Pince-nezen lutade sig intill ordnarna och hviskade:

»De va förlofvade i hemlighet, det vet alla menniskor.»

»Hör du, hvad är han mera, den der karlen?»

»Ingenting.»

»Har han ingen tjänst — i posten, vid jernvägen? . . .»

»Nej, det har han inte.»

Den andre sneglade på sina ordnar och sade ingenting mera om den der murveln.

I värdens rum vräkte sig herrarne i soffor och länstolar bildande en cirkel med punsch och konjak till medelpunkt.

»En liten konjak, mina herrar!»

Löjtnant Rosenborgs hand darrade märkbart, då han förde glaset till sinä läppar. Han stälde ned det på skrifbordet, som var afröjdt och tomt.

Sina handskar slängde han hoprullade upp på byrån. Der lägo några obesvarade bref från inspektoren på Berga, och i lådorna funnos lika många par hvita handskar, som Helge en gång för mycket länge sedan hittat i sin salig faders byrå.

»Nu börja vi», sade von Ihlen spillande cigarraska på golfmattan.

»Silence, så få vi höra en historia!»

»Den är väl svinaktig», förmodade han med pince-nezen, och värden sade:

»Hvem tror du berättar något annat?» — —

Värdinnan har lyckats att osedd komma in i sin sängkammare, det förtjusande lilla rummet med mörkröda gardiner för fönster och dörrar och tunga sängomhängen i samma färg, med en matta, som förtar ljudet af stegen, och i taket den allra sötaste lampa med skälmska amoriner, som bära upp den röda kupan och slingra blomstergirlander omkring den för att ännu mera dämpa ljuset der inifrån.

Hon står vid fönstret, belyst öfver hufvud och skuldror af det varma, rusande skenet. Hon ser ut öfver Humlegården, der solen just går ned bakom de höga lindarna, som skifta i rödt och gult och redan börjat fälla sina blad. Hon kommer i håg, hvad hon sett der nere för några timmar sedan. Hon hade ett ögonblick slagit sig ned på en bänk, der förut satt en familj med sitt lilla barn, som de lyft ur korgvagnen och som modern höll i sina armar. Ungen stirrade med stora ljusblå ögon framför sig, och intet drag rördes i hans färglösa ansigte, då modern jollrade ord utan innehåll och gaf honom alla möjliga smeknamn. Sedan skulle de gå. Modern satte ned byltet i vagnen, fadern, en arbetare, söndagsklädd i svart bonjour och vit halsduk, bredde sin hustrus varma gråa schal öfver täckêt och lade med sina grofva händer en liten kudde till rätta under barnets hufvud. Telnin-gen låg belåten i sin vagn utan att alls lägga märke till, hvilket besvär han åstadkom. Det var en gosse, han hette Karl. Nu gå vi, sade fadern och började skjuta vagnen framåt, medan modern gick bredvid. Och lilla Karl somnade utan minsta oro för sin framtid, utan rädsla för de öden, som väntade, då han stigit ur korg-

vagnen, utan andra drömmar än om det paradiset, han lemnat, och som han ej ännu förstod att sakna och längta efter.

Fru Rosenborg hade blickat efter paret, som sköt framför sig sin föreningslänk och sitt hopp. En tår steg upp i hennes öga, — och nu, när hon står i sitt rika och smakfulla hem, undrar hon, om det ej vore bättre, om barnen icke så länge blefve skjutna i korgvagn utan vandes att stå på egna ben.

Hvarför? Så tänker hon — nu liksom många gånger förut — med en blick på himlen, som är grå och kall och långt borta. Hvarför kan jag aldrig finna mig, hvarför blef jag ett undantag? Är det verkligen slumpen, som styr?

Hon lyfter på dörrgardinen, beredd att gå tillbaka till sina gäster. Och hennes tanke fortsätter:

Ja, börja en gång att fråga hvarför, och ditt lugn är förspildt, ty svaret finnes ej här på jorden. — — —

»Lyckliga?» säger en dämpad röst från förmaket.
»Visst ä de lyckliga.»

Och en annan infaller:

»Åhja, så der — efter nutidens fordringar . . .»

Slut.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Af samma författare har utkommit:

FRAMTIDSMÄN.

En bild ur lifvet.

Pris: 2 kr. 50 öre.

I KASERN.

Sven Svenssons minnen från krigarlifvet.

Pris: 1 kr. 25 öre.

SKATTSÖKARNE.

Ett blad ur Gripsholms häfder.

Pris: 2 kronor.

GUIDO.

Ur Bobs papper.

Pris: 1 kr. 50 öre.

GRIPSHOLM.

Slottets forna och nuvarande utseende, konstskatter och omgifningar. Med teckningar och kartor.

Pris: 2 kronor.